



Familjehemsvården i Sverige

Om krav och utmaningar i uppdraget –
finns det förutsättningar till en god vård?

En kvalitativ och kvantitativ undersökning

Baserat på svar från jour- och/eller familjehem

Sara Göransson
Forskare och konsult
sara@l4h.se

Förord

2016 blev jag familjehem. Jag insåg att jag inte skulle få fler biologiska barn och hade en stark önskan om fler barn i familjen. Det är och har varit en fantastisk resa på många sätt. Kantad av utmaningar, skratt och tårar. Tårar därför att jag sett en sida av välfärden i Sverige som gör mig ledsen. Och arg. Jag har sett något jag inte ville se. Det hade varit lättare att leva vidare i tron att socialtjänsten och familjehemsvården fungerar bra. Och eftersom det till stor del saknas forskning om familjehemmens förutsättningar hade jag kanske kunnat leva i tron att det fungerar bra om jag inte tagit del av andras berättelser och själv nu upplevt och erfårit att det finns allvarliga brister som vi tillsammans behöver lösa.

Efter att sett tillräckligt har jag bestämt mig för att bidra på mitt sätt. Jag är disputerad i arbets- och organisationspsykologi och frågor om social hållbarhet i ett brett perspektiv har kommit att bli viktiga för mig. Arbetsmiljöfrågor ligger mig varmt om hjärtat och livet som familjehem har mycket gemensamt med teorier inom arbetsmiljöforskningen, och apropå social hållbarhet så finns en viktig kedja från de styrandes olika förutsättningar till socialtjänstens och hur de fungerar, vidare till hur familjehem hanteras och bemöts, och ytterligare vidare till det placerade barnet eller den placerade ungdomen. För att det ska bli bra i slutänden, och väga upp de risker som ändå finns med att rycka upp ett barn, behöver familjehemsvården fungera. Och för att den ska fungera behöver socialtjänsten fungera.

Det här är den andra rapporten om familjehem som jag publicerar. Den första rapporten byggde framförallt på kvantitativa data, och belyste delvis samma frågor. Denna är baserad på framförallt kvalitativa data och breddar förståelsen kring krav och utmaningar, och vilka förutsättningar familjehem anser sig ha och behöva för att vilja och orka fortsätta vara familjehem och kunna bidra med en god vård till barnet eller den unge.

Jag vill rikta ett stort tack till alla som generöst bidragit till denna rapport genom att svara på de frågor som publicerades via länkar till Forms på olika Facebooksidor mitt i sommaren 2022 och även en under hösten 2022. På mycket kort tid kom ca 150 mycket fylliga svar in från engagerade familjehem.

På grund av den ideella basen undersökningen gjorts utifrån, den enorma mängden data som kom in och även en del tidsbrist finns stora möjligheter till ytterligare analyser av materialet. Vi välkomnar finansiering och erbjuder gärna data till studenter som vill analysera vidare. Förhoppningen är att denna och förra rapporten ska inspirera till vidare forskning.

Jag hoppas förstås att rapporten ska bidra till kunskapsutvecklingen om familjehemmens utmaningar, förutsättningar och villkor, och i slutänden förstås till barnens och ungdomarnas bästa. För i både denna och tidigare undersökning blir det tydligt att socialtjänstens förutsättningar att göra ett bra jobb påverkar familjehemmen. Och när familjehemmen inte har det bra så bidrar de till att sprida en negativ bild av uppdraget och socialtjänsten, och till att det blir svårt att rekrytera nya familjehem. Och när familjehemmen inte har det bra har heller inte barnen och ungdomarna det så bra som de skulle kunna ha. Den onda cirkeln behöver brytas. Många behöver hjälpas åt – då tror jag att det går.

Ölmetorp den 15 nov 2022

Sara Göransson
Forskare och konsult
070-686 2005

Innehållsförteckning

Förord	2
Innehållsförteckning	3
Sammanfattning	7
Hur ser familjehemmen själva på begreppet "god vård"?	9
God vård är att tillgodose grundläggande behov	9
God vård är att inkludera barnet eller den unge och göra den delaktig	9
God vård är att förbereda och ge barnet eller den unge förutsättningar för vuxenlivet	9
God vård är att bidra med struktur och att lyssna, stötta och "stå kvar"	10
Meningsfull fritid	10
Krav i "alldeles vanliga familjehem"	10
Inte vara trygg i sitt eget hem	11
Inte kunna leva sitt liv	11
Orimliga krav	11
Det tredelade våldet – den placerade, vårdnadshavarna och socialtjänsten	12
Det tredelade föräldraskapet	13
Förutsättningar för familjehem	14
Villkor och ersättningar	14
Tydlighet i uppdraget skapar bra förutsättningar	14
Trygghet i uppdraget	15
Stöd utifrån uppdragets komplexitet	16
Hur kan vi öka antalet familjehem? Förslag från jour- och familjehem	18
Inledning och kort bakgrund	19
Vad är ett familjehem?	20
Omkostnadsersättningen	20
Krav på familjehem – behov av avlastning i vården	21
God vård	22
Om krav och resurser	23
Kort metodbeskrivning	24
Om gruppen som svarade	24
Resultat	26
1. Familjehemmens syn på en god vård	26
God vård enligt respondenterna	27
Grundläggande behov	28

Aspekter i vardagen.....	28
En emotionell aspekt av god vård	30
Vara pedagogisk	32
Kommunikation och tillgänglighet - att vara närvarande.....	35
Stöd i olika aspekter och skeenden i livet	36
Bemötande	38
Familjehemmet – ett vanligt hem eller en professionell aktör	39
2. Utmaningar och krav för jour- och familjehem vid vård av placerade barn och ungdomar.....	41
Krav och utmaningar relaterade till det placerade barnet.....	43
När en ny placering kommer	43
Att hantera barn och ungdomar med olika typer av svårigheter och ohälsa	44
Att hantera känslor eller utmanande beteenden	48
Hantera konflikter och bråk	51
Övriga känslomässiga krav	53
Hot och våld.....	54
Rymningar och avvikelser.....	56
Kriminalitet	57
Missbruk	57
Påverkan på livet	58
Krav relaterade till umgängen	59
Logistik och administration	60
Krav relaterade till myndigheter	62
Samtal och möten	62
Bristande information	63
Maktlöshet	63
Utvisningshot.....	63
Kontroll och misstroende	64
Bristande stöd	64
Polisväsendet.....	64
Kontakt med sjukvård och psykiatri	65
Krav relaterade till skolan.....	66
Krav relaterade till socialtjänsten.....	68
Krav i relation till vårdnadshavare eller placeringens nätverk.....	74
Vårdnadshavares missbruk	74
När barnen blir svikna	75
Hot och våld.....	75

Dödsfall.....	75
Vårdnadshavare som inte vill samarbeta	76
Övriga relationer som blir ett krav	76
3. Familjehemmens förutsättningar och behov	77
Hur ser respondenterna på förutsättningarna till god vård.....	77
Egna förutsättningar i familjehemmet	78
Viktiga förutsättningar för familjehem.....	78
Tillhandahåll korrekt information om uppdraget	79
Lämplig matchning	80
Tydlighet i uppdraget	82
Trygghet för familjehemmet	83
Samarbetet med socialtjänsten.....	84
Lyhördhet för behov.....	86
Familjehemmen vill ha en röst i viktiga frågor	86
Villkor och ersättningar	88
Olika former av stöd	102
Familjehem behöver uppskattning	106
Socialtjänstens egna förutsättningar.....	107
Hög rörlighet bland personalen försvårar stöd och minskar trygghet.....	107
Dubbla och oförenliga roller försvårar uppdraget att stötta familjehemmet.....	108
Kompetens inom socialtjänsten	108
Sakliga och rättssäkra bedömningar	109
Kunniga beslutsfattare	110
Socialtjänstens arbetssätt påverkar familjehemmen.....	110
Barnets bästa.....	111
Kvaliteten i vården påverkar familjehemmen.....	111
Lyssna på barnen	111
Umgången med barnens bästa i fokus.....	112
Se till helheten.....	112
Förebyggande arbete	113
Barn som omplaceras	113
4. Övriga tips om hur socialtjänsten kan få fler familjehem	114
Nöjda familjehem sprider en positiv bild	114
Marknadsför livet som familjehem	116
Mer kunskap om familjehemsvården.....	116
Värderingar och normer	117

Förtvivlat familjehem ropar på hjälp.....	117
Bilaga. Familjehemmens tips på vad som behöver göras för att öka tillgången på familjehem	119

Sammanfattning

Familjehemsvården är en viktig del av vår välfärd. Under år 2020 var 19 400 barn i Sverige någon gång under året placerade i ett familjehem. Det är av största vikt att barnen erbjuds en trygg tillvaro och god vård, och för det behöver familjehemmen rätt förutsättningar och hanterbara krav. Denna undersökning vände sig därför till jour- och familjehem i Sverige för att ta reda på hur de upplever krav och utmaningar i uppdraget, deras förutsättningar att hantera dem och hur de ser på en god vård. Analyserna bygger på tre olika datainsamlingar. En datainsamling fokuserade kring vilka förutsättningar familjehem har och behöver för att kunna tillhandahålla en god vård och hur familjehem ser på en god vård. 166 personer besvarade denna undersökning. En annan fokuserade på utmaningar, vardagskrav och särskilt svåra händelser och på den svarade 151 familjehem. Ytterligare en kort undersökning genomfördes för att belysa ersättningar vid resor i uppdraget och omkostnader, på den svarade 154 familjehem.

25 % av familjehemmen svarar att de någon gång/månad eller oftare **gör eller säger saker som den placerade får del av som man tänker inte var bra för den placerade**. 56 % svarar att det händer mer sällan och 19 % svarar att det aldrig händer. Trots detta bedömde nästan alla (97,5 %) att vården de ger de placerade är god eller mycket god. 1,2 % bedömde den som mycket dålig. En majoritet av familjehemmen, drygt 89 %, bedömde förutsättningarna som goda medan 5 % bedömde dem som dåliga eller mycket dåliga.

143 av 152 familjehem, dvs 94 %, svarade att **kraven är höga** i någon grad; 18 % att de är extremt höga, 53 % att de är mycket höga och 23 % att de är ganska höga. 31 % svarade dessutom att kraven är **högre eller mycket högre än vad de känner att de klarar av på ett bra sätt**. Det är en oroväckande siffra eftersom hanterbara krav är en förutsättning för god vård; för höga krav riskerar att drabba familjehemmen och även de placerade barnen negativt.

Då rapporten är omfattande är sammanfattningen uppdelad i olika delar. Först här nedan finns en övergripande sammanfattning och därefter följer tre olika sammanfattningar som belyser de tre olika områdena som rapporten tar upp:

- 1) Familjehemmens syn på vad en god vård är
- 2) Krav och utmaningar i uppdraget som familjehem
- 3) Förutsättningar för att vilja och orka fortsätta som familjehem

Det första kapitlet handlar om familjehemmens syn på god vård – vad det innebär och hur det kan uppnås. Frågan kring god vård är komplext. God vård är inte samma sak för alla barn och unga, i alla familjer och situationer. Det är tydligt att olika kompetenser behövs utifrån barnens oerhört skiftande behov. Grundläggande är praktiska insatser som att skjutsa till aktiviteter, stötta i vardagen, laga mat, tvätta osv. Men också en psykologisk och emotionell aspekt; barnen behöver kärlek och omsorg, någon som bryr sig om dem och vill ge dem de bästa förutsättningarna i livet. Därutöver behövs också en pedagogisk förmåga och i svaren framgår det också en tydligt uppfostrande del; tålmod och kapacitet att möta barnen utifrån deras individuella förmåga och behov, lösa konflikter eller lära barnen vad som är "rätt och fel" i livet. Sammanfattningsvis behöver familjehemmen förutsättningar att lösa en rad olika situationer i barnens liv för att vården ska bli god och överlag bygga familjelivet på positiv psykologi, förstärkning, ett främjande perspektiv med mera. De behöver också kunna samarbeta med andra insatser kring barnets bästa. Familjehem som har **barn med särskilda behov** behöver därutöver stor kompetens för att hantera de utmaningar som följer med dessa barn. Det kan handla om grundläggande specialpedagogisk kunskap såsom stöd vid planering,

överblick av dagen, olika stöd för olika situationer men också grundläggande kunskaper som att barn med särskilda behov kan behöva tid för förberedelse, ett lågaffektivt bemötande med mera.

Familjehemmen vill förstås leva upp till sin egen bild av vad en god vård är. Allt annat skapar samvetsstress, etisk stress och kognitiv dissonans. Resultaten visar tydligt att detta inte alltid är möjligt vilket beror *både* på familjehemmens egna begränsningar *och* på att socialtjänsten inte ger tillräckliga förutsättningar eller stöd.

När familjehemmen med egna ord fick beskriva svårigheterna i uppdraget växer en mycket heterogen bild fram. Å ena sidan finns placerade barn och unga som inte innebär särskilda svårigheter utan som fungerar väl och integreras fint i familjelivet. Å andra sidan framträder en bild av en mycket **ansträngd situation** där många familjehem lever under tuffa förhållande med hot, våld och kriminalitet i sin vardag. Det förekommer exempelvis beskrivningar om knivhot/-våld, pistolhot, slag, sparkar, skadegörelse i hemmen, missbruk och våld mot familjens djur. Jour- och familjehemmen beskriver också hur uppdraget **inverkar kraftigt på den egna vardagen** i form av sömnbrist, hur sociala aktiviteter och det sociala livet får stå åt sidan. Barn och unga med stora behov av olika slag utmanar familjehemmen i vardagen.

För att hantera höga krav behövs resurser av olika slag. Det kan vara egna resurser i form av tid, kompetens, mognad med mera och resurser som följer med uppdraget i form av ersättning och andra villkor, stöd från socialtjänsten med flera. Familjehem vittnar dock om bristande stöd, utbildning och kompetens hos socialtjänsten samt **handläggare som agerar känslomässigt** med avsaknad av vetenskapliga metoder eller arbetssätt. Familjehem vittnar om hur de bett om stöd under många år men mötts av oförstående eller nonchalans. De öppnar upp sitt hem för barn eller unga som de inte har någon tidigare relation till. Barn som bär med sig upplevelser och erfarenheter av olika slag. Vissa traumatiska och svåra, andra väldigt olika den kultur eller de vanor som råder i familjehemmet. Vissa barn behöver vård större delen av dygnets timmar, vilket kräver mycket av familjehemmen i form av tid, energi och engagemang. Trots det skriver familjehem att de inte erbjuds eller får någon avlastning. Det finns också familjehem som **inte törs berätta** om sina behov och svårigheter av **rädsla för att hamna i konflikt** med socialtjänsten och då **få barnen omplacerade**.

Familjehemsvården handlar om det viktigaste vi har; våra barn. Den höga personalomsättningen på vissa socialkontor med en hög andel konsulter skapar, i kombination med de rättsosäkra och alltför godtyckliga bedömningarna, en **otrygghet för barn och familjehem** när de i vissa fall tvingas byta handläggare flera gånger om året. Familjehem beskriver **rädslor** för att ett byte av en socialsekreterare ska innebära att **beslut om placering rivs upp** och barnet får flytta. Eller att ett önskat stöd eller behov av samtal om arvode och omkostnader uteblir och används som skäl för omplacering. Familjehem beskriver också en känsla av osäkerhet och bristande inflytande; en känsla av att aldrig kunna veta om barnen de byggt upp en relation till ska få stanna eller om de återigen kommer ryckas upp från sin trygga punkt och placeras någon annanstans. Det gör det så klart svårare att knyta an till barnet, vilket är viktigt för kvaliteten i den vård som barnen och de unga får.

Viktiga **förutsättningar** som familjehemmen tar upp är bland annat **trygghet och kontinuitet** både för barn och familjehem (att barnen får stanna om placeringen fungerar väl, att familjehemmen inte behöver stå utan inkomst om placeringen sägs upp mm), ett **gott stöd** från socialtjänsten, **bättre villkor och arvoden**, bättre **samarbete och bemötande**, **inflytande** i frågor som rör barnen samt större **vetenskaplighet och transparens i beslut och bedömningar**. Flera önskar också ett bättre **team-arbete** runt barnen där flera olika kompetenser hjälps åt.

Nedan följer en sammanfattning av resultatet utifrån dessa tre områden. För den som vill läsa vidare finns en mer detaljerad redogörelse för varje område, inkl citat, i resultatdelen.

Hur ser familjehemmen själva på begreppet "god vård"?

En fråga i undersökningen handlade om familjehemmets syn på begreppet "god vård" utifrån den eller de placerade barnen. Det ges många beskrivningar av vad olika familjehem anser är god vård. Hur generella kontra specifika familjehemmen är i vad de menar är god vård varierar mycket mellan svaren. Några generella svar handlar om att ha barnens bästa i åtanke i allt man gör, att engagera sig i alla delar av barnets liv (skola, fritid, vänner, känslor, hemmet) och kunna se olika situationer ur barnet perspektiv.

God vård är att tillgodose grundläggande behov

En aspekt av god vård handlar om de grundläggande behoven; **fysiologiska och psykologiska**. Det kan handla om god och näringsrik mat, kläder, hygien, sunda vanor med mera.

Ett annat tydligt tema handlar om **omsorg och omvårdnad** utifrån barnets behov. Här finns också beskrivande ord som omtanke, närhet och att "ge dem allt de behöver". Att tillgodose behov, och ge dem tid att komma ikapp tidiga förluster, eller att bejaka barnets önskan och möta det i dess känslomässiga ålder är också tecken på god vård.

Ett tema som återkommer i många av svaren är också ord som **trygghet och kärlek**. Trygghet kan exempelvis handla om att vara där när det behövs, att finnas där, närvara, erbjuda ett lugn, att barnet får landa och finna ro, och att det finns en pålitlighet. Trygghet och kärlek kläs ibland med fler ord men ofta står orden ensamma med allt vad de kan betyda. Andra närliggande ord som används för att beskriva vad god vård är i de olika familjehemmen är **omtanke och tålamod**.

God vård är att inkludera barnet eller den unge och göra den delaktig

Ett annat tema i svaren är att barnet eller den unge ska få vara **välinformerad och delaktig** i det som händer. Det kan handla både om att vara delaktig i familjen, i aktiviteter och det som rör den i övrigt men även delaktig i det som sker i placeringen, utifrån vad som är möjligt med tanke på ålder.

Ett relaterat undertema är att känna sig **delaktig i familjen**, och här nämns exempelvis **gemensamma aktiviteter** som ett sätt att visa att familjen vill att hen ska vara en del av familjen. Det handlar också om att erbjuda en välkomnande famn och att barnet känner sig välkommen och omtyckt. Här gör många en jämförelse med biologiska barn och att en god vård är att det placerade barnet ska få känna sig som en **del av familjen**. Att familjehemmet ska inkludera barnet och ge det samma rättigheter och skyldigheter som biologiska barn har.

God vård är att förbereda och ge barnet eller den unge förutsättningar för vuxenlivet

Ett tema handlar om att god vård innebär att barnet eller den unge förbereds för ett **självständigt vuxenliv** med allt vad det innebär. Familjehem lyfter fram såväl matlagning, ekonomi som mera **psykologiska färdigheter** som att **följa överenskommelser** och kunna **hantera de egna känslorna**. Andra är mer generella i beskrivningarna, som att det handlar om att ge verktyg för vuxenlivet. Andra beskrivningar är att ta tag i problem och ge bästa möjliga förutsättningar både nu och framåt. Att vara engagerad, finnas där för att stimulera och motivera barnet eller den unge betraktas också som viktiga delar av en god vård.

Ett annat tema handlar om **social träning** och guidning i det sociala samspelet för att bidra till att sociala färdigheter utvecklas, men också att "resonera tillsammans". Det kan bidra både till delaktighet – att få information och resonera om den tillsammans – men också till kognitiv utveckling hos barnet. Familjehemmen nämner också att det är viktigt att ställa krav, lära sig vikten av att hålla det man lovar och att träna på självständighet.

God vård är att bidra med struktur och att lyssna, stötta och "stå kvar"

Kärlek och trygghet är centralt, men ett tema i svaren är också struktur, att kunna erbjuda en stabil plats med förutsägbara händelser, stabilitet, att få en uppfostran. "Visa att vuxna står kvar" är ett sätt att uttrycka en slags förutsägbarhet som förmodligen blir en viktig del i det som skapar trygghet. Att finnas i vått och torrt och att vara stabil är andra sätt att uttrycka den goda vården på.

Ett tema handlar också om att **lyssna på barnen** och att lyssna utan att döma, att säkerställa att det finns en dialog. Att vara lyhörd är andra ord som används, liksom att möta, bemöta, se och höra barnen.

Andra sätt att uttrycka den goda vården på är att **vara ett stöd**. Många andra teman ger förmodligen uttryck för det också men här uttrycks det explicit. Det handlar om att finnas som stöd när det behövs, hjälpa och stödja, vägleda, skapa framtidstro men även konkret stöd i det vardagliga. Barnens och de ungas känslor lyfts fram, och vikten av att vara **emotionellt tillgänglig**. I det ligger också att kunna bekräfta och ge den placerade positiv återkoppling.

Meningsfull fritid

Slutligen handlar många svar om fritiden och det stöd barnet eller den unge kan behöva för att ha en aktiv och meningsfull fritid, stöttning till rörelse, träningar och aktiviteter, intressen mm. Bland svaren framkommer också att i det ingår att prova nya saker, ha en aktiv livsstil, aktivera barnen, ha en uppmuntrande miljö, erbjuda meningsfulla aktiviteter. Ett undertema handlar också om att ha aktiviteter utifrån barnens behov och önskan. En förutsättning för att kunna ha en meningsfull fritid, som lyfts, är att som familjehem skjutsa.

Krav i "alldeles vanliga familjehem"

Familjehemsplacerade barn och unga innebär per definition en del kontakter med myndigheter som vanligen inte förekommer för biologiska barn. Det handlar om möten relaterade till socialtjänsten eller det konsulentstödda företaget, umgänge med biologiska föräldrar osv. Utöver det tillkommer så klart också möten eller moment som är lika för de flesta barn; kontakt med skola, sjukvård, tandläkare osv. Ibland kan familjehemmet driva kontakterna och ska då informera socialtjänsten och ibland får de draghjälp av socialtjänsten. Oavsett är det många kontakter och familjehemmet blir en "spindel" i nätet som har den närmaste kontakten med barnet eller den unge och behöver informera vidare. Ibland kan möten och allt som måste göras inskränka kraftigt på det egna livet, så mycket att det kan kännas som att man inte hinner med något annat. Känslan av orättvisa kan växa fram om man känner att man inte får uppskattning eller kompensation för tid och pengar som läggs ned.

Många uppgifter relaterat till barnen eller de unga försvåras dessutom av hur regelverket ser ut. Som jour- eller familjehem får du inte skriva på papper från skola, sjukvård med mera och du kan inte öppna bankkonto eller ordna pass. Inte heller kan du komma åt digitala verktyg som journaler eller skolverktyg/-plattformar. I de fall de biologiska föräldrarna finns på orten, vill och kan samarbeta kan

det vara relativt enkelt men när biologiska föräldrar inte vill samarbeta och/eller inte finns på orten blir det vara svårare.

Att vara familjehem är också förknippat med mycket skjutsande av olika slag. De placerade kanske ska ha umgänge med de biologiska föräldrarna, träffa kompisar, åka på fritidsaktiviteter, övningsköra osv. Resorna tar tid och framförallt innebär de en stor kostnad för jour- eller familjehemmet som inte alltid täcks av den omkostnadsersättning som uppdragsgivaren ersätter med.

Inte vara trygg i sitt eget hem

Ett tydligt tema som finns i svaren är när det placerade barnet eller ungdomen eller personer i dess närhet får familjehemmet att inte längre känna sig trygg i det egna hemmet. Att kunna vara trygg i sitt eget hem är avgörande för ork och välmående. Familjehem öppnar upp sina hem för barn och unga de oftast inte har någon tidigare relation till. I många fall verkar placeringarna fungera fint (även om de flesta frågorna är av kvalitativ karaktär och vi inte kan uttala oss om hur stor gruppen är). Det finns dock fall beskrivna där **familjehemmen utsätts för olika former av hot och våld**, både mot dem själva, andra i familjen och familjens djur. Det händer också att familjehem blir utsatta för hot och våld med **olika former av tillhyggen** såsom kniv, sax eller till och med pistol. Det inverkar så klart kraftigt på känslan av trygghet i hemmet.

Våldet kan också rikta sig mot hemmet och saker i hemmet. Det finns många exempel på **saker som kastas och går sönder** och även riskerar att skada andra, bilar som går sönder, kläder eller elektronik som förstörs med mera. Det förekommer också beskrivningar som mer handlar om **socialt och relationellt våld**, och gränsar till mobbning. Där den placerade påpekar allt dåligt familjehemmet gör, inte accepterar gränser i familjen. Helt enkelt säger saker systematiskt som träffar en person i familjen på ett sätt så att det är att likna vid mobbning. Det kan också röra sig om att den placerades nätverk **hänger ut familjen i sociala medier**, hotar vilket också kan leda till känslor av otrygghet om vårdnadshavaren finns i samma stad.

En aspekt av skadegörelsen är att det behöver återställas. Det kan handla om inköp, reparationer eller renoveringar, något som socialtjänsten inte alltid står för. **Skadegörelsen kan alltså drabba familjehemmet dubbelt**. Att få sitt hem förstört, inte känna sig trygg i sitt hem är en stor skada i sig, och att dessutom inte få full ersättning för att återställa drabbar familjehemmet även ekonomiskt. Det skapar en otrygghet i hela situationen, och om familjehemmet dessutom kanske är beroende av den inkomst uppdraget medför kan det uppfattas som en olycklig gisslansituation familjehemmet inte tar sig ur.

Inte kunna leva sitt liv

Jour- och familjehemmen beskriver också att uppdraget inverkar kraftigt på den egna vardagen i form av exempelvis sömnbrist och att man som familjehem behöver dra ner på det sociala livet och de sociala aktiviteterna då en del barn och unga med särskilda behov kan ha svårt för sociala sammanhang och inte heller kan lämnas ensamma. Kraften som behövs för att hantera barn och unga med särskilda behov räcker inte alltid heller till för det sociala livet som var möjligt innan placeringen. Det finns situationer beskrivna där familjehemmen tvingats dra ner på eller helt avsluta sina egna nöjen och aktiviteter som en anpassning till det placerade barnet.

Orimliga krav

Familjehemmen beskriver barn och unga som inte klarar av sin skolgång, aktiviteter utanför hemmet eller basala färdigheter som att äta med bestick och duscha utan kläder. Familjehem beskriver barn

och unga som kissar i handfatet, smetar bajs på kroppen eller behöver stöd med de mest grundläggande basala behoven. Vidare beskrivs barn och unga som mår dåligt med **själv-mordstankar och självskadebeteende** som kräver oerhört mycket av familjehemmet både känslomässigt och praktiskt när det kommer till kontakter med BUP, skola och även till att inte kunna lämna barnet eller den unga av rädsla för att det ska hända något.

Återkommande beskrivningar är barn och unga med olika diagnoser och barn som varit utsatta för traumatiska upplevelser av olika slag, och en del barn som levt med stora omsorgsbrister och törstar efter kärlek. Ibland kan det gå så långt att familjehemmet upplever att större delen av deras liv tagits ifrån dem. Det finns citat från familjehem som bett om stöd eller avlastning men inte upplever att deras önskan blir tagen på allvar eller lyssnad till. Familjehem som försökt avsluta uppdraget under flera år för att de inte orkar mer, men där bristen på familjehem gör att socialtjänsten duckar.

Nedan citat är hämtad från resultatet och vittnar om en oerhört tuff situation som verkar ha pågått under lång tid. Familjehemmet har försökt få stöd under många år och även försökt avsluta placeringen sedan 2019 (frågan besvarades sommaren 2022) när kraven blev allt för stora. Familjehemmet beskriver en situation där hen inte kan lämna placeringen ensam hemma, hur hen är på bristningsgränsen och har tvingats avsluta både sina och de biologiska barnens aktiviteter.

Får noll återhämtning/avlastning. Har en 15 åring som försökt att elda ner hemmet vilket gör att jag aldrig kan lämna honom ensam hemma. Åldern ligger egentligen på 9 år. Utreds för flera diagnoser men allt står still pga semester o byte av handläggare. Jag kan inte ta med honom att handla då han kommer ut med fickorna fulla med stöldgods. Skolan ringer varje dag om att han varit muntligt och fysiskt elak mot skolkamrater o haft sönder deras saker.

Han väljer själv kläder som han sen klipper sönder (för de är hans o han får göra som han vill för det har socialtjänsten sagt)

Jag har skrikit på hjälp i 4 år men det sista året har jag bara gråtit under mötena. Sista mötet i maj sa de "det känns som att du behöver stöttning" men det får bli efter september när semestrarna e slut o skolstarten lagt sig.

Jag har sagt flera gånger att jag vill säga upp placeringen då jag inte får avlastning o får till svar: men så illa är det ju inte. Men vi skriver upp det som ett önskemål att avsluta placeringen. Inget har hänt sen första mötet om det i december 2019. De har inga familjehem får jag till svar.

Jag är en fånge i mitt eget hem. Får ta hemkörning på maten. Fått sluta med aktiviteter på övriga barn. Han vägrar gå ut efter skolan. Han har inga vänner. Vill inte åka med oss på semester. Jag fick betala 5000kr för en barnvakt så att jag o övriga barn kunde sova borta 4 nätter. Jag är som en disktrasa o går o gråter. Jobbar heltid på det då socialtjänsten inte ser behovet av att jag är hemma när 15- åringen slutar skolan. Han får sitta i trappuppgången till jag kommer hem då jag inte vågar att lämna honom. Soc säger att det va en "bra" lösning....???!

Det tredelade våldet – den placerade, vårdnadshavarna och socialtjänsten

Som framkommit ovan kan familjehem utsättas för hot och våld av de placerade barnen eller ungdomarna. Men i svaren framkommer också att familjehemmen ibland också utsätts för våld av placeringens nätverk. Många respondenter lyfter relationen eller kontakten med de biologiska föräldrarna som särskilt svår. Där kan kraven se lite olika ut. Det kan handla om direkt våld, om hot, anklagelser, föräldrar som inte vill träffa familjehemmet under umgänget, föräldrar som agerar

olämpligt när de är tillsammans med barnen (kör bil onyktra osv) eller föräldrar som sårar barnen på olika sätt. Det kan också handla om konflikter med de biologiska föräldrarna, att de biologiska föräldrarna anmäler familjehemmet, att de biologiska föräldrarna inte följer umgängesplaner eller har svårt med kommunikation och planering osv. Familjehem får ibland också vara måltavla för ohälsa och frustration som både den placerade och vårdnadshavarna kan ha. Vårdnadshavaren kan vara särskilt intresserad av att förminska, förlöjliga och nedvärdera familjehemmet av rädsla för att familjehemmet ska bli det hem den placerade föredrar, och som en strategi att försöka få familjehemmet att framstå som olämpligt, kanske med en förhoppning om att själv få tillbaka barnet eller den unge.

Som stöd i dessa och andra situationer som är svåra för familjehemmet bör socialtjänsten finnas. Många beskriver dock svårigheter i kontakten med socialtjänsten, att det uppstår konflikter eller att de till exempel inte blir trodda när de beskriver hur vardagen ser ut. Om familjehemmen upplever att handläggare på socialtjänsten saknar kunskap eller kompetens att sköta sina arbetsuppgifter och de upplever att de får ett mycket bristfälligt bemötande blir det en situation som påverkar familjehemmet negativt, både genom själva upplevelsen men också genom att socialtjänsten inte blir den part som kan stötta, och ibland fattar beslut som drabbar barnen eller familjehemmen negativt. Om familjehemmet och socialtjänsten har olika åsikter kan maktlöshet och oförståelse också bli en stor källa till frustration hos familjehemmet.

Det finns beskrivningar från familjehem som blivit anklagade av socialtjänsten för att engagera sig för mycket, som framgått ovan familjehem som inte får stöd när de behöver och familjehem som upplever sig dåligt bemötta. Det finns många beskrivningar av ett stort missnöje med samarbetet. I en vanlig relation skulle många välja att avsluta den men i det här fallet handlar det om ett barn eller en ungdom som är inblandat som familjehemmet ofta har starka känslomässiga band till. Man upplever sig "fast" i relation till socialtjänsten. Känslor av skuld kan också göra att familjehem som egentligen vill avsluta samarbetet inte gör det. För ett avslutat samarbete innebär att barnet eller den unge måste flytta. Kanske ännu en gång. Det finns beskrivningar där man som familjehem upplever att socialtjänsten vet att familjehemmen har dessa starka känslomässiga band och därför "spelar" på det. Totalt sett riskerar bemötandet från socialtjänsten bli en del av det våld som familjehemmen utsätts för. Våldet från socialtjänsten handlar om nonchalans i outhärdligt svåra situationer, om missförhållanden runt barnen som socialtjänsten ignorerar, om hur insinuationer och hot om omplacering används som ett maktmedel. Det framkommer att familjehemmen känner sig utnyttjade och att man spelar på de känslomässiga band som finns till barnet eller den unge, att man spelar på att familjehemmen "har ett gott hjärta".

Det tredelade föräldraskapet

Vad gäller andra förutsättningar som familjehemmen lyfter, önskar fler familjehem större möjligheter att vara med i dialogen om vad som behövs för att ge barnet eller ungdomen en god vård. Att ha **inflytande** och vara **delaktig** i viktiga frågor är centralt för alla människor, och det gäller även familjehem. Här finns en önskan att familjehemmens kunskaper om barnet och ibland även om vårdnadshavarna ska ses som en resurs och något socialtjänsten värdesätter, och inte som ett hot mot deras egen kompetens. Inför beslut som rör barnet önskar familjehemmet att de ska få vara delaktiga.

Förutsättningar för familjehem

Familjehem definieras i 3 kap. 2 § socialtjänstförordningen (2001:937) (SoF) som "...ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård och fostran eller vuxna för vård och omvårdnad och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt."

Familjehem är alltså inte anställda av socialnämnden och får därför arvode istället för lön. Arvodet är sjukpenning- och pensiongrundande men berättigar inte till tjänstepension. Familjehemmen saknar också betald semester, fastställda arbetstider och arbetsvillkor, skyddsombud mm. Familjehemmen omfattas inte av arbetsmiljölagen i sitt uppdrag. Förutom arvode får familjehemmen en omkostnadsersättning som ska täcka de merkostnader som familjehemmet får när det tar emot barnet eller den unge i sin familj.

Villkor och ersättningar

Flera familjehem lyfter dock den ekonomiska aspekten som problematisk. De beskriver godtyckliga och orättvisa **arvoden** (idag saknas en enhetlighet i landet) och att **omkostnadsersättningen inte täcker de faktiska kostnaderna**. Ibland behöver någon vuxen dessutom vara hemma som stöd för barnet (hel- eller deltid) men många vittnar om hur de inte får ersättning för det – något som gör att flera familjehem funderar på att inte ta fler uppdrag eftersom det blir för kostsamt, framför allt nu med stigande inflation och ökade kostnader generellt i samhället (bensin, mat, el osv). Det kan tära hårt på familjehemmens ekonomi att gå back varje månad. Vissa har egna medel att ta av, för andra kan det ganska snabbt bli ohållbart.

Andra områden som familjehemmen lyfter är bland annat rätten att få vara tjänstlediga om uppdraget kräver det (många arbetsgivare beviljar **tjänstledighet** för detta ändamål men inte alla), att det ska vara självklart att få **ersättning för lönebortfall** om uppdraget innebär att familjehemmen inte kan arbeta heltid.

Rent generellt upplever många familjehem att uppdraget behöver tryggas upp och kvalitetssäkras. I och med att familjehemmen saknar anställning är det många som beskriver hur de faller mellan stolarna i lagstiftningen och har svårt att lyfta viktiga frågor. Det finns inget fackförbund att vända sig till om problem uppstår, endast intresseorganisationer som sällan kan ge stöd i enskilda ärenden. I stället är familjehemmen helt i händerna på en socialtjänst som, förhoppningsvis fungerar väl, men som rapporten visar inte alltid gör det. Då finns det ingen part att vända sig till, ingen som skyddar familjehemmets rättigheter och intressen. Socialtjänsten befinner sig i ett maktövertag och flera familjehem vittnar om hur de **inte törs säga vad de tycker och tänker**, ta upp frågor som rör till exempel ersättning för omkostnader, eller vara för "krångliga" och strida för barnens rättigheter av **rädsla** för att socialtjänsten då ska **omplacera barnen**. Det råder en slags "känslomässig gisslansituation" där många familjehem upplever en stor maktlöshet och frustration, utan möjlighet att påverka och därför accepterar en ohållbar kravsituation och låga ersättningar.

Tydlighet i uppdraget skapar bra förutsättningar

Det placerade barnet eller den unge ska ha en vård- och genomförandeplan, och familjehemmet har förstås en viktig del i att målen i den uppnås. För att kunna vara en del av vård- och genomförandeplanen behöver familjehemmet få del av informationen i den, få en **tydlighet** i uppdraget och delges målet med vården och förväntningar på familjehemmet.

Ett tema i svaren är frågan om information om uppdraget *innan* familjehemmet tar emot placeringen. Familjehemmet behöver **korrekt information** om uppdraget innan det inleds. Flera familjehem vittnar om hur socialtjänsten i sin iver att hitta hem till omhändertagna barn **undanhåller viktig information** kring uppdragets svårighetsgrad. Men om familjehemmen inte får veta vad barnen har för behov eller vad de varit med om tidigare är det svårt att erbjuda dem en god vård. Man riskerar också att familjehem tackar ja baserat på den information de fått och sen tvingas säga upp placeringen för att den kräver mer än vad familjehemmet har möjlighet att ge. Detta innebär ytterligare en flytt för barnet som kanske hade kunnat undvikas om familjehemmet fått korrekt information från början. Det riskerar också att leda till en känsla av misslyckande för familjehemmen.

Vidare är socialtjänsten skyldig att göra en så kallad **matchning**, vilket lyfts fram som viktigt men inte alltid sker enligt familjehemmen. Detta är även något som IVO tagit upp i tidigare granskningar. Genom matchningen ska socialtjänsten se till att familjehemmen har de resurser som krävs för att möta barnets behov. Det kan handla om att platsen upplevs trygg för barnet eller att barnet får utöva sitt fritidsintresse. Matchningen handlar också om att exempelvis ett barn med autism behöver ett familjehem där det finns kunskaper om autism och hur barn med autism bäst bemöts. Barn med många och särskilda behov behöver överlag familjehem med vissa grundläggande kunskaper om diagnoserna och framförallt en förståelse för det enskilda barnets behov. Matchningen kan också handla om basala saker som att barn med djurallergier förstås inte ska placeras i familjehem med djur, eller att barn som älskar kött kanske inte ska placeras i familjehem där alla är veganer. Matchningen handlar både om praktiska frågor men även om värderingar, kompetens och resurser. Sen kan förstås ett familjehem bedömas som lämpligt men ändå vara inkompatibelt med ett enskilt barn.

IVO har i en granskning som presenterats i rapporten *Barns rätt till familjehemsvård av god kvalitet* gjort bedömningen att en drygt fjärdedel av tillsynerna krävde åtgärder rörande brister i matchningen. När utredning av barn och familjehem brister blir det svårt att uppfylla kraven på matchning. Just nu pågår en studie på flera universitet/högskolor med syfte att undersöka socialtjänstens praktik vid den matchning som görs mellan barn och familjehemsföräldrar för att säkerställa att placerade barn får god vård. Studien genomförs dels med aktstudier och dels med intervjuer med professionella. Resultatet har inte presenterats än och det blir intressant att följa vad forskarna kommer fram till.

Trygghet i uppdraget

Andra viktiga förutsättningar som familjehemmen tar upp är bland annat trygghet och kontinuitet, både för barn och familjehemmen. En aspekt av denna punkt knyter an till det som framkom ovan; familjehemmen **måste kunna lyfta frågor med socialtjänsten utan rädsla för att placeringen ska avbrytas**. Om ett barn exempelvis omplaceras mot familjehemmets vilja kan det innebära en svår förlust och en kris för familjehemmet, där det är långt ifrån självklart att familjehemmet får stöd i detta. I sociala medier florerar ofta spekulationer kring om det kan vara så att familjehem ibland sägs upp för att samarbetet inte fungerar smärtfritt. Likaså finns tankar om att familjehem som har uppdrag via konsulenter sägs upp för att kommunen hittat ett billigare alternativ.

Om familjehem visste att det är svårt att omplacera ett barn, och att det finns en transparent procedur kring dessa omplaceringar skulle det skapa trygghet för familjehem. Familjehem beskriver nu en godtycklighet i *om* och *när* ett barn omplaceras och en oro kring *att* det kan ske som gör att man undviker att ta upp vissa frågor. Det skulle skapa ett större lugn i uppdraget och också göra det lättare att våga knyta an till barnen.

En annan otrygghet i uppdraget som lyfts fram är att familjehem som har en viktig del av sin försörjning i och med uppdraget som familjehem ganska snabbt kan stå utan inkomst om placeringen sägs upp. Ekonomisk stabilitet är viktigt för de allra flesta och för familjehem som har familjehemsuppdraget som den enda inkomstkällan blir det sårbart vid förändringar. Förändringarna kan bestå av uppdrag som sägs upp med **kort varsel**, förändringar i lönebortfall med mera. Det faktum att familjehemsuppdraget är just ett uppdrag och inte en anställning medför att det inte råder ett anställningsförhållande och därmed ingen **anställningstrygghet**. En placering kan sägas upp på mycket kort varsel vilket belystes i rapporten "Hur mår du familjehem". I den undersökningen svarade 28 % att avtalet sagts upp med så kort varsel att det skapat ekonomiska problem minst en gång. I nämnd undersökning anser familjehemmen att det är rimligt att uppsägningstiden är 1,8 månader (i genomsnitt). Då har familjehemmet en chans att dels återhämta sig efter den stora omställningen det kan innebära och även ha en liten chans att hinna få ett nytt uppdrag eller arbete.

Även den höga **rörligheten bland socialsekreterare** lyfts fram som en otrygghet. Familjehemmens uppfattning är att detta gör det svårt att hinna få en stabil relation med handläggarna och även försvårar stödet från socialtjänsten. Frågan tangerar även den gällande omplaceringar ovan. Familjehem behöver en trygghet i placeringen och kunna känna sig säkra på att placeringen inte bara hänger på en enskild handläggares beslut utan på en rad bedömningar som är rättssäkra i den meningen att en ny handläggare skulle komma fram till samma bedömning utifrån de fakta som finns. Så är inte upplevelsen alltid. Istället upplever familjehem att en bedömning ibland hänger på en enskild handläggare och där en ny handläggare kan komma in och göra en helt annan bedömning.

Här nämner jour- och familjehem också att det är viktigt att kunna känna trygghet i att socialtjänsten är kompetent och agerar korrekt utifrån forskning och aktuellt kunskapsläge. Att socialtjänsten använder **vetenskapliga metoder och arbetssätt**, agerar utifrån **aktuell lagstiftning** och dess **föreskrifter** beskrivs som viktigt. Upplevelsen och beskrivningarna är att så inte alltid sker. Bland annat lyfter familjehemmen fram att det finns en osaklighet i bedömningar, att socialsekreterarna verkar sakna bra underlag, inte samlar in all tillgänglig information och dras med i känslor ibland. Även transparens i besluten är viktigt. Flera nämner vetenskaplig utredningsmetodik som central. En aspekt av det är att som familjehem känna sig trygg med att man har en placering som placerats på säkra grunder. Både för att bättre kunna förutsäga om placeringen kommer få stanna och för att många nog kan sätta sig in i hur det skulle vara att få sitt barn omhändertaget, och att då få det på oklara grunder är för smärtsamt att tänka. Familjehem beskriver att de *inte* upplever att det alltid finns en rättssäker och vetenskaplig bedömning bakom bedömningarna som görs utan just en nyckfullhet och godtycklighet.

Stöd utifrån uppdragets komplexitet

Familjehemmen behöver även ett fungerande stöd i uppdraget. Det kan handla om olika former av stöd från socialtjänsten eller det konsulentstödda företaget, stöd i kontakten med vårdnadshavare eller den placerades nätverk, stöd vid eventuella omplaceringar mm.

Familjehemmen behöver känna att uppdragsgivaren **månar om familjehemmet**, att det finns en önskan från uppdragsgivaren att jour- eller familjehemmet ska ha det bra, men också att det finns en känsla av att ens samarbetspartner "finns där" och konkret kan bistå på olika sätt när det behövs. Att **snabbt få tag på någon** när behov uppstår är en fråga som lyfts fram. Familjehem vill inte behöva vänta med att få kontakt med en socialsekreterare om det uppstår en mer eller mindre akut situation utan vill uppleva att stödet finns där, nära och snabbt. Familjehemmen vill också känna att det finns en **ömsesidig respekt** i relationen, liksom en **tillit till familjehemmens kompetens**. Stödet från

socialtjänsten kan också handla om att **driva på** när det placerade barnet eller ungdomen har vårdbehov utanför familjehemmet, samordna kontakter med vårdgivare och biologisk familj, eller erbjudas kontinuerlig **handledning, återkoppling och utbildning**.

En aspekt i stödet som lyfts fram är att det behöver **anpassas efter placeringens svårighetsgrad** och komplexitet. Socialtjänsten eller det konsulentstödda företaget behöver vara beredd på att snabbt sätta in olika typer av stöd när det gäller extremt svåra och krävande placerade barn eller ungdomar. Då kan stödet handla om allt från att familjehemmet får ersättning för lönebortfall för att kunna vara hemma med den placerade mer och för att orka i uppdraget, får utbildningar, kanske avlastning för att orka, och självklart ett fint och professionellt bemötande från uppdragsgivaren.

Något som kan påverka stödet negativt är de "dubbla roller" som handläggarna på socialtjänsten har. Det finns en inbyggd svårighet i att den handläggare som ska vara familjehemmets stöd också är den som i många fall sköter dialogen kring avtal, arvode och omkostnader. Inte sällan tar handläggaren kommunens perspektiv och försöker spara pengar och blir därför som en motpart gentemot familjehemmet när familjehemmet vill ta upp frågor om ekonomi och avtal. Det försvårar att i nästa situation ta emot stöd från samma person som man nyss hade en konflikt om avtalet med. Det blir väldigt "dubbelt" för familjehemmet att ena stunden höra "jag är ditt stöd, jag vill se till att ni har det så bra som möjligt" och i nästa stund få nej utan sakliga argument. Socialtjänstens handläggare har också anmälningsplikt och familjehem kan uppleva en rädsla att ta upp saker i hemmet av rädsla att det ska förstöras och missförstås.

Förutom stöd från socialtjänsten kan **familjehem också stödja varandra**, vilket lyfts upp som en viktig aspekt av familjehemmen för att vilja och orka fortsätta sitt uppdrag. Idag finns exempelvis flera sidor på Facebook som riktar sig till familjehem. Där diskuteras olika frågor, dilemman och utmaningar löpande. Men forum behöver förstås inte vara digitala utan kan också bestå av lokala forum med fysiska träffar, till exempel informationsmöten där flera familjehem bjuds in.

En oroande punkt som lyfts fram är **avsaknaden av avlastning**. Många familjehem drar ett oerhört tungt last och beskriver hur de är på bristningsgränsen och **snart inte orkar mer**. Att då mötas av en socialtjänst som är lyhörd och tillmötesgående, som ger stöd kan vara helt avgörande för att orka fortsätta uppdraget. Familjehem beskriver att detta inte sker i tillräcklig omfattning. Det finns exempel där familjehem bett om avlastning eller omplacering av en placering som gått utöver familjehemmens förmåga, men där socialtjänsten nekat med hänvisning till att det saknas andra familjehem. Det finns också exempel på familjehem som erbjudits avlastning som inte fungerat (kontaktpersonen bokar med kort varsel av utan giltiga skäl) vilket snarare stjälpt än hjälpt familjehemmet. Som nämnts beskriver familjehem hur de tvingats dra ned på sina sociala aktiviteter, inte kan åka på semester med övriga barn och kanske inte heller sovit en hel natt på många år beroende på det stora vårdbehov som det placerade barnet har. Att då inte få avlastning kan vara förgörande för familjehemmens möjlighet att orka med uppdraget.

En fråga som väcks här är hur stort vårdbehov ett barn kan ha i ett familjehem innan det krävs vidare insatser? Om ett barn eller ungdom exempelvis försökt elda ned hemmet, hotar medlemmar i familjehemmet med kniv eller tillhyggen, har en missbruksproblematik och så vidare kanske vårdbehovet är för stort? Är det rimligt att lägga ansvaret för ett traumatiserat och utåtagerande barn på ett enskilt familjehem?

Den sammanvägda slutsatsen är nej. Det är inte värdigt en välfärdsstat som Sverige att utnyttja jour- och familjehem utöver bristningsgränsen. Det finns jour- och familjehem som tycks ha hamnat i en mycket olycklig gisslansituation. De knyter an till den placerade på ett sätt som gör att de är beredda att offra både sin egen hälsa, sitt eget sociala liv med mera för att få behålla det placerade barnet och

kanske också har en del av sin försörjning i uppdraget. Detta trots att de egentligen inte har kapacitet att hantera situationen.

Ur ett arbetsmiljöperspektiv är det ytterst tveksamt om beskrivna situationer skulle vara acceptabla i något annat "yrke" i samhället. Men eftersom familjehem saknar anställning är den lagstiftningen inte applicerbar vilket gör familjehemmen skyddslösa. Här behöver det ske en förändring på något sätt.

Hur kan vi öka antalet familjehem? Förslag från jour- och familjehem

Utöver det som framkommit ovan, som både direkt och indirekt ger en förståelse för vad som behöver göras för att få fler familjehem i Sverige, har familjehemmen generöst bidragit med tips på vad som kan göras för att attrahera, rekrytera och behålla familjehem.

En viktig aspekt som familjehemmen lyfter fram är att **värna om de familjehem som redan finns**. Om familjehemmet mår bra och samarbetet med socialtjänsten fungerar väl kommer familjehemmet att **tala gott om livet som familjehem, och även om socialtjänsten**. Det är ett sätt att göra det lättare att få familjehem. Fler vill bli det för att de hör gott om vad det innebär. Att ta hand om befintliga familjehem och utveckla arbetssätt som gör att förtroendet för socialtjänsten stärks är alltså en framgångsfaktor.

Ett annat tema som syns i svaren handlar om **marknadsföring**, och då inte den marknadsföring som nöjda familjehem själva kan ge utan en genomtänkt strategi för att kommunicera både hur livet som familjehem är och för att skapa intresse hos fler. För att denna strategi ska fungera gäller det att socialtjänsten och de konsulentstödda företagen sen kan leva upp till den bild som målas upp. Det finns idag en stark medvetenhet om vikten av att vara trovärdig som företag och tiden är förbi när företag strävade efter att bygga upp en bild av sig själva som var alltför långt ifrån vad de faktiskt kunde stå för. I takt med att socialtjänsten utvecklar sina arbetssätt och metoder, och blir den samarbetspartner i det tredelade föräldraskapet som det är tänkt kan denna strategi fungera väl. I dagsläget är bedömningen att det finns alltför omfattande missförhållanden för att denna strategi ska fungera. Självklart kan den underlätta i rekrytering av familjehem men alltså medföra stora risker om missförhållanden inte först åtgärdas.

En annat förslag som dykt upp är att lyfta fram hur familjehemmen **bidrar till samhället**, upplevelsen för de enskilda barnen mm. Genom att lyfta vilken viktig roll familjehem har kanske förutsättningarna dessutom kan förbättras? Ett närliggande tema handlar om att lyfta fram familjehemsuppdraget som något som ingår i att **vara en del av ett samhälle**, och att fler bör göra det som en samhällsinsats. Någon jämför det med att vara soldat. En person tycker inte att det handlar om status, ersättning eller dylikt utan om att vara tydlig med att fler kan och bör göra en insats.

Inledning och kort bakgrund

Familjehemsvården är en viktig del av vår välfärd. När det fungerar som det ska kan barn och unga, som av olika skäl inte kan bo kvar hos sina föräldrar, få en trygg uppväxt. Under 2020 fick 27 300 barn och unga någon gång under året en heldygnsinsats (insats i form av vård utanför det egna hemmet), vilket var omkring 3 800 färre än 2019. Av dem var 19 400 placerade i familjehem. Den näst vanligaste placeringsformen var hem för vård eller boende (HVB) där 8 300 barn eller unga var placerade. En individ kan ha varit placerat inom flera olika placeringsformer under samma år varför antalet individer uppdelat på placeringsform är fler än antalet individer totalt¹.

En del familjehem har flera placerade barn så hur många familjehem som finns känner vi inte till. En uppskattning är dock att det finns ca 10 000 familjehem. Detta kan jämföras med att det finns ca 2000 HVB-hem. Det är svårt att rekrytera familjehem och kommuner signalerar att det är brist. Forskning vid Linköpings universitet har initierats för att ta reda på varför det saknas familjehem, och vid Lunds universitet har ett projekt startat under 2022 som ska belysa hur familjehemmen ser på ekonomiska aspekter i uppdraget. Det pågår också en statlig utredning² ”barn och unga i samhällets vård” som ska analysera familjehemmens förutsättningar att ge god vård. Mycket pågår vad gäller kunskapsutveckling och den statliga utredningen förväntas komma med konkreta förslag, men utvecklingsarbetet behöver gå vidare.

Barn och unga som placeras utanför det egna hemmet bör få och garanteras trygghet, säkerhet och en god vård i övrigt. Det är socialtjänsten som är ansvarig för att följa upp hur det placerade barnet eller ungdomen har det, och hur vården fungerar. Flera myndigheter har dock identifierat att uppföljningen brister och att det saknas ett tillfredsställande systematiskt kvalitetsarbete inom detta område (IVO:s slutrapport 2020 och Myndigheten för vård- och omsorgsanalys 2018). Media har också rapporterat om missförhållanden i såväl HVB-hem, familjehem som i socialtjänstens hantering av barn och unga som är placerade. Den statliga utredaren ska därför lämna förslag på hur kvaliteten i vården av barn och unga som placeras utanför det egna hemmet kan säkerställas.

I direktivet står att utredaren bland annat ska:

- lämna förslag på hur kvaliteten i vården av barn och unga som placeras utanför det egna hemmet kan säkerställas,
- lämna förslag på hur stödet till barn och unga kan förbättras sedan vård utanför det egna hemmet har upphört,
- analysera familjehemmens förutsättningar att ge god vård och föreslå hur tillgången till fler lämpliga familjehem kan öka,
- analysera och föreslå hur kunskapen om kvaliteten i vården kan öka lokalt och nationellt, och
- föreslå de åtgärder eller författningsändringar som bedöms lämpliga.

Trots att familjehemmens förutsättningar och de krav och utmaningar som uppdraget totalt sett innebär är så fundamentalt avgörande för den vård jour- och familjehemmen kan erbjuda, saknas det

¹ <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/statistik/2021-8-7516.pdf>

² <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/kommittedirektiv/2021/10/dir.-202184/>

kunskaper om vilka förutsättningar och krav familjehemmen själva upplever i uppdraget. Det saknas även kunskaper kring hur familjehemmen ser på den vård de kan erbjuda. Med detta som bakgrund initierades denna undersökning.

Undersökningen har genomförts helt ideellt. Det omfattande materialet ger utrymme för ytterligare analyser som jag inom ramen för den ideella basen inte kunnat göra i den grad som det finns potential till. Jag välkomnar finansiering och erbjuder data till studenter eller forskare som vill ta del av den. Ytterligare forskning behövs för att undersöka omfattningen av det mycket oroväckande som framkommer i denna undersökning.

Vad är ett familjehem?

I cirkulär från SKR³ definieras ett familjehem, med utgångspunkt i socialtjänstförordningen, 3 kap. 2 § (2001:937) (SoF) på följande sätt "Med familjehem avses ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård och fostran eller vuxna för vård och omvårdnad och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt." Här skiljer sig familjehemmen från HVB som enligt 3 kap. 1 § SoF bedrivs yrkesmässigt. Jourhem är enskilda hem som vid upprepade tillfällen tar emot barn för tillfällig vård och fostran. För jourhemmen finns i 6 kap. 6 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453) (SoL) särskilda regler.

Enligt 6 kap. 6 b § SoL ska socialnämnden *upprätta ett avtal* med familjehemmen. Avtalet bör beskriva *uppdragets omfattning* samt vad som ingår i nämndens respektive familjehemmets åtagande för att nå *målen i vård- och genomförandeplanen* (till exempel vem som är ansvarig för att olika insatser, såsom hälso- och sjukvårdsinsatser och stödsatser i skolan, kommer till stånd). Det bör också framgå *vilket stöd* familjehemmet kan få, ersättningar, försäkringar, uppsägningstider m.m.

Familjehem är inte anställda av socialnämnden och får därför arvode istället för lön. Arvodet följer löneutvecklingen i vårddyrken som t.ex. vårdare, barnskötare, vårdbiträden och behandlingsassistenter. Arvodet är sjukpenning- och pensionsgrundande men berättigar inte till tjänstepension.

Efter en förändring i Föräldraledighetslagen den 1 juli 2019 har familjehemsföräldrar *rätt till ledighet* från sin ordinarie anställning om de har tagit emot ett barn för stadigvarande vård och fostran i sitt hem.

Omkostnadsersättningen

Förutom arvode får familjehemmen även en omkostnadsersättning som ska täcka de merkostnader som familjehemmet får när det tar emot barnet i sin familj. Familjehemmen kan göra avdrag i sin deklaration för den del av omkostnadsersättningen som *överstiger* 5 000 kronor per år.

Ersättningen bygger på Konsumentverkets beräkningar av kostnader för olika hushåll och för barn i olika åldrar och ska följa kostnadsutvecklingen genom koppling till prisbasbeloppet. Ersättningen utgörs av två delar; en *grundkostnad* utifrån en åldersfördelad schablon, och individuella *tilläggskostnader* utifrån det placerade barnets särskilda behov (om sådana finns). Socialnämnden kan alltså betala en högre omkostnadsersättning än SKR:s rekommendation men då ska nämnden

³ https://skr.se/download/18.4f1cf16a17db3c4ac7b22015/1639730870750/Reviderat_Cirkular-21_40-Ersattning-familjehem-2022-TA2.pdf

kunna redovisa den ekonomiska beräkning som ligger till grund för ersättningen, och ett beslut som motiverar tilläggskostnaderna.

Grundkostnaden är lika för alla barn i åldersgruppen och är beräknad för att täcka barnets normala och löpande behov för försörjning och livsföring; livsmedel, kläder, skor, personlig hygien, fickpengar, lek och fritid, förbrukningsvaror, möbler, husgeråd, textilier, TV, telefon och normalt slitage. Exempel på tilläggskostnader är barn-/skolbarnomsorgsavgift, kostnader för umgängesresor till föräldrar eller andra närstående, specialkost, glasögon eller linser, kostsamma fritidsaktiviteter såsom ishockey, balett, ridning, semesterresor samt eventuella avgifter för färdtjänst.

Familjehemmet kan få en höjd ersättning för den merkostnad som uppkommer i form av högre hyra eller högre nettoutgift för ränta och drift i eget boende om familjehemmet behöver byta till en större och dyrare bostad eller göra en ombyggnad. I övrigt bygger omkostnaden på att familjehemmet tar emot barnet i sin befintliga bostad, se vidare i SKR's cirkulär⁴.

Krav på familjehem – behov av avlastning i vården

Att ta emot ett barn eller en ungdom i en familj innebär ofta en period kantad av utmaningar, särskilt om det finns biologiska barn i familjen. Det är en ny person i familjen som ska integreras på något sätt vilket kan skapa spänningar och konflikter innan alla lär känna varandra och landar i den nya familjen.

Ofta har de placerade barnen och ungdomarna också olika svårigheter. För det första är det självklart traumatiskt för barnet att skiljas från sina vårdnadshavare och byta miljö. För det andra tycks det vara relativt vanligt att placerade barn och ungdomar dessutom har olika svårigheter och utmaningar i livet. I en tidigare undersökning som genomfördes rapporterade 66 % att deras placerade barn eller ungdom hade särskilda behov (Göransson, Dohse, Hallgren och Ngaosuvan, 2021). Urvalet var inte slumpmässigt och andelen ska tolkas med stor försiktighet men undersökningen ger ändå en bild av att många placerade barn och unga har olika svårigheter. 40 (av totalt 176) i ovannämnda undersökning angav exempelvis att det placerade barnet hade ADHD, 37 angav autism, 25 familjehem svarade att barnet hade trauma eller PTSD. Alla svarade inte på den öppna frågan om vilken diagnos barnet hade men bilden är att såväl psykiatriska som neuropsykiatriska diagnoser är vanliga och även missbruk, emotionella svårigheter, språkstörningar, anknytningsproblem med mera liksom fysiska och internmedicinska diagnoser.

Att ta emot ett barn med olika svårigheter ställer särskilt höga krav på familjehemmet som behöver ha kunskaper om hur exempelvis barn med olika neuropsykiatriska diagnoser behöver bemötas, hur kommunikation kan stärkas med mera.

För familjehem kan uppdraget, som innebär att vara "jour" 24 timmar/dygn och ibland 365 dagar/år bli övermäktigt. Familjehemmet har då rätt att få stöd och hjälp samt avlastning. Enligt 6 kap. 7 § SoL är det socialnämnden som ansvarar för att familjehemmet får det **stöd och den hjälp som behövs**. Avlastningen kan i första hand ske genom förskola eller skolbarnsomsorg. Den kan också ske genom att en person kommer hem till familjehemmet, eller att barnet under kortare perioder vistas i

⁴ https://skr.se/download/18.4f1cf16a17db3c4ac7b22015/1639730870750/Reviderat_Cirkular-21_40-Ersattning-familjehem-2022-TA2.pdf

exempelvis en kontaktfamilj. Typ av avlastning samt omfattning bedöms efter omständigheterna i det enskilda fallet.

God vård

Barn och unga som placeras utanför det egna hemmet bör få och garanteras trygghet, säkerhet och en god vård i övrigt. Det är Socialtjänsten som är ansvarig för att följa upp hur det placerade barnet eller ungdomen har det, och hur vården fungerar. Socialtjänsten rekryterar och utreder familjehemmen, som i samverkan med socialtjänst, föräldrar och andra berörda, ska ge barnet en god vård och se till att det får sina behov tillgodosedda. Enligt Socialstyrelsen ska vården vara trygg, säker, ändamålsenlig och präglas av kontinuitet och 2021 gjordes vissa ändringar i Socialtjänstlagen som syftade till att stärka denna trygghet för barnet⁵.

För att kunna erbjuda detta krävs kompetens inom många olika områden. Det kan röra sig om psykologiska, pedagogiska eller praktiska aspekter. Det kan också handla om förhållanden i vardagen såsom tid och pengar, eller kunskap och stöd från omgivningen. För att kunna erbjuda god vård behöver familjehemmen rätt förutsättningar.

I den vård- och genomförandeplanen som ska upprätthållas och följa barnen står vilken vård den unge behöver och ska få i familjehemmet. Den är sällan särskilt specifik och i tidigare undersökning vittnar familjehem om att de inte alltid känner till vård- och genomförandeplanen. Exempelvis svarade 41 % att ingen gått igenom vård- och genomförandeplanen med familjehemmet (Göransson et al. 2021).

Många har nog en bild av vad god vård är och bör vara men den bilden kanske skulle behöva konkretiseras. Så länge Socialtjänst och familjehem inte har en samsyn om vad som är en god vård och har konkretiserat det är det svårt att ha en dialog om vården. Det är också väldigt svårt att följa upp något som inte är konkretiserat. Vad ska följas upp?

En bra början är att definiera vad som är en god vård. Det behöver ske på annat håll än i denna rapport men förhoppningen är att detta är en början, och att andra tar vid. När god vård definierats bör olika aspekter av god vård operationaliseras för att göra det möjligt att följa upp. När god vård definieras och operationaliseras blir det också lättare att ha en dialog om vilka förutsättningar familjehem behöver för att kunna ge den goda vården i det specifika fallet.

Tidigare studier inom området har bl.a. riktat sig mot barn för att ta reda på hur de upplever vården de får. Bland annat har Myndigheten för vård- och omsorgsanalys genomfört samtal med barn och unga som är eller har varit placerade i den sociala dygnsvården för att identifiera erfarenheter och åsikter vad gäller vården och hur den kan bli bättre. Barnen och ungdomarna presenterade tillsammans åtta övergripande områden som var viktiga för deras välmående: bemötande, delaktighet, sociala relationer, trygghet, hälsa och omsorg, utbildning, fritid och självständighet. Resultatet presenterades i rapporten Fatta läget – Om systematisk uppföljning av den sociala dygnsvården för barn och unga (2018:9), som kan laddas ner från Vårdanalys⁶.

⁵ <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/meddelandebld/2021-4-7367.pdf>

⁶ <https://www.vardanalys.se/rapporter/fatta-laget/>

I de fall barn och unga placeras i familjehem (alternativt behandlingsfamiljer eller vårdfamiljer) är det helt avgörande vilka förutsättningar familjehemmet har och ges. Det styr vilken vård den unge kan få. Familjehemmens perspektiv är dock väldigt lite belyst och förhoppningen är att denna och tidigare rapport ska bidra till att fylla en del av kunskapsluckorna.

Om krav och resurser

Det är socialtjänsten som är ansvarig för att rekrytera och utreda familjehemmen, som i samverkan med socialtjänst, föräldrar och andra berörda, ska ge barnet en god vård och se till att det får sina behov tillgodosedda. Men för att familjehemmen ska kunna erbjuda barnen en god vård behöver de ha rätt förutsättningar och rimliga krav; och en balans mellan krav och resurser varav stöd i uppdraget är en viktig del.

I arbets- och organisationspsykologisk forskning finns olika modeller som är tillämpbara även i detta sammanhang. Det finns flera väldigt väletablerade modeller. En handlar om att det behöver finnas en balans mellan krav och resurser. Obalans kan leda till ohälsa av olika slag även om olika former av stöd kan hjälpa upp detta och minska riskerna för ohälsa. Återhämtning är också centralt i forskningen om vad som är viktigt för att värna hälsa och motverka skadlig stress i arbetslivet. Det är, kopplat till stycket ovan om avlastning, ytterst aktuellt även inom familjehemsvården. En annan känd modell är den som belyser balansen mellan ansträngning och belöning, att det är skadligt för hälsan att över tid uppleva att "belöningen" inte står i proportion till ansträngningen. Detta är också en mycket aktuell teori i sammanhanget.

Som en del i detta är det viktigt att familjehemmen erbjuds utbildning så att de **ges stöd** och förutsättningar att klara av utmaningar och krav i uppdraget. Det kan ge dem kunskap, insikt, förståelse och möjlighet till reflektion, men också hjälpa dem att hantera eventuella känslor av stress och otillräcklighet i uppdraget. Det är socialtjänsten som ska erbjuda jour- och familjehem den utbildning som de behöver. Socialstyrelsen har tagit fram en grundutbildning för familjehem – *Ett hem att växa i*. Men socialtjänsten kan också välja att erbjuda andra utbildningar och kurser de anser är lämpliga.

Det är också viktigt att det görs en korrekt matchning. **Kraven behöver matcha familjehemmens förmåga och kompetens.** Socialtjänsten är vid placering av omhändertagna barn skyldig att göra en matchning. Detta är även något som IVO lyft fram i tidigare granskningar. Om inte barnens behov matchar familjehemmens förmåga riskerar kraven att bli för höga.

Och vid för höga krav riskerar både familjehemmen och barnen eller de unga att fara illa. Om familjehemmen upplever belastningen för hög finns det också en risk att familjehemmen avbryter placeringen och/eller berättar för omgivningen om svårigheterna vilket kan få nya familjehem att tveka inför uppdraget. Bristen på familjehem påverkar troligen även socialtjänstens förutsättningar och därav också det stöd som socialtjänsten mäktar med att erbjuda familjehem och placerade barn/unga. En ond cirkel riskerar att uppstå eller, där den redan finns, att förstärkas.

Kort metodbeskrivning

Innehållet i rapporten bygger på tre olika datainsamlingar genomförda under juni-september.

All data har samlats in via webbverktyget Microsoft Forms och länkar har distribuerats till olika Familjehemsgrupper på Facebook.

Tabell 1. Visar fokus i respektive enkät, antal som svarade och antal tecken i svaren.

Enkät	Frågeställning och fokus	Antal som svarade	Antal tecken som den kvalitativa analysen grundar sig på (exkl blanksteg)
1	God vård	167	18336
1	Förutsättningar för att kunna och vilja ge en god vård	167	48087
1	Tips på hur fler familjehem kan rekryteras	167	46648
2	Krav och utmaningar i uppdraget	152	73714
3	Fördjupning om ekonomiska villkor	154	8074

Alla tre enkäterna har varit relativt korta. I den första var fem frågor kvantitativa och resterande sex frågor var kvalitativa och belyste god vård och förutsättningar för en god vård på olika sätt. I den andra enkäten var fem frågor kvantitativa och åtta kvalitativa. I den tredje enkäten var sex frågor kvantitativa och tre frågor kvalitativa. Som framgår av tabellen ovan besvarades frågorna med ett stort antal ord och tecken. Ett omfattande material ligger alltså till grund för analyserna.

Om gruppen som svarade

De som svarade på de olika enkäterna skiljer sig något åt. Det är en högre andel i enkät 2 och 3 som svarat att de enbart är familjehem men å andra sidan en något högre andel som svarat att de både är jour- och familjehem. I den första enkäten fanns inte svarsalternativet "behandlingsfamilj" och kunde därför inte anges. I övrigt är skillnaderna mellan grupperna relativt små.

Tabell 2. Visar andel som svarade på enkäten, uppdelat i olika uppdragsformer och uppdragsgivare.

	Enkät, 1 Andel i % (antal)	Enkät, 2	Enkät, 3	Enkät, 4
Ja, familjehem	59 % (98)	67 % (100)	69 % (103)	71 % (108)
Ja, jourhem	5 % (9)	3 % (5)	6 % (9)	6 % (9)
Ja, både jour- och familjehem	29 % (47)	23 % (36)	21 % (31)	21 % (32)
Behandlingsfamilj		2 % (3)	3 % (4)	3 % (4)
Nej, men har varit	5 % (9)	5 % (8)	2 % (3)	-
Nej, men önskar bli	1 % (2)	-	-	-
Kommun som uppdragsgivare	72 %	69 %	70 %	70 % (107)
Konsulentstöd verksamhet	28 %	20 %	19 %	20 % (30)
Både kommun och konsulentstöd verksamhet	Frågealternativet fanns inte med	11 %	11 %	11 % (16)
Total	166	152	151	153

Grupperna är också väldigt lika när det gäller vem familjehemmet har som uppdragsgivare; 69-70 % i enkät 2-3 svarar att de har kommunen som uppdragsgivare, 19-20 % att de har en konsulentstödd verksamhet och 11 % att de har uppdrag både från kommunen och en konsulentstödd verksamhet.

Enkäterna intresserar ungefär lika *stora grupper* när de ligger ute några veckor, mellan 152-166 besvarade dem.

Det är inte möjligt att veta vilka personer som svarat i relation till hela gruppen familjehem i Sverige och inte heller i relation till alla som är medlemmar i olika grupper. Det finns dock en ganska stor spridning i svaren som kanske dock varit större om fler hade svarat. De som svarat är sannolikt en grupp som är mer aktiva på sociala medier än andra familjehem, och sannolikt något mer engagerade i familjehemsfrågor.

Alla som svarade på samtliga enkäter är helt anonyma och svaren går inte att spåra till enskilda personer.

Resultat

Resultatet är uppdelat i fyra kapitel;

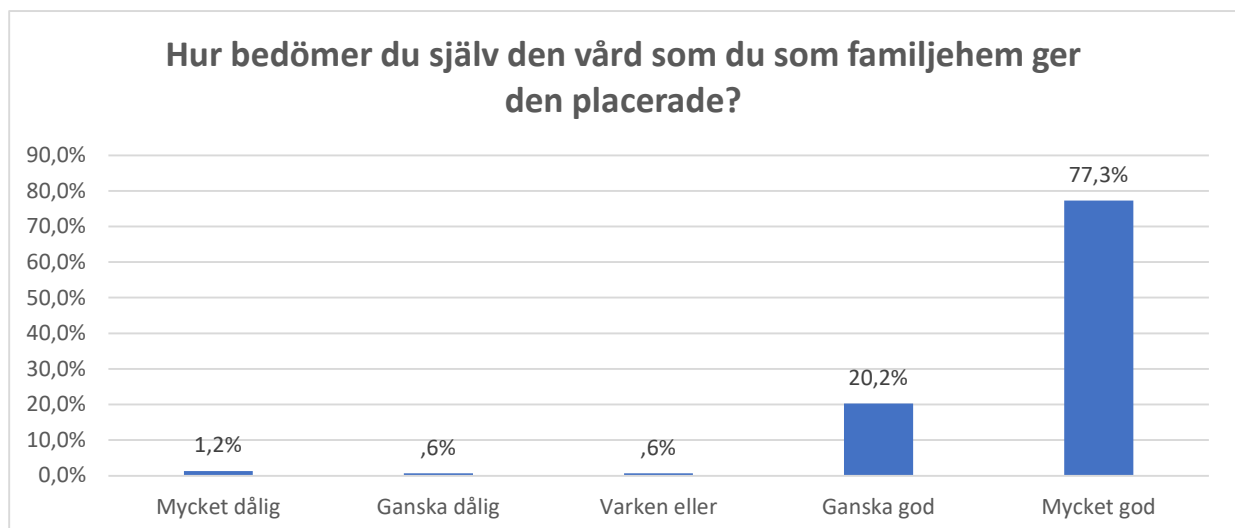
1. Familjehemmens syn på en god vård
2. Krav och utmaningar i uppdraget
3. Förutsättningar för att kunna och vilja fortsätta som familjehem
4. Tips och råd från familjehemmen hur fler ska vilja bli familjehem

Kapitel 1

1. Familjehemmens syn på en god vård

Här nedan finns svar på de kvantitativa frågorna. Svaren i de kvalitativa frågorna har använts för att svara på frågorna "Vad är en god vård enligt familjehemmen".

När familjehemmen själva får bedöma den vård de ger den placerade ungdomen eller det placerade barnet är det en övervägande majoritet som menar att den är mycket god (77 %) och en stor grupp som svarar ganska god (20 %). Ca 2 % menar att den är dålig. Denna fråga är besvarade av familjehemmet och ska därför förstås ur familjehemmets perspektiv. Vi kan inte uttala oss om vad barnet skulle svara eller hur en oberoende part skulle bedöma vården. Som familjehem är det svårt att erkänna att den vård man ger ett placerat barn eller en placerad ungdom inte är av god kvalitet. Det skapar sannolikt samvetsstress hos de allra flesta och en kognitiv dissonans. De som är familjehem vill sannolikt se sig själva som någon som ger en god kvalitet i vården av barnet eller den unga. Därför är det ändå oroväckande att ca 2 % menar att vården är av en dålig kvalitet.



Figur 1. Visar svaren på frågan om hur familjehemmen bedömer den vård som ges den placerade.

19 % av alla som svarade svarar "aldrig" på frågan om hur ofta det händer att familjehemmet gör eller säger något som den placerade får del av och som familjehemmet tänker inte var bra för den

placerade. Resterande 81 % svarar alltså att det händer saker i familjehemmet som man tänker inte är bra för den placerade. Exakt vad det är som händer framgår inte i denna undersökning men svaren kan vittna om att uppdraget är för krävande för en del familjer vilket gör att "bägaren rinner över". Det kan också handla om dåligt samvete och känslor av skuld för saker som är helt normala i en familj, såsom att det uppstår konflikter eller stress i vardagen, men med vetskapen att den placerade varit med om svåra saker kanske det kan räcka för att skapa oro och dåligt samvete hos familjehemmet?



Figur 2. Visar svaren på frågan om hur ofta det händer att familjehemmet gör eller säger saker som den placerade får del av och som bedöms inte vara bra för den placerade.

God vård enligt respondenterna

Nedan följer bearbetade svar från jour- och familjehem kring hur de ser på en god vård för den placerade. Det är på intet sätt en bruttolista över vad som de facto är en god vård utan 166 familjehems samlade bild – i en webbenkät - av vad som är en god vård.

En fråga i undersökningen handlade om familjehemmets syn på begreppet "god vård" utifrån den eller de placerade barnen. Det ges många beskrivningar av vad olika familjehem anser är god vård. Hur generell kontra specifik familjehemmen är i vad de menar är god vård varierar mycket mellan svaren (nedan kan ni se exempel på en ganska generell, men ändå tydlig, beskrivning av god vård). Att ha barnets perspektiv, förstå vad som är barnets bästa i vardagen och vara engagerad i alla delar av barnets liv lyfts fram som viktiga delar av en god vård.

Ha barnets bästa i åtanke i allt du gör

Engagemang i alla aspekter av barnets liv (skola, fritid, vänner, känslor, hemmet)

Även en ekonomisk aspekt lyfts fram.

Att rätt resurser sätts in från olika instanser. Att inte prislappen ska avgör vilken vård den unga får.

Få myndigheter att förstå att en liten insats nu sparar mycket pengar i längden!

Att försöka ge ett så vanligt familjeliv som det bara är möjligt. Skulle behöva högre ersättning för att få det att fungera.

Frågan kring god vård är komplex. God vård är inte samma sak för alla barn och unga, i alla familjer och situationer. Men sannolikt behövs olika kompetenser utifrån flera olika aspekter. Det kan handla om praktiska insatser som att skjutsa till aktiviteter, stötta i vardagen, laga mat, tvätta osv. Men också en psykologisk och emotionell aspekt; barnen behöver kärlek och omsorg, någon som bryr sig om dem och vill ge dem de bästa förutsättningarna i livet. Därutöver behövs säkerligen också en pedagogisk förmåga; tålamod och kapacitet att möta barnen utifrån deras individuella förmåga och behov, kanske lösa konflikter eller lära barnen vad som är "rätt och fel" i livet. Sammanfattningsvis behöver familjehemmen förutsättningar att lösa en rad olika situationer i barnens liv. De behöver också kunna samarbeta med andra instanser kring barnets bästa.

Nedan görs en presentation av resultatet uppdelat i olika teman utifrån ovanstående perspektiv.

Grundläggande behov

Ett tydligt tema som kommer fram i svaren är att grundläggande fysiologiska och psykologiska behov tillgodoses i familjehemmet. Någon uttrycker det också som att basbehoven är centrala. Några exempel är:

- God och näringsrik mat
- Kläder
- Hygien
- Sunda vanor
- Stöttning till rörelse, träningar och aktiviteter
- Intressen

Nedan följer några exempel utifrån familjehemmens egna ord.

Näringsrik mat och andra goda vanor.

Ge god omvårdnad med bra kost, kläder, hygien och en meningsfylld fritid.

Varm god kärleksfull miljö, trygghet och gott om tid för samtal och stöd i de vardagliga samt tid för bokläsning och läxstöd. Fungerande relation till bio föräldrar. God och näringsrik mat, samt tydliga rutiner. Stöttning till rörelse /träningar/aktiviteter.

Även olika typer av sociala faktorer nämns.

Lagom dos av sociala aktiviteter

Eget rum, möjlighet att vara själv

Aspekter i vardagen

En del handlar om att upprätthålla rutiner, erbjuda ett "normalt liv" och en meningsfull fritid.

Rutiner

Barn som omplacerats kommer från olika omständigheter. Vissa placeras när de är spädbarn medan andra har många år bakom sig i sina biologiska familjer. Vissa barn har levt i hem där omsorgen har varit bristfällig, det har saknats rutiner eller en fungerande vardag. En aspekt av god vård som lyfts av familjehemmen är att ha rutin i vardagen och få alla olika aspekter i vardagen att fungera, som tex mat, sömn, fritid osv.

Bra rutiner hemma gällande sömn o mat samt fritid.

Att se till att barnen får bra rutiner o hygien o mat o ta ansvar för saker att hjälpa till hemma.

Grundläggande rutiner och flexibilitet.

Att man ger omvårdnad, matrutiner [...] regler, rutiner .

God och näringsrik mat, samt tydliga rutiner.

Att kunna ge en strukturerad och ganska förutsägbar vardag.

Ge trygghet och struktur.

Förutsägbarhet. Lugn. Fasta rutiner. Äta bra mat.

Ett "normalt" liv

God vård kan vara svårt att definiera, men ur svaren blir det tydligt vad många familjehem anser att barnen tidigare saknat, när allt de önskar dem är ett "vanligt" familjeliv.

Att barnet får leva ett så normalt familjeliv som möjligt.

Ge tryggt och normalt familjeliv som är en aning bättre än genomsnittet vad gäller flexibilitet och respekt.

ett normalt liv.

Att försöka ge ett så vanligt familjeliv som det bara är möjligt.

Ett vanligt familjeliv med allt som kommer där till.

hjälp i vardagen typ skolarbete, skjutsa, resonera tillsammans, eget rum, möjlighet att vara sig själv

En meningsfull fritid

Ett tydligt tema bland svaren handlar om fritiden och det stöd den placerade kan behöva för att ha en aktiv och meningsfull fritid. Bland svaren framkommer också att det i det ingår att prova nya saker, ha en aktiv livsstil, aktivera barnen, ha en uppmuntrande miljö, erbjuda meningsfulla aktiviteter. Ett undertema handlar också om att ha aktiviteter utifrån barnens behov och önskan. En förutsättning för att kunna ha en meningsfull fritid, som lyfts, är att som familjehem skjutsa.

Ha en meningsfull fritid.

Prova ny saker

En uppmuntrande miljö

Att få ha rutiner och aktiviteter utifrån behov.

En emotionell aspekt av god vård

Utöver praktiska bitar och handlingskraft behöver barnen också en psykologisk och emotionell aspekt; kärlek och omsorg, någon som bryr sig om dem och önskar dem gott.

Omsorg och omvårdnad

Ett tema i resultatet handlar om **omsorg och omvårdnad** utifrån barnets behov. Någon beskriver att god vård är att bejaka barnets önskan och möta det i dess känslomässiga ålder. Här finns också beskrivande ord som omtanke, närhet och "ge dem allt de behöver". Att tillgodose behov, möta dem i tidigare trauman eller erfarenheter och ge dem tid att komma ikapp tidiga förluster.

Att barnet helt enkelt blir väl omhändertagen.

Tid att komma i kapp sin tidiga förlust.

Bejaka Barnets önskan, möta det i dess känslomässiga ålder, låta Barnet vara så delaktig som möjligt

En god omsorg är att kunna bemöta barnet utifrån de saker barnet varit med om/ eller de svårigheter barnet har.

Att ge barnet kärlek, trygghet de bästa förutsättningarna

Att ge kärlek och omvårdnad. Att möta barnen där det är.

Mycket kärlek & trygghet och ännu mera kärlek & trygghet

En välkomnande famn

Att barnen ska känna sig välkomna och som en del av familjen nämns av flera.

Kärlek, tryggt hem, en välkomnande famn

Att barnen ska känna sig som en i familjen. Gemenskap!

Att de kan delta i familjens alla aktiviteter, känna att de är en del av familjen, att de känner sig trygga hos oss, att de känner att de kan lita på de vuxna som finns i deras närhet.

Under detta tema görs även en jämförelse med biologiska barn och att en god vård är att inkludera de placerade och ge dem samma förutsättningar, kärlek och omsorg som de biologiska barnen. En del lyfter fram att behoven kan vara större med tanke på tidigare trauman och därför lyfter man fram att en god vård är att placera barn till och med får mer än de egna barnen i form av kärlek och stöd.

Att dom får känna sig som en del av familjen med samma fördelar och skyldigheter som bio barnen

Att den placerade alltid ska känna sig som en del av familjen, och lika uppskattad som biologiska barnen

De placerade behandlas jämlikt med de biologiska, inga skillnader görs.

Kärlek, omvårdnad. Försöker behandla placerade barn lika som mina biologiska.

Allt som bio-barn behöver och får och mer därtill eftersom placerade barn bär med sig en ryggsäck...

Ett relaterat undertema är att känna sig delaktig i familjen, och här nämns exempelvis **gemensamma aktiviteter** som ett sätt att visa att familjen vill att hen ska vara en del av familjen. Det handlar också om att erbjuda en välkomnande famn och att barnet känner sig välkommen och omtyckt.

att vi visar att vi vill umgås hela familjen genom att vi gör gemensamma aktiviteter

Se varje barn var de är och vad de behöver. Att känna sej välkommen och omtyckt

Ett tema relaterat till familjehemmets egna ursprungsfamilj är att det placerade barnets behov ska tillgodoses utan att man gör avkall på resterande familj. En god vård får alltså inte innebära en sämre vård för de barn som redan finns i familjen.

Att kunna tillgodose dennes behov utan att göra avkall på resterande familj.

Rättvisa finns bland svaren som ord, men specificeras inte ytterligare. Det kan handla om rättvisa gentemot biologiska barn men också rättvisa mellan placerade barn, och både och.

Att ge trygghet och kärlek

Ett tema som återkommer i många av svaren är ord som trygghet och kärlek. Trygghet kan exempelvis handla om att vara där när det behövs, att finnas där, närvara, erbjuda ett lugn, att barnet får landa och finna ro, och att det finns en pålitlighet.

Trygghet och kärlek kläs ibland med fler ord men ofta står orden ensamma med allt vad de kan betyda. Andra närliggande ord som används för att beskriva vad god vård kan vara är omtanke och tålamod. Trygghet är också nära tillit vilket också tas upp av familjehemmen, och då tillit till att hen gör så gott hen kan.

Varm god kärleksfull miljö, trygghet, och återigen kärlek.

Enormt mycket kärlek

Bygga upp så mycket trygghet och förtroende som möjligt

Tryggt hem

Ge en trygg vardag

En lugn miljö där placeringen vet att jag finns hemma.

Trygghetsskapande miljö

Att det är fler som visar barnet ömhet nämns som viktigt och att barnet får ömhet och respekt.

En god vård är också att få en **glad barndom** med mycket lek och skratt.

få en glad barndom med mycket lek och skratt.

barn får vara barn

Ett resultat av trygghet och kärlek, och kanske även mycket annat, är förhoppningsvis en anknytning vilket också lyfts som en aspekt av god vård.

Trygghetsskapande miljö-god anknytning-kärleksfull omvårdnad-gränssättning.

möjlighet att kunna få knyta an utan risk att ryckas upp vid längre placeringar.

Att kunna finnas när det behövs = mycket tid- för prat, anknytning stöd

Vara pedagogisk

Familjelivet innebär ett stort lärande, och familjehemmen beskriver sig ibland som pedagoger i sitt uppdrag.

Den placerade utvecklas

Ett tema handlar om social träning och guidning i det sociala samspelet för att bidra till att sociala färdigheter utvecklas, men också att "resonera tillsammans". Det kan bidra både till delaktighet – att få information och resonera om den tillsammans – men också till kognitiv utveckling hos barnet. Familjehemmen nämner också att det är viktigt att ställa krav, lära sig vikten av att hålla det man lovar och att träna på självständighet.

Guidning genom det sociala samspelet

Möjlighet att utvecklas både vad gäller ansvar/kunskaper och som individ.

*Kärlek, skapa framtidstro, jag ställer krav, lär vikten av att hålla det man lovar,
trygghet osv osv*

Ett tema handlar också om effekterna av god vård snarare än innehållet i den. Att bidra till utveckling hos den placerade – vilket kan handla både om att utvecklas, få ett bättre mående, göra framsteg och bygga självkänsla.

*God vård är när barnet utvecklas och förbättrar sitt mående, och när det gör
framsteg i svårigheter så väl som skola.*

Bygga självkänsla och självförtroende

God vård är också att barnet får en plattform att utvecklas ifrån, och här beskrivs ibland delar av denna plattform och ibland generellt som att det handlar om att erbjuda en vanlig familj med kärlek och vanliga relationer.

En helt vanlig, riktig familj, med autentiska relationer och kärlek. Släkt, grannar, lekkompisar, skola/förskola och många stabila relationer och fritidsintressen.

Trygghet och att den placerade vet att hen får stanna.

Att ge barnen en familjedynasti, att i familj är alla lika värda. Att det är noll tolerans för våld. Att regler är bra. Att alla barn ska ha en kärleksfylld uppväxt.

Att vara engagerad och stötta framåt

Andra beskrivningar är att ta tag i problem och ge bästa möjliga förutsättningar både nu och framåt. Att vara engagerad, finnas där för att stimulera och motivera barnet betraktas också som viktiga delar av en god vård.

Tid att vara närvarande, att kunna bekräfta hen och ge positiv feedback. Lyssna utan att döma, så att hen kan få ur sig och bearbeta trauman mm.

Se till individens speciella behov. Bygga upp så mycket trygghet och förtroende som möjligt. Vara engagerad i skolan så det finns rätt stöd där också.

Tid, engagemang, förmåga att förstå den placerades behov och känslor.

*Att vägleda barnet till att bli den de önskar bli och samtidigt må bra under resan
dit*

*Tanken är att barnen ska få bästa möjliga förutsättningar och verktyg för
vuxenlivet.*

en uppmuntrande miljö

Förbereda för vuxenlivet

Ett tema handlar om att god vård innebär att den unge förbereds för ett självständigt vuxenliv med allt vad det innebär. Personen nedan lyfter fram att detta handlar om både matlagning, ekonomi såsom mera psykologiska färdigheter som att följa överenskommelser och kunna hantera de egna känslorna. Andra är mer generella i beskrivningarna, som att det handlar om att ge verktyg för vuxenlivet.

*Lära hen klara sig själv, allt ifrån hur man lagar mat och följer överenskommelser,
till hur man sköter sin ekonomi och hanterar sina egna känslor.*

Ge ungdomar mentala och kognitiva förutsättningar för ett fungerande vuxenliv.

*Att se till att barnen får bra rutiner o hygien o mat o ta ansvar för saker att hjälpa
till hemma.*

Bra o god mat, motion, aktiviteter ihop. Förberedelse inför att kunna bo själv.

Ett sätt att förbereda för vuxenlivet kan vara att vara en **förebild för den placerade**. En god extraförälder för barnet.

Kärlek och vara en förebild i vardagen.

vi fördelar sysslor o samarbetar bra så vi är bra förebilder.

Struktur och förutsägbarhet

Kärlek och trygghet är ett centralt och återkommande tema, men ett tema i svaren är också struktur, att kunna erbjuda en stabil plats med förutsägbara händelser, stabilitet, att få en uppfostran. "Visa att vuxna står kvar" är ett sätt att uttrycka en slags förutsägbarhet som förmodligen blir en viktig del i det som skapar trygghet. Att finnas i vått och torrt och att vara stabil är andra sätt att uttrycka den goda vården på.

Finns i vått och torrt

Vara stabil

Här nedan beskriver en person det i en kedja av faktorer som binds ihop. Att det är en viktig del med en trygg och förutsägbar vardag, men som också innehåller utmaningar för att bygga självkänsla och självförtroende.

Ge en trygg, förutsägbar vardag med lagom utmaningar, som ökar självkänslan och självförtroendet

Förutsägbarhet. Lugn. Fasta rutiner.

Att jag fina till lyhörd fostrande krav , mycket kärlek och att få vara som man vill .

Ett undertema är också vikten av **rutiner**, och samtidigt vara flexibel i vardagen. En specifik form av rutiner är rutiner kring mat som nämnts ovan, men även regler och gränssättning kommer upp i det här undertemat. Ord som används är tydliga strukturer och rutiner, tydlighet generellt, gränser. En aspekt av rutiner och aktiviteter är att de är bra men behöver vara utifrån behov.

Tydliga gränssättningar men en stor ram.

Omtanke, vägledning, struktur, kärlek, gränser o regler, trygghet, stöd.

Många barn med särskilda behov kan ha extra stort behov av rutiner och förutsägbarhet i vardagen.

Från familjehemmets sida är det lågaffektivt bemötande, anpassade och tydliga rutiner samt kommunikationsstöd (tydlighet, att vara konsekvent och använda bilder, timstock och andra "verktyg").

Stort behov av planering, rutiner, struktur och förutsägbarhet. Stort behov av vuxenstöd i både praktiska moment och sociala relationer (inte åldersadekvat). En vuxen behöver vara i barnets direkta närhet hela tiden.

Anpassa utifrån barnets behov

Ett tema som är nära relaterat till temana ovan handlar om att en god vård är att kunna möta barnet där det är, att kunna anpassa dagen utifrån barnets behov, kunna bemöta barnet utifrån det de varit med om och de svårigheter de har.

Bemöta barnet utifrån de saker barnet varit med om/ eller de svårigheter barnet har.

Se varje barn var de är och vad de behöver.

Individuella behov är viktiga att försöka att tillgodose

Kommunikation och tillgänglighet - att vara närvarande

En hel del svar handlar om att en god vård är att ta sig tid, att lyssna, se och kommunicera med barnet och den unge.

Ta sig tid

Ett tema i svaren som kan tyckas självklart men som ändå är centralt, både i sig självt och som en förutsättning för mycket annat, är **tid för barnet**. Tid att vara närvarande, gott om tid för samtal, att alltid lyssna och ta sig tid för barnen och vara närvarande.

Har alla förutsättningar nu då jag är hemma helt. Finns alltid där.

Tid, att vi vuxna har tid för barnen samt aktiviteter utifrån barnens önskan och behov.

Tålmod och alltid lyssna och ta sig tid för barnen

Tid och engagemang. Ett familjehem behöver vara redo att göra anpassningar och avstå från vissa saker för att ha tid, energi och utrymme till det placerade barnet.

Lyssna, se och kommunicera

Ett tema handlar också om att lyssna på barnen och att lyssna utan att döma, att säkerställa att det finns en dialog. Att vara lyhörd är andra ord som används, liksom att möta, bemöta, se och höra barnen.

Det finns de som tar beskrivningen ett steg till, nämligen att det handlar om att lyssna för att ge barnet stöd att få ut sig och kunna bearbeta gamla trauman. Att bekräfta barnet och se det som den unika person hen är samt kunna ta den ungas perspektiv beskrivs som centralt för en god vård.

Barnens känslor lyfts fram, och vikten av att vara emotionellt tillgänglig. I det ligger också att kunna bekräfta och ge den placerade positiv återkoppling.

Att barnens känslor alltid kommer först

En viktig del är att samtala med barnet om placeringen (som tagit barnet hårt och är svårt att förstå), att alla känslor är okej etc.

Att se och bekräfta den ungas perspektiv, ta den unga på allvar och bemöta hen respektfullt i alla lägen

Stöd i olika aspekter och skeenden i livet

Många familjehem lyfter fram behovet hos de placerade av stöd, både från familjehemmen och från samhälle och myndigheter. Det kan handla om stöd i vårdkontakter, gentemot den placerades nätverk eller anpassat stöd i skolan.

Att vara ett stöd

Andra sätt att uttrycka den goda vården på är som sagt att vara ett stöd. Många andra teman ger förmodligen uttryck för det också men här uttrycks det explicit. Det handlar om att finnas som stöd när det behövs, hjälpa och stödja, vägleda, skapa framtidstro men även konkret stöd i det vardagliga.

vägleda barnet till att bli den de önskar bli och samtidigt må bra under resan dit

Stötta dess svårigheter och vara känslomässigt närvarande som ställföreträdande förälder.

Specifika former av stöd som nämns handlar om att ge stöd in i vuxenlivet, ge stöd att hantera svårigheter och diagnoser.

Stötta i kontakt med det biologiska nätverket

Ett tema handlar om kontakten med det biologiska nätverket och här skiljer sig svaren åt. Det handlar både om att ge förutsättningar att ha en bra kontakt med det biologiska nätverket, hjälpa den placerade att ha en fungerande relation till sina biologiska föräldrar men också att få stöd att hantera sina föräldrar och jobba för att de placerade *inte* ska behöva träffa sina föräldrar när omständigheterna är sådana.

Att ge våra planeringar stöd att hantera sina biologiska föräldrar.

Jobba för en god relation med bioföräldrarna.

Att de ska slippa träffa sina förövare helt och hållet. Om det ändå skulle ske så var 6:e vecka i en timme, helt övervakat.

Att vi jobbar för ett fungerande umgänge utifrån barnets bästa

Att vara tillmötesgående gentemot biologisk släkt till barnet.

Att arbeta positivt kring och med biologiska nätverket oberoende av dess eventuella tillkortakommande. Detta utan att skyla över brister.

Umgänge med syskon nämns specifikt också som en viktig del av vad som kan vara en god vård för den placerade.

medverka till umgänge med föräldrar och syskon

Mer nätverkskontakt, mellan syskon, mor- farföräldrar.

Tillgång till samhällets stöd och hjälp

En del av den goda vården handlar enligt svaren också om att se till att den placerade erbjuds och får den vård som denne behöver.

Begreppet **vård** beskrivs inte av alla som nämner det men exempel som nämns är: sköta behov av hälso- och sjukvård, fysisk och psykisk hälsovård, tandvård, fri tillgång till vårdval, vaccinering, tillgång till BUP, tillgång till psykolog, hjälp att bearbeta trauma, hjälp med diagnoser, specialkompetens av neuropsykiatriska diagnoser, neglect, depressioner och generellt ha tillgång till hjälp vid psykisk ohälsa. Eller som någon uttryckte det:

erbjudas rätt behandling i en väl fungerande vårdkedja

Andra generella beskrivningar relaterade till vård eller samhällsinsatser är:

När samhället sluter upp

Söka den vård barnen behöver

Att rätt resurser sätts in från olika instanser

Ett undertema är också samordning mellan olika vårdgivare, även om det också kan handla om samordning mellan andra aktörer såsom skola och BUP.

Därutöver finns behov av samordnat och kontinuerligt stöd från vårdgivare som BUP, logoped och barnklinik.

Socialtjänsten nämns också i sammanhanget kring vad som är god vård, och då handlar det om att ha *samma socialsekreterare*, att inte utsättas för hastiga och ogenomtänkta beslut om flytt, att det finns en relevant vård- och genomförandeplan och att barnets behov tillgodoses utifrån den plan som finns. Socialtjänstens samordnande roll beskrivs men också att säkra familjehemmets förutsättningar, stöd från skolan och inte minst att lära känna det placerade barnet.

Från socialtjänstens sida är det att samordna vårdkontakter, säkra bra handledning till familjehemmet och avlastning (placering med sömnsvårigheter och mycket stress i nya situationer så familjehem inte kan resa/träffa nära och kära mm), säkra stöd i skolan och framför allt - lära känna barnet och hjälpa hen att förstå varför hen bor i familjehem.

Att placeringar ska slippa ha 14 nya socialsekreterare på ett år, avlastning vid svåra placeringar såsom kp, bättre stöd vid utredning av npf då vårdnärskan vägrar skriva på/försvårar, ej hastiga och ogenomtänkta beslut om flytt/skola, tydlighet, socsekreterare som inte är inlästa på ärendet och stannar några veckor och rör om i grytan..

Det finns också helt andra svar som handlar om vad god vård kan vara gentemot Socialtjänsten.

Ofta skydda gentemot socialtjänstens ogenomtänkta beteende och skydda mot alla ständigt nya socialsekreterares oförstånd.

Ett annat tema i svaren är relaterade till **skola** och **kontakter** med skolan. Ge tid för bokläsning och läxstöd men också se till att skolan gör nödvändiga anpassningar. Ord som nämns är att "vara engagerad i skolan så det finns rätt stöd där också ", och "ligga på skolan och kräva hjälp till rätt skolform". Även vikten av att skolan förstår och kan anpassa utifrån barnens behov nämns.

En förståelse från skolan om placerade barns "ryggsäckar".

Bemötande

Ytterligare en aspekt rör vilket bemötande barnet/den unga får. Att den involveras, bemöts respektfullt och får vara delaktig. Även bemötandet gentemot familjehemmen påverkar vilken vård den unga får. Detta område tangerar ibland den emotionella rubriken ovan, men har ändå valts att beskrivas separat.

Delaktighet

Ett tema i svaren är att den unge ska få vara välinformerad och delaktig i det som händer. Det kan handla både om att vara delaktig i familjen, i aktiviteter och det som rör den i övrigt men även delaktig i det som sker i placeringen, utifrån vad som är möjligt med tanke på ålder.

Delaktighet och sammanhang i familjen som inte bara handlar om ungdomens progression utan även om det som hen tar del av utifrån att den bara är den hen är. Tydlig info men bara den som är relevant för ungdomen.

Barnet ska känna sig välinformerade, delaktiga och erbjudas rätt behandling i en väl fungerande vårdkedja

låta Barnet vara så delaktig som möjligt samt att självklart se barnet och dess nätverk som en naturlig del av familjen.

Ett familjehem som har ett barn placerat hos sig lär ganska snabbt känna barnet och dess behov. Familjehemmet får god inblick i vad som fungerar i vardagen och vad som inte fungerar. En del familjehem har också särskild utbildning och/eller särskilda erfarenheter som gör att kompetensen kring barns behov är god. En rimlig konsekvens av detta är att familjehemmet ges möjligheter att vara med i dialogen om vad som behövs för att ge barnet eller ungdomen en god vård. Att ha **inflytande** och vara **delaktig** i viktiga frågor är centralt, och det gäller även familjehem.

Att vi får vara med och bestämma vad som behövs för att ge god vård.

Större inflytande i beslut.

Blir lyssnad på

Barnen behöver också bli lyssnade på, vilket lyfts av flera.

Att den placerade blir lyssnad på av alla vuxna runt omkring som ska hjälpa henne/honom

Lyssna mer på barnen !!! Även de mindre barnen !!

Socialtjänsten bör ha förtroende för Familjehem och bör lyssna på barnet när barnet säger att hen inte trivs.

Soc måste börja se till barnet mer än till föräldrarnas behov! Föräldrarnas rätt är alltför stark idag. Man lyssnar väldigt lite på barnets behov och vilja.

Lyssna på barnet, Ha barnets bästa i åtanke i allt du gör,

Och att socialtjänsten var tvugna att lyssna mer på barnet än på Bioföräldrarna. att socialtjänsten vore tvyngen att hjälpa barnen att få behålla sina bra relationer.

Att barnen blir lyssnade på. Ingen familj vill vara delaktiga i att myndighet 'kör över individer'.

Respekt

Att barnen bemöts med respekt är viktigt för att de ska kunna utvecklas till fungerande individer som respekterar andra de möter. Respekten har visats ha betydelse i barnets uppväxt, speciellt för utvecklandet av sociala färdigheter och självkänslan. Respekt lyfts av flera familjehem som viktigt i god vård.

Att se och bekräfta den ungas perspektiv, ta den unga på allvar och bemöta hen respektfullt i alla lägen

Ge tryggt och normalt familjeliv som är en aning bättre än genomsnittet vad gäller flexibilitet och respekt.

Göra roliga saker ibland tillsammans o visa respekt för varandra.

Förståelse

Genom att känna och visa förståelse kan vi bemöta det skadade barnet bättre. Förhoppningsvis kan det även bidra till läkande och minska de negativa konsekvenserna efter en utsatthet.

Har förståelse och tillit att hen gör så gott hen kan!

Plats, tid, förståelse, insikt och en del kunskap

Tålamod och förståelse för barnets bakgrund.

Empati, förståelse överskott av kärlek och tålamod

Familjehemmet – ett vanligt hem eller en professionell aktör

Förutom det som redan framkommit ovan, lyfter en del familjehem särskilt fram att det krävs vissa egenskaper eller kunskaper hos familjehemmen för att kunna erbjuda god vård. Aspekter som nämns är bland annat att kunna erbjuda tid, omsorg och ett korrekt bemötande. Även utbildning, kunskap och erfarenhet av familjehemsvården nämns som viktigt.

God vård innebär att familjehemmet präglas av ett gott bemötande och omhändertagande. Barnet ska känna sig välinformerade, delaktiga och erbjudas rätt behandling i en väl fungerande vårdkedja. Tanken är att barnen ska få bästa möjliga förutsättningar och verktyg för vuxenlivet.

God vård utifrån vår placering anser jag är att vi som familjehem har gott om tid för placeringen och all extern vård hon erbjuds. Att vi har tid för reflektion och erbjuds extern handledning. Att vi har gedigen erfarenhet (14 år som familjehem och drygt 20 placeringar av varierande längd) samt båda är akademiker inom beteendevetenskap resp socionom.

Att kunna ge trygghet och en stadig grund att stå på. Att ge barnen kärlek och uppskattning för den de är. Att stå kvar när det blåser och visa att jag finns kvar när det blåst över.

Socialtjänsten söker oftast vanliga familjer som vill bli familjehem samtidigt som en mycket stor grupp av de barn som placeras har särskilda svårigheter av olika slag. Enligt svaren kan en god vård vara att erbjuda en vanlig familj även om familjehemmet i citatet nedan menar att man som familjehem behöver vara "aningen bättre" vad gäller flexibilitet och respekt gentemot barnet.

Ge tryggt och normalt familjeliv som är en aning bättre än genomsnittet vad gäller flexibilitet och respekt.

Ett vanligt familjeliv med allt som kommer där till.

Andra lyfter behov av kompetens, det stora ansvaret en placerad innebär, att det behövs tid för reflektion och handledning och det ofta kan behövas ett lågaffektivt bemötande, anpassade och tydliga rutiner och kommunikationsstöd – något som de flesta vanliga familjer inte har kompetens att erbjuda.

lågaffektivt bemötande, anpassade och tydliga rutiner samt kommunikationsstöd (tydlighet, att vara konsekvent och använda bilder, timstock och andra "verktyg").

Kompetens (reell och akademisk) för specifik problematik.

Att vi tar ansvar för den placerades helhet (man måste inse att vi de facto är ansvariga för den).

Att vi har tid för reflektion och erbjuds extern handledning. Att vi har gedigen erfarenhet samt båda är akademiker inom xxx.

Många lyfter också behovet av utbildning för att kunna ge en god vård.

Har fokuserad på barn med IF, under åren fått handledning o utbildning för att skapa en gynnsam miljö.

Utbildning, handledning [...] Familjehem ska ses som medarbetare till socialtjänsten med rätt kompetens.

Att jag får bra handledning, utbildning vid behov,

Nya familjehem borde få riktig info/utbildning om hur det verkligen är att vara fh, vilka problem som kan uppstå, info om att det inte alltid är helt enkelt. Det är otroligt mycket som händer i en familj när det kommer någon ny placering.

Mycket goda förutsättningar utifrån egen utbildning och erfarenhet. Kommunen har också varit mån om att vi ska få allt vi behöver för att orka och lite till.

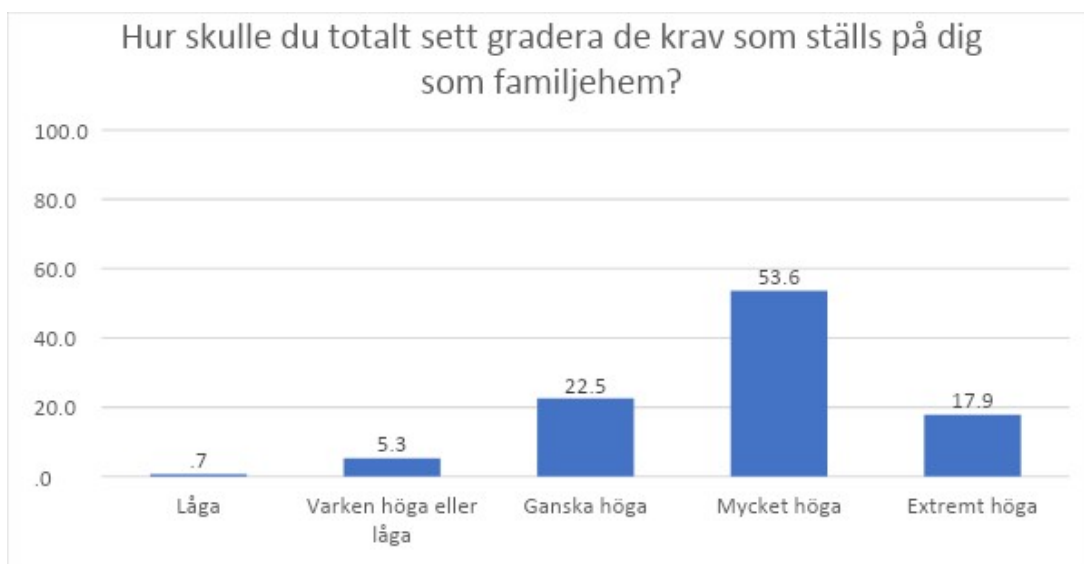
Kapitel 2 – Krav och utmaningar

I det här kapitlet sammanfattas resultaten som handlar om familjehemmens beskrivningar av krav i uppdraget. Svaren handlar både om vardagskrav och mer särskilt svåra händelser.

2. Utmaningar och krav för jour- och familjehem vid vård av placerade barn och ungdomar

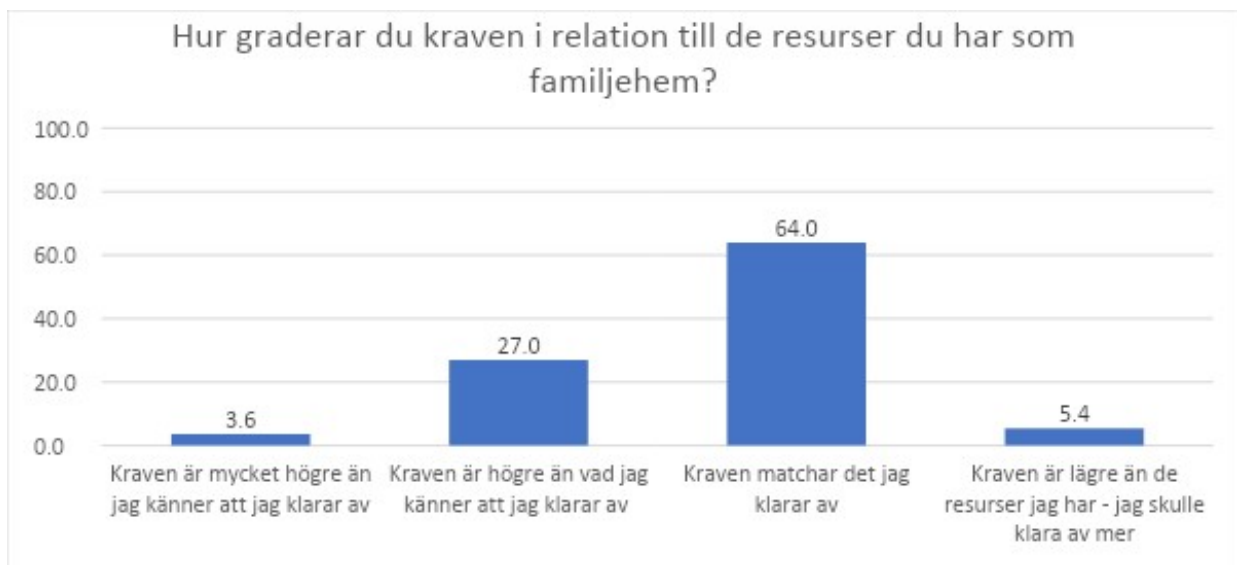
Här nedan finns svar på de kvantitativa frågorna. Svaren i de kvalitativa frågorna har använts för att svara på frågorna "vilka krav och utmaningar upplever familjehem i sina uppdrag?".

18 % svarade att kraven är extremt höga, 54 % att de är mycket höga och 23 % att de är ganska höga. Totalt sett svarar alltså 94 % att kraven är höga i någon grad.



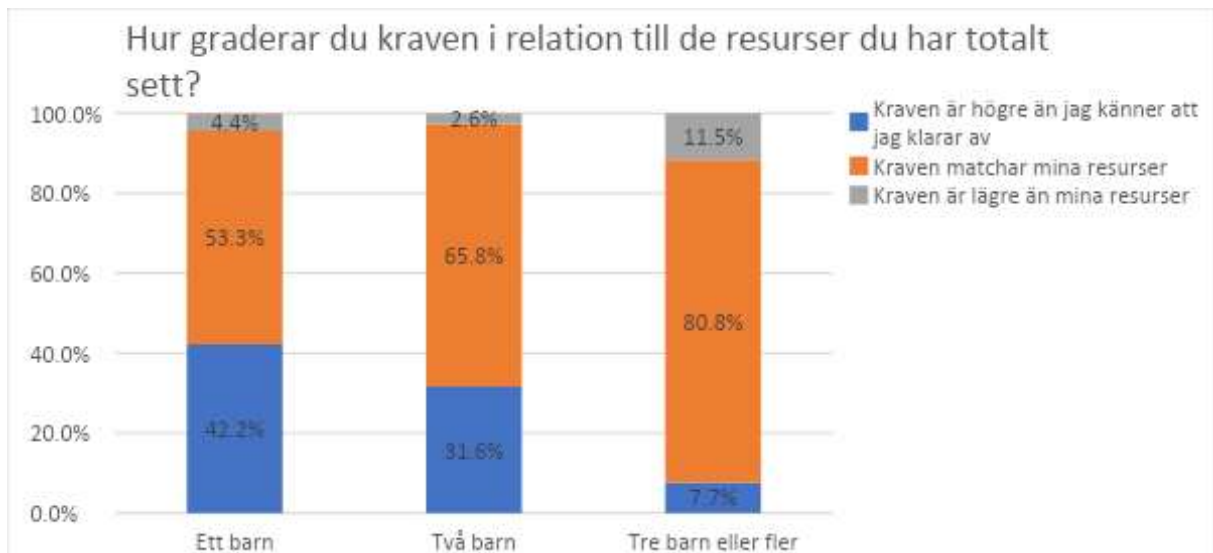
Figur 3. Visar svaren på frågan om hur man graderar kraven som ställs på familjehemmet, i procent.

De som svarade fick också gradera kraven i relation till de resurser man har totalt sett. En klar majoritet, 64 % svarar att kraven matchar de resurser familjehemmet har, och en lite andel upplever också att de skulle klara av mer (5,4 %). 31 % svarar dock att kraven är högre eller mycket högre än vad de känner att de klarar av på ett bra sätt.



Figur 4. Visar svaren på frågan om hur man graderar kraven som ställs på familjehemmet i relation till de resurser man har, svar i procent.

En rimlig tanke är att fler barn skulle vara svårare för familjehemmet att klara av men svaren visar att andelen som upplever att kraven är högre än vad de känner att de klarar av är som högst bland dem som har ett barn placerat. I den gruppen upplever 42 % att kraven är högre eller mycket högre än vad de klarar av och sjunker sedan till 8 % bland dem som har tre barn eller fler. Detta kan förstås bero på olika saker. En anledning kan vara att de som är nya som familjehem oftast har en placering och på grund av bristande erfarenhet bedömer kraven som högre. En rimlig förklaring är också att familjer som har riktigt svåra placeringar inte har fler än en för att de kräver så mycket av familjehemmet och att det då är svårt att ha fler än en.



Figur 5. Visar svaren på frågan om hur man graderar kraven som ställs på familjehemmet i relation till de resurser man har, svar i procent. Uppdelat på antal placerade barn.

Krav och utmaningar relaterade till det placerade barnet

När en ny placering kommer

Att få ta emot ett barn eller en ungdom innebär en stor omställning för hela familjen, och rent praktiskt är det också mycket som ska göras i början av en placering. Innan barnet eller den unge kommer finns en osäker väntan kring *om* den unge ska komma och även ibland *när* och under vilka omständigheter. Rent praktiskt är det en del fix med rummet där den unga ska bo, och många kontakter med Socialtjänsten. När barnet väl kommer är det ett stort arbete att lära känna den unge, inkludera personen i familjen, inskolningar i förskola, skola, aktiviteter med mera.

Nedan citat belyser lite av bredden i det som kan behöva göras.

I början är det stressigt, man ska lära känna en ny individ, samtidigt som man ska få ordning på rutiner, samtidigt som det är 100 praktiska saker som ska ordnas. Allt ifrån skaffa kläder och annat som saknas, till läkar- och tandläkarundersökningar, polisförhör, mycket kontakter med socialtjänsten osv.

Medla mellan placeringar och bio. Mycket "orättvis-känsla" och bevakande från placeringar i början.

Beroende på hur proffsiga socialtjänsten är behöver du också hålla koll på skydd, skolrutiner, överskolning till familjehem... ibland får man ha lite kurs även med soc.

Inkluderingsarbete

När ett familjehem tar emot barn och unga behövs ofta ett arbete för att inkludera personen i familjen. Det kan vara olika svårt beroende på ålder men också beroende på hur väl mottagen barnet känner sig och hur barnet uppfattar situationen. I tonåren pågår en frigörelseprocess där barnet successivt frigör sig från beroendet av vuxna för att själv bli vuxen och självständig. Att få komma in i en ny familj där vuxna vill inkludera kan vara svårt, och för familjehemmet kan det vara tufft att ta emot ett barn eller en ungdom som inte släpper in de vuxna eller där de unga inte vill följa med på aktiviteter med mera.

Kommer inte den placerade in på livet efter ett halvår. Placerade är inte intresserad av oss i familjen trots att vi bjuder in.

Svårigheten att få med äldre på aktiviteter

Ja i början av placeringen har det varit väldigt svårt att inkludera placeringarna. De var en tajt syskongrupp som inte ville låta någon annan än mig komma de nära. Sonen och maken föll bort och det fanns ett hat mot de som försvårade arbetet oerhört

Det kan å andra sidan vara tufft för familjehemmet om de själva har svårt att relatera eller knyta an till barnet. Det kanske står saker emellan som oro att uppdraget ska sägas upp, eller beteenden hos barnet som är svårt att förhålla sig till.

känslomässigt svårt att förhålla sig till placeringar som har brist på empati, hänsyn och samvete.

Att hantera barn och ungdomar med olika typer av svårigheter och ohälsa

En del krav är kopplade till barnets eller den unges fysiska hälsa, till behov av specialkost, barn som saknar basala färdigheter med mera.

Fysisk ohälsa

Placerade barn och unga kan ha olika diagnoser och olika former av ohälsa. Ofta får familjehemmet information om dem innan den unge flyttar in, men inte alltid. För familjehemmet kan ohälsan innebära olika krav i vardagen som att barnet eller den unge ska ha mediciner, sondmatas flera gånger varje dag, att familjehemmet får vara med den unge på sjukhus eller att ohälsan innebär dramatik i vardagen såsom exempelvis ambulans vid akuta behov.

Här är exempel i undersökningen som nämnts:

- Låg fysisk hälsa
- Sondmat 6 ggr/dag
- Återkommande sjukhusbesök
- Sjukdomar man inte har kännedom om
- Mediciner
- Svåra diagnoser som medför dygnetruntvård
- Ambulansvård pga sjukdom
- Cp-skador

Ohälsan kan också innebära sömnstörningar som i exemplet nedan där barnet har en svårinställd diabetes som gör att pumpen larmar.

Den placerade är nyss fyllda två år och har Typ 1 diabetes nydebuterad när jag fick honom i december 2021. Bodde tre veckor med honom på SÖS för att lära mig hans pump mm. Nu efter 7 månader så har vi inte sovit en hel natt, det larmar för låg och för hög. Han har oxå problem med lungorna o med magen. En fantastiskt ljuvlig liten kämpe fin på alla sätt men trötta o slitna blir vi ändå. Nu har han fått en ny annorlunda pump som vi har fått demonstrerad, krånglig och helt annorlunda 😊

Specialkost

Familjehem beskriver barn och unga som är selektiva när det gäller mat, som har svårt att äta vanlig mat och därför behöver specialmat. Det kan vara svårigheter som beror på olika diagnoser men också att barnet kommer från en familj med andra vanor när det gäller mat. En konsekvens blir förstås ett större arbete för familjehemmet.

Selektiva inom mat då vissa texturer på mat inte funkar.

Barn som har svårt att äta "vanlig" mat. Specialmat

Äter väldigt få rätter. Ca 4. Äter sällan någonting förrän tidig eftermiddag. Spelar ingen roll vad jag erbjuder eller säger.

Ökade hushållsarbetet

Barn som saknar basala färdigheter

Barn och unga som placeras kommer från sammanhang och familjer som ibland har andra vanor än vad som är socialt acceptabelt. Det kan också handla om att inte vara torr trots att barnet åldersmässigt kanske borde vara det, eller att kunna sköta den personliga hygien. Vissa svårigheter kan också kopplas till olika diagnoser hos barnen. Familjehemmen rapporterar om diverse olika utmaningar relaterade till detta.

Exempel på olika underteman:

- Sköta personlig hygien
- Borsta tänder
- Inkontinens som kräver extra arbete.

Att få ungdomen att lära sig allt basala trots att den är 17 år. Att lära sig att man ska duscha med tvål, byta underkläder varje dag, borsta tänderna osv. Sådant som bör vara självklart men aldrig har varit det.

Den äldsta kissar och bajsar på sig

kissar på sig regelbundet,

De 3 jourbarnen vi har - alla i låg och mellanstadieåldern - har svårt att vara torra på nätterna - 2 av dem även med medicin och blöja - detta medför oerhört mycket x-tra tvätt även med de lakan vi fått genom vården. Stor utmaning för oss. Alla kissar vid 22 sen väcker vi dem vid halv 2 och vid 7 och då är alltid nån blöt.

Barn (ca 8-9 år) som kissar och bajsar på sig regelbundet

klarar inte av basala handlingar pg av olika diagnoser. Behöver ständig upppassning med basala färdigheter, skola, läxor, mat mm.

Problemen behöver inte bara handla om svårigheter att gå på toa när det är dags utan kan också handla om hur avföring hanteras som i exemplet nedan med ett barn som smetar avföring på kroppen och på tapeter.

Smetar avföring på kroppen och på tapeter

Utmaningarna kan också handla om vanor, som att kissa i toaletten och inte i handfatet, eller att duscha utan kläder och inte med. Andra utmaningar som också handlar om kultur och vanor är att äta med bestick, stänga dörren när man går ut (se citat nedan).

En placering jag hade urinerade i handfaten istället för på toaletten. Det spelade ingen roll hur mkt jag sa till eller försökte förklara olägenheten med det och droppar på handfaten. Det fortsatte fram till jag sa upp det uppdraget

Ett barn (10 år) som behövde lära sig äta med kniv och gaffel, duscha utan kläder, tog sex månader att lära hen stänga ytterdörren (bott i hydda). Barnet kunde inget ord svenska eller engelska.

Sociala färdigheter

En typ av basal färdighet handlar om att ha någon form av social kompetens som är adekvat för sin ålder. Denna kan brista både på grund av olika svårigheter men också för att den sociala träningen

uteblivit eller varit bristfällig. Detta innebär förstås en utmaning för familjehemmet, och blir ytterligare ett krav i uppdraget som tas upp av de familjehem som svarat.

barn som inte har social kompetens,

Barn från flyktingläger som behöver hjälp med känsloreglering och att utveckla sociala färdigheter.

Barn med dubbeldiagnoser som behöver vägledning, svårt socialt, behöver anpassningar i vardagen. Vuxenstöd på fritid/efter skola.

Ouppfosttrade, bristande föräldrar där man får lära barnen vett och etikett ifrån början. Kan vara jobbigt att ta hand om barn som alltid har fått som de ha velat.

Barn och unga med funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa

Placerade barn och unga har också tämligen ofta olika neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa, ofta i kombination. Barnet kan ha diagnostiserats innan placeringen eller få diagnos under placeringen. Placerade barn har också med sig traumatiska upplevelser från ursprungsfamiljen ibland, och uppbrottet från ursprungsfamiljen kan också innebära en traumatisk upplevelse.

Det är inte alla som angett exakt vilka konsekvenser som diagnosen, traumat eller den psykiska ohälsan innebär i vardagen för familjehemmet, men nedan följer olika beskrivningar av den problematik som kan följa med barnet eller den unge.

Funktionsnedsättningar

Många olika funktionsnedsättningar nämns såsom intellektuell funktionsnedsättning, språkstörningar, autism och ADHD. Konsekvenserna av de olika funktionsnedsättningarna beskrivs ytterligare i andra delar av rapporten.

Barnet har efter placering diagnostiserats med adhd och psykisk sjukdom. Kan inte leka på lekplatsen pga slår andra barn. Svårt med allt som har med vardagsliv att göra. Vi har nästan fått isolera oss och träffar inte längre våra vänner då de inte står ut med barnets beteende.

Vi har ett fint hus och fina möbler men slitaget är enormt. Har fått ställa undan vissa möbler och ersatt med billigare saker.

Odiagnosticerad NPF

Tvillingar med NPF, svag begåvning och språkstörning - extremt mycket konflikter dem emellan och i princip omöjligt att t ex resa iväg över en helg med dem, eller ta emot vänner i hemmet som vi gjorde förut. Det påverkar/begränsar såklart vårt sociala liv väldigt mycket.

ADHD och autism som behöver mycket anpassningar

1. Svår ADHD
2. IF å ev fler diagnoser
3. CP skada ev även diagnos

Trauman

Ett tydligt tema i de utmaningar som familjehemmen tar upp är att barnet har PTSD, har varit utsatt för traumatiska händelser och behöver traumabehandling. För en del innebär det stor påverkan i vardagen med traumavård dygnet runt och för andra är problemen inte lika framträdande.

Traumatiska upplevelser som finns med barnet

Traumavård 24/7, då vi lyckats för bra i starten och BUP inte vill utsätta med deras djupare behandling. Helt rätt fast sliter ju på oss som famhem.

Svårt trauma, anknytningsstörning,

Svåra trauman som påverkar vår familj

Självska debeteende

Ett tema i svaren på vilka utmaningar familjehemmen har att hantera i vardagen är olika former av självska debeteende. Beskrivningar kring skärningar och även svält och bulimi förekommer.

självska debeteende med skärningar/svält/bulemi

svåra självska dador, hot om självmord, en placering som ljög konstant, bl.a om att en lärare hade våldtagit henne och att jag hade försökt strypa henne mm mm. Hon förstod aldrig allvaret med lögnerna. Hur mycket de sårade och hur lögnerna förstörde vår relation. Hon gav heller aldrig någon anledning till varför hon ljög. Det var tufft.

Självska debeteende

oro för allvarliga självska dador och självmord

Suicidtankar och suicidförsök

Ett vanligt tema är också att familjehemmen behöver hantera både suicidtankar och suicidförsök. Även hot om självmord är något familjehem har att hantera.

Självmordsförsök

Femåring som hellre vill ta sitt eget liv som att springa ut framför en lastbil än att behöva gå tillbaka till sina anhöriga.

Suicidförsök.

Självmordshot, hat mot sin vårdnadshavare som vi ska balansera, rymning,

Suicid

Ett barn med självmordstankar och flera självmordsförsök i bagaget. Ett annat barn med 3 olika diagnoser.

Hen vill slänga sig framför en bil, vill att jag sticker kniven i dem

Övrig psykisk ohälsa

Familjehemmen rapporterar även om annan psykisk ohälsa såsom:

- Depressioner
- Sociala fobier
- Bipolär sjukdom
- Emotionellt instabilt personlighetssyndrom (borderline)

Undersökningen baseras på ett urval av familjehem så variationen i problematik är förmodligen betydligt större.

Placering 2 - suicidal, ADHD, bipolär, borderline, PTSD,

Depressivitet

Sociala fobier

En del beskriver mer beteenden hos det placerade barnet eller den placerade ungdomen, och andra beskriver mer vad som krävs av familjehemmet för att möta upp den unge. En vanlig beskrivning innehåller en palett av utmaningar och krav i vardagen och i relation till skola, hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Återkommande perioder av dåligt psykiskt mående. Självskador. Utåtagerande. Separationsångest. Hemmasittare-klarar inte skolgång. Utredningar. Ständiga försök att hitta en medicinering som hjälper.

Psykisk ohälsa, suicida tankar, ätstörning, selektiv mutism, svår ptsd med frånvaro attacker och dissociation, diabetes som missköts i självskade syfte.

Med flertalet diagnoser så är ju allt påfrestande ifrån skolgång, till att förstå enkla uppgifter till humör och social fobi

Att hantera känslor eller utmanande beteenden

Det finns många beskrivningar av utmanande beteenden hos de placerade barnen och de unga men även barn och unga som inte har så stora svårigheter. Variationen tycks vara stor även om beskrivningarna av stora utmaningar är vanliga.

Den placerade kan vara ledsen, sluten, manipulerade, ovan vid normalt beteende. Men måste säga att de ungdomar vi haft hos oss har varit otroligt fina och lätta att ha att göra med.

Här nedan har de utmanande beteendena och känslorna som familjehemmen behöver hantera kategoriserats.

Hantera impulsivitet och känsloutbrott

En relativt vanlig beskrivning är att familjehemmen får hantera olika former av utbrott och med olika dignitet. Som framgår av beskrivningarna nedan förekommer utbrott som mest är utmanande att hantera känslomässigt till utbrott där den placerade utsätter både sig själv och andra för fysisk fara.

Obeskrivliga utbrott

Ilcka

Aggressiva, explosiva utbrott där barnet utsatte sig själv och oss för fysisk fara.

**utbrott där den placerade inte lyssnar. Nästintill fysisk attack.*

Utbrott, trauma, otrygghet,

**den placerade får utbrott och ringer utomstående och "klagar" på oss. När han lugnat sig tar hen tillbaka.*

Utbrott innebär en oförutsägbarhet för familjehemmet, och om utbroten är kraftiga kan en hel del tankemöda hamna på att försöka förstå vad som orsakar utbroten för att därmed kunna förebygga dem. Det kan påverka allas beteende i en strävan efter att behålla lugnet hemma.

Noll impulskontroll

Humörsvängningar

Hens korta stubin

Barn med hett temperament och utmanande beteende

Ibland beskrivs hur utbroten är en reaktion på något. Här nedan beskrivs reaktioner på tillsägelser och även umgängen.

Irritation/ilskeutbrott vid enkla tillsägelser/uppmaningar angående vardagliga saker. (Texta upp smutsiga underkläder från vardagsrumsgolvet). Konflikter mellan barnen. Reaktioner av sorg och ilska efter umgänge

Utbrott med skrik vid motgångar.

Beskrivningarna rymmer också olika aspekter av utbroten som var de äger rum, och därmed kanske också ger en vink om hur det känns för familjehemmet att hantera ett utbrott på allmän plats kontra i hemmet. Det kan vara förknippat med skam när barn får utbrott på offentliga platser.

Utbrott på allmänna platser.

Utbrotten väcker också frågor om vad de kan bero på och hur utbroten bäst ska bemötas.

Att inte veta vad det är som orsakar stora raseriutbrott, frågor som rör barnets sexualitet. Inte veta hur vi ska bemöta barnet.

Att hantera intensitet

Barn och unga (och för all del även vuxna) kan ha en intensitet som blir krävande. Det kan handla om att barnet pratar mycket, högt, eller är konstant aktiv på andra sätt. För familjehemmet kan det bli både en fysisk trötthet men också kognitivt krävande om den placerade exempelvis ställer krav på svar, resonemang.

Intensiteten

Extremt intensiv, inget konsekvenstänk, stor svårighet att lyssna på enkla instruktioner, mycket tjafs med barnen

Aldrig tyst

Energitjuv

Hög ljudnivå, ständigt prat eller sång.

Svårigheter med förändring

Barn med särskilda svårigheter eller barn som placerats och varit med om en stor kontrollförlust kan ha och få svårt att hantera förändringar. Alla förändringar innebär någon form av osäkerhet och kan bli svåra för barn och unga. För familjehemmet ställer det särskilda krav på att både fundera över vilka förändringar som behöver ske, förbereda i den mån det går och hantera barnets reaktioner inför eller på förändringen.

☆ nr 2 har ett extremt kontrollbehov och har stora svårigheter att klara förändringar i vardagen.

*Missnöjet från barnet, frustration, skört barn. Lätt till tårar, svårt att avsluta saker, Konflikter, oro, inga förändringar får ske mm.
Vardagen är det som är utmanande. Om förändringar sker, relations problematik.
Om man är bortbjuden och när man ska åka hem blir det konflikter. Svårt med avslut mm.*

Att motivera och aktivera

Barn kan också vara passiva och behöva hjälp att aktiveras för att inte bli sittande. Det kan handla om bristande ork och energi, eller svårigheter med att ta initiativ och komma igång med aktiviteter.

Att den placerade inte orkar så mycket för egen maskin. Behöver väckas, hjälp med matfix, packa grejer, städa, påminnas om mycket grejer.

Ständigt tjat om att äta, klä på sig

Aktivera

Det kan också handla mer om motivationsarbete såsom exemplet här där personen behöver motiveras för att komma upp, göra läxor med mera.

Depression, mycket samtal och bli sedd. Motivera till att komma upp på dagen, motivera till läxor

Krav på tillsyn

Placerade barn kan behöva olika mycket tillsyn relaterat till ålder och till vilka problem barnet har. Det innebär att mycket resurser i familjehemmet går åt till tillsyn och passning, resurser som tas från annat i familjen. Anledningen till tillsynsbehovet kan vara både för att det finns en rädsla att barnet ska göra sig själv eller andra illa, eller skada utrustning och ting.

Att barnet inte kan lämnas två sekunder själv utan att ha sönder något/göra farliga saker med flit.

Stort tillsynsbehov och mkt arbete med att upprätthålla god relation med bio nätverk.

Krav på uppmärksamhet

Barn i allmänhet och kanske placerade barn och unga i synnerhet kan ha extra stora behov av att bli sedd och få uppmärksamhet. För familjehemmet blir detta ett krav, något som tar både tid och kraft.

Att alltid vara till hands då den placerade kräver mycket uppmärksamhet

Att konstant (minst 20ggr/dag) upprepa samma svar på samma frågor. Barnet vill försäkra sig om att hen är bra, duktig och är älskat.

Behov av rutiner, regler och förutsägbarhet

Människor behöver rutiner för att få vardagen att fungera lättare, och mycket är uppbyggt kring rutiner och tider. Familjehemmen lyfter fram en del krav och utmaningar kring rutiner och behovet av struktur och förutsägbarhet. En del i utmaningen handlar om att barnet behöver lära sig familjehemmets rutiner för att fungera tillsammans.

De innebär extrema rutiner, hjälp med påminnelser om vardagsting.

Nöta in nya rutiner

konstant handledning av placerade när det gäller vardagssysslor,

För en del barn är detta viktigare än för andra för att få vardagen att fungera.

Stort behov av planering, rutiner, struktur och förutsägbarhet. Stort behov av vuxenstöd i både praktiska moment och sociala relationer (inte åldersadekvat). En vuxen behöver vara i barnets direkta närhet hela tiden. Barnet har utmaningar i affektreglering och impulskontroll och har starka känslouttryck som givetvis kräver stort tålamod och kräver mycket energi av familjehemmet.

Den placerade saknar initiativförmåga och behöver mycket stöd med rutiner och aktiviteter för att ha en bra tillvaro

Övriga utmanande beteenden och egenskaper

Här finns ytterligare exempel på vad som kan vara utmanande beteenden och mönster.

- Tappar bort saker
- Fel umgängen
- Barn 10 år som vill amma
- Hantera pengar
- Låst in sig, inte svarat
- Tystnadskultur
- Ogillande av män

Hantera konflikter och bråk

Ett tydligt tema är att familjehem behöver hantera mycket konflikter, och även jobba förebyggande för att undvika vissa konflikter. Det kan vara konflikter mellan placerade barn, konflikter mellan biologiska barn och placerade barn eller mellan placerade barn och vuxna i familjen. Det är tydligt att konflikter innebär utmaningar i vardagen.

*Förebyggande arbete för barnet hela tiden för att undvika konflikter etc.
Planering, ligga steget före hela tiden.*

Barn som bråkar i de här fallet syskonbråk

**bråk med biologiskt barn som är fyra år yngre.*

Dåligt mående hos den placerade som visar sig i konfliktsökande

Konflikter

Interaktion mellan placerad syskontrio

Att vara vuxen och familjehemsförälder innebär att man behöver kunna hantera konflikter, och behöver kunna vara den som den placerade får bli arg på och får diskutera olika saker med. Det är en del i vad barn och unga behöver träna på och något som också lyfts som positivt och tecken på att en tillit börjar byggas upp. Även om det kan vara tufft, vilket nedanstående citat visar.

Konflikt med tonåring är det svåraste. Att se ungdomen må dåligt och att hela tiden vara den vuxna som ungdomen blir arg på. Fast samtidigt är det en "lycka" eftersom ungdomen inte kan vara arg med bio och vågar vara arg på oss. Men det tar energi av en att vara den personen.

Att hantera diskussioner och ifrågasättande

När barn och unga kommer in i familjehemmet innebär det att den placerades vanor och normer möter familjehemmets vanor och normer. Någon form av sammansmältning behöver ske så att barnet eller den unge kan leva i hyfsad harmoni tillsammans med familjehemmet. Alla inblandade får del av varandras historik, regler, normer och vanor.

För lite äldre barn och tonåringar som har svårt att anpassa sig kan denna sammansmältning bli utmanande och familjehemmets sätt att leva och vara kan ifrågasättas. Även barn som *inte* är placerade behöver få svar på frågor om varför och det behovet kanske är ännu större hos placerade barn? Barn och unga med olika diagnoser kanske gör att detta blir än mer utmanande?

Ständigt ifrågasättande

Ifrågasätter allt även skolpersonal trots sina 7 år. Samma fråga flera gånger om och om igen.

Ett 15 årigt barn med dubbla diagnoser, där man måste vara extremt tydlig och upprepa (=tjata). Där även bio. är ngt utöver det vanliga.

Ja, flera diagnoser som kräver mycket tålamod och ibland diskussioner som tar mycket energi..

Överenskommelser

Familjehemmet behöver upprätta regler och göra överenskommelser. Särskilt viktigt kan det vara med utmanande tonårsbarn men även små barn behöver veta vad som gäller. För familjehemmet kan det då bli en utmaning att hålla koll på att överenskommelser följs. Det kan ta mycket energi och också bli en källa till konflikter.

Att hen är där hen sagt

Se till att uppgjorda tider hålls

Lögner

Att hantera barn som ljuger hör till de krav och utmaningar som jour- och familjehemmen beskriver. Lögnerna kan ställa till det i vardagen på olika sätt och även förstås påverka tilliten till den placerade. En konsekvens av lögnerna som beskrivs är också att de kan leda till konflikter.

Ljuger så det låter trovärdigt tills man själv går på niten och kommer på hen att det inte alls stämmer det hen nyss sa för 10 min sen.

Ljuger konstant,

Att barnen ljuger för Soc så att det blir konflikter.

Flertal gånger hen gömmer/ljuger om saker. Skickat olämpligt material till pedofil, det mesta vardagliga är extremt svårt i jämförelse med våra bio barn.

Övriga känslomässiga krav

Här finns ytterligare framförallt känslomässiga krav som familjehemmen behöver hantera.

Att dela smärtsamma minnen

Att som barn bli utsatt för trauma är naturligtvis fruktansvärt. Den här rapporten har dock fokus på hur det är att som familjehem ta emot barn med trauman eller smärtsamma minnen. Det ställer olika typer av krav på bemötande av barnet, vilket i sin tur kräver både personlig mognad och kompetens.

Vi människor påverkar varandra och att vara nära barn och unga med smärtsamma minnen och traumatiska händelser påverkar även familjehemmet känslomässigt. Nedan citat beskriver det på ett bra sätt.

Första tiden med en ny placering se rädslan i ögonen för att vi ska agera våldsamt såsom bioföräldern gjort. Att se låg självkänsla hos barnen, att de inte tycker dem är värda något.

När man kan se att barnen varit fysiskt utsatta. När man ser barnet vara så skräddade och traumatiserade

*Kom till oss och berättade vad hens bio utsatt hen för. Flera rättegångar mot ena bioförälder. Med påföljande fängelsestraff för bioförälder.
Barnets rädsla för vuxna*

Känslomässigt tärande.. att ständigt vara lyhörd på signaler en placerad bär på.

Att dela saknad

Barn som placeras kan ha en enorm saknad efter sina vårdnadshavare. Familjehemmet blir då den part som ska trösta och finnas där när saknaden gör ont. En del familjehem lyfter fram detta som något av det mest utmanande.

Saknad efter bio

Hjärtskärande längtan efter andra bioföräldern som ej är bosatt i Sverige.

Att bli den trygga

Placerade barn har inte alltid ett stort nätverk, ibland inget alls. Den eller de vuxna som fanns där från början kanske har svikit. Otryggheten för barnet får konsekvenser för familjehemmet och kan ta sig olika uttryck. En utmaning kan vara att barnet inte vill släppa den vuxna, kanske av rädsla för att även denna vuxna ska försvinna. För familjehemmet innebär det svårigheter att få egen tid, att få vara i fred. Eftersom familjehemsuppgifterna under helger och lov innebär dygnet runt vård kan det bli en stor utmaning att hantera.

Otrygghet, följer mig tätt hela dagen. Långdragen läggningssprocedur, vaknar flera gånger och är ledsen.

En annan typ av krav kopplade till att vara den enda trygga vuxna är just vetskapen att vara den enda vuxna, vetskapen om hur sårbart det är för den placerade.

Att veta att jag är den enda vuxna tryggheten hon har .

Att hantera svåra situationer

Som familjehem får du hantera många aspekter av livet och även döden. Den svåraste situationen för ett familjehem var att hantera ett barn som avled i armarna på familjehemmet.

Ett barn har avlidit i mina armar.

Hot och våld

Familjehem utsätts i sitt uppdrag för olika former av hot och våld, både mot dem själva och familjens djur. Nedan beskrivs det som kommit fram i undersökningen och uppdelat i olika teman.

Fysiskt våld

Svaren i undersökningen visar att det fysiska våldet i familjehemmet från barnet eller den unga kan bestå av:

- Slag och sparkar
- Att barnet bits eller spottas
- Att saker i hemmet kastas
- Att barnet nyps
- Att den placerade drar andra i håret
- Att barnet slår andra barn, både inom och utanför familjen

En del beskriver bara generellt att de utsätts för våld, eller både hot och våld utan att precisera vilken typ av våld det handlar om.

Barnet slog ett annat barn i mataffär och den vuxne blev hotad av det barnets pappa som även ställde sig och väntade vid utgången. Personal i butiken hjälpte oss ut en annan väg.

Barnet har slagit oss med sår och blåtitor som följd.

Dagliga Utbrott. Blir slagen [...]

Kniv, pistol eller andra vapen

Det händer också att familjehemmet blir utsatt för hot och våld med olika former av tillhyggen såsom kniv, sax eller till och med pistol. Nedan är några exempel från svaren:

- Knivhot
- Knivhuggning
- Blivit pistolshotad
- Knivar, kastat vassa knivar/saxar mot mig.

Barn drar kniv mot en. Barn stjälar bilen från en. Barn slår sönder sitt rum, barn rymmer, större barn misshandlar yngre. barn blir berusade o får hämtas, barnen stjälar överallt.

Skadegörelse i hemmet

Våldet kan också rikta sig mot hemmet och saker i hemmet. Det finns många exempel på saker som kastas och går sönder och även riskerar att skada andra, bilar som går sönder, kläder som förstörs, elektronik med mera.

- ständigt saker som kastas och går sönder
- repad bil
- sparkat i bilen för att ha sönder så mycket som möjligt...
- Skadegörelse i hemmet.
- *Barnet klipper sönder de vuxnas kläder, förstör elektronik, sitt rum mm för att straffa familjehemsföräldrarna (svårt att reglera känslor)*

En aspekt av skadegörelsen är att det behöver återställas. Det kan handla om inköp eller reparationer och renoveringar, något som inte socialtjänsten alltid står för. Skadegörelsen kan alltså drabba familjehemmet dubbelt. Att få sitt hem förstört, inte känna sig trygg i sitt hem är en stor skada i sig, och att dessutom inte få full ersättning för att återställa drabbar familjehemmet även ekonomiskt.

renovering av allt som går sönder

*Barnet har efter placering diagnostiserats med adhd och psykisk sjukdom...
Vi har ett fint hus och fina möbler men slitaget är enormt. Har fått ställa undan
vissa möbler och ersatt med billigare saker.*

placering som gick bananas och förstörde hela övervåningen.

Våld mot familjens djur

Våldet riktar sig inte bara mot familjemedlemmar eller saker som tillhör hemmet utan kan också rikta sig mot familjens djur. Beskrivningarna rör både djurplågeri, att barnet leker våldsamt med husdjuren och att barnen till och med misshandlar djuren.

Djurplågeri

Våldsamt lek med husdjur

Barnen misshandlar djuren

Socialt och relationellt våld; att uppleva sig nedvärderad och trakasserad i uppdraget

Familjehem får ibland vara måltavla för ohälsa och frustration som både den placerade och vårdnadshavarna kan ha. Vårdnadshavaren kan vara särskilt intresserad av att förminska, förlöjliga och nedvärdera familjehemmet av rädsla för att familjehemmet ska bli det hem den placerade föredrar. Citaten nedan visar att familjehem kan få utstå mycket såsom dagliga utbrott, att bli utskälld, slagen, nedvärderad, mobbad och känna sig utfrys i sitt eget hem.

[...] utskälld, nedvärderad. De är aldrig nöjda, vad man än ger så vill de alltid ha mer. Barnen mår dåligt och vill dö

Obegränsad telefonkontakt för den placerade med bios som bekräftar den placerade i hur dåligt/all fel familjehemmet gör.

Utfrysning av mamma i familjehemmet, nedlåtande beteende, mobbing,

Olika former av **förtal** beskrivs också. Det kan vara gentemot socialtjänsten, till vårdnadshavarna eller även på nätet. Att bli uthängd på nätet är en form av våld som ökat i och med ökad användning av sociala medier.

Illasinnad spridning på nätet

Aldrig nöjd. Allt vad jag gör är fel. Mycket prat (troligen klagan) med sina föräldrar på ett annat språk, som jag inte förstår.

Förtal från barnet

Falska anklagelser från tonåringar som varit placerade.

Barnet säger saker om oss (och andra med) som inte stämmer, till exempel att vi låser in hen, att syskon gör illa hen eller att hen inte får mat. Detta började sägas redan i tvåårsåldern.

Ett barn i trion är normalfungerande de avdra två lågbegåvade: försök att manipulera och bestämma över sina syskon. Försök att få dem ledsna och längta till Biosarna: viska, lova saker, hitta på dåliga saker om oss (fh), prata illa om oss till biosar...

Klagar på oss som vuxna, vänder saker mot oss, ställer sig själv utanför övrig familj utan att vi nånsin gjort skillnad på barnen.

Rymningar och avvikelser

Barn och unga som avviker från familjehemmet förekommer och kan då innebära både oro och praktiskt arbete för familjehemmet som behöver leta efter barn, jobba med anmälningar till polis och socialtjänst med mera.

När ungdomen rymmer, ljuger konstant, umgänge som inte fungerar med föräldrar

Avvikelser (en ung placering för 2år sedan som var avviken i nästan 2 månader. Hämtad av ena föräldern stöttningen från konsult och polis var obefintlig utan vi var på standby 24/7 i två månader utan att kunna göra något utanför vår hemstad ifall hen skulle dykt upp)

Barn som avvek. Tog mig, föräldrarna och 5 socialsekreterare flera timmar att hitta hen. Polisen var inte så hjälpsam....

När barnet rymmer när vi är på annan ort (semester). Skapar mkt stress att försöka undvika konflikter som leder till rymning men också att hitta barnet och lugna ner det när det väl sker.

Flera citat tyder också på att familjehemmet tolkar rymningar som ett sätt att styra familjen och som en reaktion när det blir för svårt för den unge. Det kan helt enkelt handla om att den unge inte vill vara i familjehemmet, vilket skapar mycket tankar och känslor hos familjehemmet.

Hot om att rymma

Rymmer för man inte får som man vill.

Barn som inte alls vill vara hos oss är otroligt svårt och oerhört påfrestande med allt från rymningar till skrik i timmar.

Kriminalitet

Även ungdomar inblandade i olika former av kriminalitet placeras i jour- och familjehem, alternativt att de har vårdnadshavare som är kriminella eller rör sig i kriminella kretsar. Det kan innebära olika former av våld och hot men är även obehagligt i sig.

Hotfulla samtal och sms som leder till oro om dom ska dyka in i hemmet. Droger våld och kriminalitet e vi inte vana vid.

Att dem ger sig in i kriminella handlingar utan att förstå konsekvenserna, att dem ger sig in i destruktiva relationer utan att förstå konsekvenserna

Placering som sålde sex, placering som knivhotade socialtjänsten hemma hos oss, placering som hade droger på rummet, placering som ställde till det då polis kom hem oanmäld och gjorde husrannsakan på hens rum

Stölder och bedrägerier, kriminalitet

Stölder

Kriminaliteten leder också till att hemmet inte blir den plats för återhämtning som det behöver vara.

När vi trötta kommer hem från våra arbeten finns där barn med diagnoser, trauman, psykisk sjukdom som BOR i våra hem! Ibland våldsamma mot biobarn, mot djur. Förstör, stjälar bilar, är kriminella, tar droger osv

Missbruk

En placerad ungdoms missbruk eller bruk av tobak eller droger kan innebära olika former av krav för familjehemmet. Ett antal familjehem nämner detta som krav i vardagen att hantera. Kraven relaterade till detta kan se olika ut. Det kan handla om *vetskapen* att den unga använder droger eller röker, och den oro som är förknippad med denna vetskap. Det kan också handla om att personen tar in röklukt i hemmet, eller tar överdoser som självklart innebär stor oro för familjehemmet. Det kan även röra sig om oro för beteenden som hänger ihop med bruket av droger såsom att den unga placerade behöver få tag på pengar till drogerna och därför lever ett kriminellt liv, eller kanske stjälar från familjehemmet.

Den placerades drogbruk

Missbruk

Överdoser

Rökning

När det provas droger. Utmanande beteenden där omvärlden har svårt att förstå att den placerade spelar ut.

Mobilanvändning och kontakt med olämpliga personer, ljugande, triangulering, droger i vissa fall, ifrågasättande

Missbruk som påverkar vår familj

Påverkan på livet

Det placerade barnet eller ungdomen påverkar förstås familjen på olika sätt. Det som beskrivits ovan med det placerade barnets svårigheter, psykiska ohälsa, utåtagerande med mera och även det som beskrivs här ovan med hot och våld, kriminalitet, missbruk med mera påverkar livet för familjehemmet. I det här temat har vi dock samlat det som jour- eller familjehemmet själv beskrivit som något som påverkar. Jour- eller familjehemmet beskriver alltså explicit hur barnet påverkar livet.

Inte få sova

Ett undertema som beskrivs är att de vuxna av olika anledningar inte får sova, eller att sömnen påverkas mycket.

Sömnbrist och tvåårströts

vakna nätter. barn uppe på nätter trycker i sej onyttiga saker nattetid (yngre barn)

Superöveraktiva syskon som nästan inte sover alls.

Barnet kan inte sova själv, vilket gör att de vuxna inte får någon egentid

Anpassningar

Ett undertema är också att jour- och familjehem beskriver att de behöver göra anpassningar utifrån det placerade barnets behov och att det självklart påverkar livet för jour- eller familjehemmet. Barn med trauman och särskilda svårigheter i övrigt kan behöva anpassningar för att fungera i vardagen. De kan behöva särskilda rutiner och det kan finnas situationer som barnet har svårt för, och som familjen därför behöver hantera genom att till exempel undvika situationerna eller ordna barnvakt för att själva kunna vara med. Det kan handla om matsituationen som behöver anpassas eller vad som helst som den placerade har svårt för.

Hela familjen får anpassa sig efter barnet.

Mycket anpassningar som påverkar hela familjen

Hänsyn pga diagnos

Ett förändrat liv. Nu fyrkantigt med fasta rutiner och tider

ADHD och autism som behöver mycket anpassningar

*Händer att placering inte vill med på släkträff när morfar fyller 70 och då kan inte
resten av familjen åka*

Påverkan på relationer

Familjehem beskriver en påverkan på det sociala livet, att det minskat drastiskt eller helt försvunnit. Det kan vara en typ av anpassning men också en konsekvens av att uppdraget som jour- eller familjehem blir så tröttande att det helt enkelt inte finns energi kvar till det sociala. När hemmet förstörs, barnet kanske blir mer oroligt av eller inte klarar av det sociala livet kan en lösning helt enkelt vara att minska ner på det sociala. Alla är inte heller lika accepterande till olikheter och vänner kan tycka att de placerade barnens beteende är svårt att hantera och därför inte vill fortsätta att träffas på de nya villkoren. Det finns också jour- och familjehem som kopplar upplösta äktenskap till alltför höga krav för familjehemmet.

Fasta rutiner, utanför familjen, som påverkar familjens sociala liv.

*Det finns aldrig tid till återhämtning eller tid för mitt liv. Så vännerna jag hade
innan vi började som fam- hem är borta så även äktenskapet till slut*

Vårt sociala liv är numera nästintill obefintligt.

*Barnet har efter placering diagnostiserats med adhd och psykisk sjukdom... Svårt
med allt som har med vardagsliv att göra. Vi har nästan fått isolera oss och träffar
inte längre våra vänner då de inte står ut med barnets beteende.*

Krav relaterade till umgängen

Placerade barn och unga har rätt till umgänge med sina vårdnadshavare om de vill det, och vårdnadshavarna har ganska långtgående rättigheter till umgängen om barnet inte bedöms fara illa av det. För familjehemmet innebär umgängen olika typer av krav enligt resultaten:

- Familjehemmet har krav på sig att skjutsa till och från umgänget vilket innebär kostnader
- Umgängen tar tid vilket påverkar såväl den som skjutsar liksom övrig familj. Det tar tid att planera umgänge, skjutsa till umgänge och närvara vid umgänge
- Umgängen kan ibland kräva att familjehemmet tar ledigt från arbetet
- Placerade barn och unga kan vara oroliga, uppspelta med mera *inför* umgänge vilket ställer ökade krav på familjehemmet
- Placerade barn och unga kan vara oroliga, ledsna, upprivna med mera *efter* umgänge vilket också innebär en belastning för familjehemmet
- Inför och ibland under och efter ett umgänge interagerar ibland familjehem och vårdnadshavare lite mer, och den interaktionen kan vara påfrestande
- Ofta vill socialtjänsten ha återkoppling efter umgänge vilket innebär någon form av interaktion med socialtjänsten och en uppgift som ska hanteras.

Nedan följer ett antal citat som belyser temat.

Umgången som tar tid och energi för hela familjen..

Att behöva ta av semesterdagar för umgänge (man får inte vabba för det, varför???)

Umgänge med bionätverk där det finns risk för att placerades trauma förvärras.

Umgången där langare stått och väntat på bio. Umgången där 4 olika språk används. Ingen förstår den andra till 100%.

Umgänge med nätverk kan bli mycket, krav att vi ska köra .. mormor och farmor plus föräldrarna

Efter umgänge har placeringen varit väldigt arg , ledsen , utåtagerande . Svårt att sova

Umgången att komma överens om dag och tid.

Umgången utan hänsyn till biobarn

Hantera bioföräldrar!

En form av emotionellt krav är att hantera den situation och de känslor som uppstår när ett barn skickas hem på umgänge till vårdnadshavare och familjehemmet vet att det saknas föräldraförmåga och att barnet blir slaget eller på annat sätt far illa. Uppdraget kräver dock att familjehemmet följer den umgängesplan som socialtjänsten upprättar. Familjehemmet blir en medbrottsling i någon mån och det blir en slags gisslansituation då umgängesvägran kan innebära att placeringen sägs upp. Familjehemmet får välja mellan "pest eller kolera", det är ett svårt etiskt dilemma och ett högt emotionellt krav som läggs på jour- eller familjehemmet.

Att behöva släppa iväg det placerade barnet hem, trots att alla inblandade vet att föräldraförmåga saknas nästan helt, barnet blir slaget osv. Det är fruktansvärt.

Barnets mående kring umgången

Logistik och administration

Det är en hel del uppgifter som familjehem önskar kunna utföra eller ordna med men där regelverket försvårar. Som jour- eller familjehem får du inte skriva på papper från skola, sjukvård med mera och du kan inte öppna bankkonto eller ordna pass. Inte heller kan du komma åt digitala verktyg som journaler eller skolverktyg/-plattformar. I de fall de biologiska föräldrarna finns på orten, vill och kan samarbeta kan det vara relativt enkelt men när biologiska föräldrar inte vill samarbeta och/eller inte finns på orten kan det vara svårare.

Svårt att få papper från VH/socialtjänsten om att ta sprutor. Tog väldigt lång tid att få alla papper iordning för att kunna skaffa pass/id. Borde gå mycket smidigare o snabbare. Det är precis som att de aldrig fått frågan om såna saker tidigare.

Då allt mera sköts digitalt, blir problemet att man ska logga in som VH, med bankid. Det går ofta att kringgå när det kommer till skola och sjukvård, men att fixa pass har jag gett upp. Vi har helt enkelt fått välja att stanna i Sverige de

senaste åren. Om inte VH vill/kan skriva på så måste det finnas ett enkelt sätt för socialtjänsten att samarbeta med polisen för att ett placerat barn ska få pass.

Skola har inte gett tillgång för tex unikum

All admin kring papper som ska skrivas på - svårt att hitta föräldrar

problematiken som icke vårdnadshavare

Att få pass.

Att adressen inte ändrades förrän efter nästan 7 mån

Att de inte har pass

Svårt att hitta föräldrar, för att få underskrifter till tex pass & mediciner, provtagning mm

Logistik är nyckeln för oss. Även att vara en bra arbetsledare.

Resor och kostnader relaterade till dem

Att vara familjehem kan också vara förknippat med skjutsande/hämtande av olika slag. De placerade kanske ska ha umgänge med de biologiska föräldrarna, träffa kompisar, åka på fritidsaktiviteter, övningsköra osv. Resorna tar tid och framförallt innebär de en stor kostnad för jour- eller familjehemmet som inte täcks av den omkostnadsersättning som uppdragsgivaren ersätter med.

Transporter

Tid till att övningsköra, att göra detta med egen bil och inte få någon ersättning.

Ett enkelt räkneexempel utifrån ett scenario:

Ett placerat barn bor 30 km från staden där hen tränar 2 dagar/vecka. Hen har matcher ca 20 helger/år vilket kräver lämningar och hämtningar. Hen har umgänge en gång/månad som är 15 mil bort men åker nu oftast tåg. Barnet har svårt att ta sig till skolbussen och behöver därför också skjutas ut till bussen (3.5 km enkel väg). Den verkliga kostnaden för resorna uppskattas till 45 kr/mil inkl slitage, service, värdeminskning och drivmedel.

	Verklig kostnad (45 kr/mil)	Uppdragsgivarens svar
Skjuts till buss (14 km/dag under terminer)	12 600	Vill inte betala då de anser att personen ska kunna ta sig till bussen.
Skjuts till träning (120 km/vecka, 40 veckor)	21 600	Menar att detta ska rymmas i omkostnadsersättningen och vill inte betala extra
Skjuts till matcher 120 km/match	10 800	Menar att detta ska rymmas i omkostnadsersättningen och vill inte betala extra
Umgänge Tåg+buss: 300 kr/umgänge Skjutsning till tåg: 120 km/umgänge	Tåg+buss: 3600 Bil: 6480	Menar att detta ska rymmas i omkostnadsersättningen och vill inte betala extra
SUMMA	55080 kr/år	

5031 kr är grundkostnaden baserat på SKR's rekommendationer, och 7044 kr är högsta skattefria tilläggskostnad inkl grundkostnad. Detta innebär en ersättning/år om 60 372 kr respektive 84 528 kr. Detta ska då rymma *alla* kostnader och inte enbart kostnader förknippade med resor. Därutöver tillkommer kostnader för mat, kläder, fritidsaktiviteter, dator, mobil, abonnemang, cykel, skidor, skridskor, slitage och reparationer i hemmet med mera. För en familj med ovanstående situation blir det uppenbart att ersättningen inte på långa vägar täcker de faktiska kostnaderna.

Krav relaterade till myndigheter

Jour- och familjehemmen beskriver också olika typer av krav relaterade till myndigheter. Exempelvis samtal och möten som tar tid, men också hur bristen på information kan bli en frustration och hur maktlösheten blir en belastning.

Samtal och möten

Familjehemsplacerade barn innebär per definition en del kontakter med myndigheter som vanligen inte förekommer för biologiska barn. Det handlar om möten relaterade till socialtjänsten eller det konsulentstödda företaget, umgänge med biologiska föräldrar osv. Sedan tillkommer så klart möten eller moment som är lika för de flesta barn; kontakt med skola, sjukvård, tandläkare osv. För barn som bär med sig traumatiska upplevelser kan det också vara nödvändigt med en eller flera BUP-kontakter vilket så klart också blir ett krav för familjehemmen. För det mesta sker dessa möten på dagtid. Det är en naturligtvis en viktig del men att det ligger dagtid kan innebära en förlorad arbetsinkomst för familjehemmen. Det arvode som jour- och familjehem får ska täcka detta men för familjehem som har tidskrävande resor till och från möten och där barnet har många kontakter kan det bli mycket tid och många halvdagar/månad som går åt till dessa möten.

Uppdraget kan också innehålla möten. Det kan handla om kontakt med biologiska föräldrar, Soc, sjukvård, skola osv. Något som så klart tar tid för familjehemmen. Ibland kan det vara svårt att få ledigt från jobbet eller kompensation för förlorad arbetstid.

Kontakt med biologiska föräldrar, möten med Soc, bup och sjukvård alltid på arbetstid så man måste ta ledigt. Mycket större krav på oss än på bio föräldrar

Samspel med andra barn behöver övervakas

Alla möten med konsumenten - tycker det är för ofta.

Vc, tandläkare, tandreglering, möte skola, Bup, körning umgänge ca 72 -100 mil/mån. Telefon samtal/sms till föräldrar och avlastnings familjer. Soc möten/telefon samtal, Planering/förberedning för allt då alla har diagnoser.

Många besök/ samtal som ska "tryckas in" i vardagen med heltidsjobb, skola och förskola.

daglig skolkontakt.

Tid på skola, BUP, läkare

Samtal med BUP, soc

Ständiga kontakter med Hab, BUP, akutpsyk, skola.

Mycket poliskontakt. Mycket skolkontakt, kontakt med bup, apoteksresor för mediciner, en del kontakt med socialtjänsten. Skoltaxi, mycket att rodda i hela tiden. Nu skolbyte.

Många möten med soc, skola/fritids, bup Få ihop tiden till allt samtidigt som man arbetar

Täta möten med skola pga utåtagerande beteende vid fd placeringar.

Ibland kan möten och allt som måste göras inskränka kraftigt på det egna livet, så mycket att det kan kännas som att man inte hinner med något annat. Känslan av orättvisa kan växa fram om man känner att man inte får uppskattning eller kompensation för tid och pengar som läggs ned.

Vi ska fixa läxor, köra till skola, utredningar på soc, polis, familjerätt och sjukvård. Kan vara flear om dagen . Som jour hinner man inte med livet med allt detta, inte heller att hinna sköta sin egen familj. Som ett heltidsjobb utan handledning, utan rast och utan riktig lön. Vi gör HVB jobb med en ersättning som man inte kan leva på. Man går back på bensin o mat. Man går hemma på heltid utan pension för ett jobb med krav utan stöd

För vissa kan det också upplevas som ett krav att behöva bjuda på fika och hålla möten varje månad.

Upplever jobbigt med att bjuda socialens damer på fika flera timmar en gång per månad. Kallprata med dem.

Bristande information

När samarbetet brister och familjehemmen inte får den information de behöver kan det uppstå krav som känns orättvisa eller omöjliga att leva upp till.

När det kommer anmälningar om händelser som den placerade säger inte stämmer. För att senare erkänna stämmer. Polisförhör, skolmöten och socialtjänsten möte. Man ska stödja och vara delaktig men sekretess gör att man känner sig som ett vilset barn och förd bakom ljuset. Placering och socialtjänsten berättar inte vad dem vet och sen idiotförklarar för att man inte vet eller stödjer på fel sätt då man inte vet sanningen.

Maktlöshet

Uppdraget kan också innebära långa beslutsvägar, maktlöshet och en känsla av okontroll.

Beslut i uppdraget, utanför min kontroll, som påverkar familjens liv och vardag.

Långa beslutsvägar gällande barnet.

Utvisningsshot

Barn som riskerar att utvisas från Sverige kan också innebära ett krav, både känslomässigt och tidsmässigt eftersom det innebär ett engagemang från familjehemmet, att familjehemmet pratar med migrationsverket, andra myndigheter osv.

Kontakt med migrationsverket pga utvisningsshot.

Migrationsverkets handläggningstider är vidrigt långa. Psykiskt jobbigt för ungdomen att alltid få vänta på svar. Har varit i Sverige sedan 2015.

Kontroll och misstroende

Vissa familjehem nämner att de känner sig övervakade eller misstänkliggjorda. Det är så klart viktigt att det finns en god kvalitetssäkring kring familjehemsvården och att samhället kan erbjuda en god vård som är trygg och säker, men det är också viktigt att familjehemmen känner sig respekterade och betrodda.

Myndigheterna kontrollerar familjehem mer noga och bevakar på ett annat sätt. Det har förändrats de senaste åren. Familjehem blir inte bara föräldrar.

Man känner sig ständigt kontrollerad och misstrod i många saker gällande barnen. Skola o vissa myndigheter har på tok för lite kunskap kring placerade barn, för att kunna bemöta och göra ett bra jobb.

Bristande stöd

Flera familjehem beskriver också hur de önskar mer stöd från samhälle och myndigheter men får kämpa mycket på egen hand. Som exemplet nedan, där en familj får strida hårt för det placerade barnets rättigheter att kunna kommunicera med sina biologiska föräldrar.

Barnet i sig är inte påfrestande alls. Däremot är kraven runtom väldigt påfrestande då barnet är ett Coda barn (barn med två döva biologiska föräldrar) barnet fullt hörande. Vi får ständigt kämpa för barnets rättigheter till sitt modersmål. Rektorer sätter sig på tvären, vi måste gå teckenspråksutbildningar och söka alla rättigheter vi har. Vi plöjer lagstiftningar, letar utbildningar osv. Båda familjehemsföräldrar jobbar full tid. Hade inte vi kämpat som vi gjort hade ingen av oss kunnat något om teckenspråk och kommunikationen med bio hade varit usel. Har inte fått någon hjälp av socialtjänsten i detta.

Tillsätta ex..psykologer som sköter kontakten med FH istället för okunniga och unga socialsekreterare som inte ens själva har barn.

Polisväsendet

Som till viss del redan framkommit kan uppdraget som familjehem innebära kontakt med polis eller rättsväsende. Ibland för att barnen bär med sig jobbiga upplevelser sedan innan, hamnar i destruktiva sammanhang, är våldsamma eller mår dåligt och rymmer från familjehemmen.

Poliskontakt,

Umgången. Förhör. rättegångar.

Barn som avvek. Tog mig, föräldrarna och 5 socialsekreterare flera timmar att hitta hen. Polisen var inte så hjälpsfull....

Placering som sålde sex, placering som knivhotade socialtjänsten hemma hos oss, placering som hade droger på rummet, placering som ställde till det då polis kom hem oanmäld och gjorde husrannsakan på hens rum

Men också om de biologiska föräldrarna agerar våldsamt eller har en kriminell bakgrund som på olika sätt "spiller över" på familjehemmen.

Polisen efterlyser bionätverk genom oss.

*Biologiska föräldrar som hotar att döda oss, och våra familjemedlemmar.
Mängder med polisanmälningar men de bara fortsätter. Barnförhör, dåligt stöd
från soc, dom säger bara vi hör vad du säger.....*

Kontakt med sjukvård och psykiatri

Om den placerade behöver vård innebär det ett krav för familjehemmen. Det kan handla om kontakt med vårdcentralen, psykiatrin, sjukgymnast, vacciner som behöver ges osv.

Kontakt med BUP

BUP utredningar.

*Många kontakter med vården ex BVC sjukgymnast läkare men också en tuff
period med psykolog och tuffa umgängen o ett barn som upplevs backa i
utvecklingen av umgängen pga de reaktioner hon får o oviljan att ha umgänge.
Samt en bio som processar in absurdum o ska ha hem barnet som inte känner bio*

*2 syskon hade jag. Den ena fick diagnosen PTSD och vi gjorde trauma behandling.
Jag fick ringa runt och tjata om hjälp från bup och socialtjänsten innan vi kom
iväg. Jag fick säga upp mig från mitt jobb och gå hem utan förlorad inkomst.*

Ibland kan det dåliga mående kräva så mycket tid och engagemang att det kraftigt inverkar på familjehemmets liv och vardag:

*Återkommande perioder av dåligt psykiskt mående. Självskador. Utåtagerande.
Separationsångest. Hemmasittare-klarar inte skolgång. Utredningar. Ständiga
försök att hitta en medicinering som hjälper. Ständiga kontakter med Hab, BUP,
akutpsyk, skola. Vårt sociala liv är numera nästintill obefintligt.*

Bristande tillgänglighet

Det kan också finnas behov hos barnen som inte kan bli tillgodosedda genom samhällets stöd och omsorg, tex om köerna till sjukvården är långa. Det innebär ökade krav på familjehemmen att hantera och lösa situationen på egen hand.

*Att inte få tid för utredning hos BUP, lång kötid. Stora svårigheter hos ungdomen,
krävs mycket med att kommunicera, förklara.*

Väntan på traumabehandling

*Det är en evig väntan på BUP dock, snart har vi väntat i två år på utredning och
vård.*

*Bup har långa väntetider och där verkar de tro att behovet bara ligger i att skriva
ut mediciner, vilket inte behövs alltid om man kan få rätt hjälp*

Att BUP var mer tillgänglig för att jag får ungdomarna som ingen har brytt sig om tidigare vare sig socialtjänsten eller skolan.

En stor utmaning och frustration att inte få tid hos BUP för utredning, då placerad har stora svårigheter. Haft första inledande samtal med sköterska för 5 mån sedan. Hon ansåg att svårigheterna var större än skolans utredning ansett, trots det inget läkarbesök.

Konflikter

För att vården kring barnet ska fungera krävs det insatser från många olika håll. Det krävs också att de olika aktörerna kan samarbeta. Om exempelvis BUP och socialtjänsten inte är överens riskerar familjehemmen (och säkerligen även barnen, direkt eller indirekt) att hamna emellan. Samtidigt är det viktigt att varje instans tar sitt ansvar och agerar om de anser att det är något i vården som inte fungerar eller är skadligt för barnet.

BUP som orosanmäler Socialen pga "aggressiv" umgängesplan som skadar barnet

Även när BUP och familjehemmet inte är överens uppstår en kravsituation. Nedanstående familjehem valde att avbryta kontakten med BUP och bekosta en egen privat utredning istället.

BUP trodde barnets problem berodde på anknytningproblem pga vår beskrivning av hur han var när han placerades hos oss. Vi skrev ut oss och anmälde till IVO. Valde privat utredning och betalade 35 000 ur egen ficka.

Eller om det placerade barnet inte vill ta emot hjälp riskerar det att uppstå en konflikt mellan barnet och familjehemmet. Hos vissa barn kan det finnas en ovilja eller rädsla inför sjukvårdsbesöken som kräver mycket av familjehemmet att hantera. Det kan handla om långa övertalningsförsök eller känslostormar inför besöken, men också besök som tar lång tid om barnet inte vill ta emot vården som erbjuds.

Bup o psykolog möten varje vecka. Barnet vill inte gå dit vilket betyder mycket bråk hemma i flera dagar innan. O en sur, grinig o uppkäftig kille ända fram till veckan efter. Cirkeln är helt sluten med elakheter.

Vardagliga saker är utmanande, ex 3 timmars besök på vc för att försöka ge barnet vaccin utan framgång

Krav relaterade till skolan

Kraven här kan handla både om att barnet inte vill gå i skolan, att det uppstår svårigheter eller konflikter för barnen i skolan, strider med skolan för att familjehem och skola inte är överens om vilket stöd barnet behöver osv.

Rätt till stöd och utbildning

Enligt svenska lag råder skolplikt, dvs både en skyldighet och rättighet för barn att få sin utbildning i det svenska skolväsendet. Skolan är i sin tur skyldig att ge alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling. Alla barn har rätt att utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen, där skolan är skyldig att erbjuda extra anpassningar som motsvarar elevens individuella behov.

Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Flera familjehem beskriver dock hur de hamnat i konflikt med skolan ang barnens rätt till stöd och anpassningar. Det finns även berättelser om hur skolan väger ett barns behov mot ett annat.

Att få rätt omsorg innom skola och rätt utredningar. Att inte kunna begära utredningar själv.

strider med skolan om barnens rätt till undervisning

Täta skolkontakter, ständigt ligga på om stöd i skolan.

Skolan vägrar utreda barnens svårigheter i skolan, vi får ingen hjälp av BuP eftersom skolan och socialtjänsten inte ber om utredning

Skola som motsätter sig fritidsplats, vägrar låta barnet gå till skolans kurator då dom anser att företaget jag jobbar på borde ha egna psykologer, skola som inte vill gå barnet de resurser de behöver "för det finns fler barn med behov" skolans (rektorns) ständiga ifrågasättande om "våra barn" "är så speciella och har så stora behov"

Konflikter och barn som inte vill gå i skolan

Skolan kan också vara en plattform för gräl och konflikter. Barn kan hamna i bråk med andra barn eller vara utåtagerande eller våldsamma. Detta kan för familjehemmet innebära många samtal och möten med skolan. Vissa barn vill inte alls gå till skolan vilket också innebär ett krav för familjehemmet att hantera. Ibland kan skolan vilja att familjehemmet deltar under skoldagarna vilket kan vara svårt för familjehem som arbetar dagtid.

Mycket kontakt med skola, hämtas hem flera gånger i veckan, avstängd, bråk med lärare och kompisar.

Skolan ringer varje dag om att han varit muntligt och fysiskt elak mot skolkamrater o haft sönder deras saker.

Har daglig kontakt med lärare då han missköter sig hela tiden. De vill att jag är med i klassrummet flera dagar/vecka. Jag har ett heltidsjobb så det går inte. Barnet säger att om jag kommer till skolan så går han därifrån.

Barn som inte vill gå till skolan

Om barnet bråkar med andra barn kan det också innebära telefonsamtal med andra föräldrar.

Telefonsamtal från andra föräldrar pga mycket bråk i skolan där det placerade barnet varit inblandat

När skolan inte mår med

Ibland kan skolan ha problem att hantera sitt uppdrag vilket så klart påverkar familjehemmen på olika sätt. Det kan handla om att skolan försöker korta ned tiden som barnet är där, vilket innebär ett större ansvar på familjehemmet. Eller om barn som rymmer eller hamnar i konflikter där skolan vänder sig till BUP eller familjehemmet istället för till skolhälso. Eller att skolan helt enkelt inte klarar av att erbjuda de anpassningar eller resurser som barnet skulle behöva.

*Skola som inte klarar av sin uppgift och söker stöd hos familjehemmet och BUP
istället för skolhälso
Barnet rymmer från skolan varje vecka*

*Skolan jobbar aktivt för att barnet ska ha korta dagar och lämpar över sitt arbete
på familjehemmet.*

*Skolan: svårigheter för skolan att anpassa skolsituationen till ett barn med
särskilda behov. Byte av lärare flera gånger per läsår och ingen överlämning.*

*skolan vill ofta framstå som ovetande och mena på att de inte har resurser att
möta behoven hos mina placerade,*

*Skolan, tänk om skolan hade resurser och kunskap att förstå och välkomna dessa
kantstötta barn, jag har anmält skolor till skolinspektionen för att få gehör för
mina placerade barns rättigheter, så jobbigt ska det inte behöva vara*

*Skola: när eleven blir för svår och skolan inte kan anpassa så mycket som behovet
är, blir det enkla vägen att orosanmäla familjehemmet. Upplever dessa
anmälningarna har ökat.*

Stötta med läxor

Familjehemmen behöver också stötta vid läxläsning. Beroende på hur gamla barnen är, vilka rutiner de har sedan tidigare och hur mycket hjälp de fått i tidigare hem kan de behöva olika mycket stöd med detta. Vissa barn kanske har hamnat efter i skolan eller saknar förmåga likt barn i motsvarande ålder att själv ta ansvar för läxläsningen. De kan också vara olika motiverade att göra uppgifterna och för vissa krävs det mycket stöttning för att ens komma igång.

*MYCKET stöd kring skolarbete (ofta innebär det också mkt jobb innan själva
arbetet kan börja med att motivera, peppa, förklara, övertala etc)*

*Tiden att läsa läxor. Att få vardagen att gå ihop då hen inte klarar läxorna på
egen hand som övriga i hens ålder.*

*Ena av placeringen börjar nu åk 9. Utan att kunna någonting egentligen.
Skrämmande att de inte uppmärksammas tidigare. Svårt att motivera både
placering att plugga då uppförsbacken är lång (befinner sig på åk2-4 i Ma, sv o
eng) skolan är inte riktigt samarbetsvillig utan mest nöjd med att eleven är där
och sitter av tiden.*

Krav relaterade till socialtjänsten

Det finns också beskrivningar av krav kopplade till socialtjänsten specifikt.

Konflikter

Många beskriver svårigheter i kontakten med socialtjänsten, att det uppstår konflikter eller att de tex inte blir trodda när de beskriver hur vardagen ser ut.

**Konflikter med socialtjänsten kring våra regler och vårt sätt att leva*

Strider med socialtjänsten om pengar,

Frustration över socialförvaltningen

Att inte bli trodd av socialtjänsten att det verkligen finns svårigheter i vardagen.

Ofta är det familjehemmen som ser barnen mest och då kan det upplevas frustrerande att inte bli trodd eller lyssnad till. Framför allt om det efteråt visar sig att familjehemmet hade rätt i sin uppfattning.

att man inte blir tagen på allvar när man ser att barnet har svårigheter, då tänker jag främst på diagnoser. fick efter lång tid äntligen tid på bup, alla på socialtjänsten sa han hade trauma, men vi förstod tidigt det var andra svårigheter, Fick först på trauma på bup, har aldrig känt mej så liten som jag gjorde då. Spelade ingen roll hur mycket vi förklarade problematiken så hänvisade de bara till trauma och att vi inte förstod stjärnan. Efter 1år sa jag upp bup med all den skit vi fick där, och förstår inte? jag hade ju inget att varken dölja eller skämmas över. Till slut så lyssnade socialtjänsten och vi fick en ny chans på bup efter 2 år ytterligare. svår ADHD med autistiska drag. i dag lugnare.

Om familjehemmet och socialtjänsten har olika åsikter kan maktlöshet och oförståelse bli en stor källa till frustration hos familjehemmet. Familjehemmet kan bli anklagad för att bry sig för mycket och inverka negativt på relationen mellan barnet och biologisk förälder. Familjehemmet som inte upplever att barnet har det bra, men blir bortkopplad från fallet, tvingas hantera alla känslor på avstånd utan möjlighet att ingripa eller påverka situationen.

Vi hade ett mycket gott samarbete med bup och skola. Tyvärr raserades allt detta då barnet flyttad hem igen och står nu helt utan backup (kraftig adhd och autism) dessutom utan medicin och utan skola. Enligt socialtjänsten är förälder fortfarande en tillräckligt bra förälder! (Vi har gjort många orosanmälningar angående barnets mående) inget händer mer än att vi nhar blivit helt bortkopplade (var kontaktfamilj ett år efter hemflyttning) vi tycker för mycket om barnet och ger inte förälder möjlighet att skaffa anknytning?? Man blir rädd när socialtjänsten agerar såhär!

Osäkerhet i uppdraget och bristande inflytande

En belastning för familjehemmen är just den osäkerhet och bristande inflytande som är förknippad med att vara familjehem i förhållande till socialtjänsten som har den formella och reella makten. Den handlar om olika saker. En osäkerhet finns kopplad till om barnet kommer få flytta hem till sina vårdnadshavare vilket kan ske både för att det är planerat så och för att vårdnadshavarna gör en hemtagningsbegäran som socialnämnden säger ja till.

Ständiga hemtagningsbegärningsr

Återkommande hemtagningsbegäran

Just nu planerad hemflytt från Soc sida där varken placerad eller bio föräldrar är redo

Psykiska pressen från socialtjänsten och bio. Oron för hur allt ska .sluta

En annan osäkerhet och oro handlar om den som kommer från socialtjänsten i de fall samarbetet inte fungerar tillfredsställande. Kanske finns starka band och en fungerande relation till barnet, men

ett bristande samarbete med socialtjänsten som skapar oro kring om socialtjänsten kommer säga upp uppdraget. Flera familjehem beskriver en brist på inflytande och en avsaknad av fokus på barnets bästa, till exempel när socialtjänsten väljer att omplacera barn, ibland mot barnens och omgivningens önskan. Det är möjligt att upplevelserna skulle förändras om familjehemmen fick mer information kring flytten. Det är svårt att säga utifrån materialet. Att inte förstå orsaken till en flytt kan så klart vara påfrestande och kravfullt. Ibland upplevs det vara pengar som styr flytten snarare än barnets bästa. Det finns också många berättelser om att socialtjänsten väljer att flytta barnen om familjehemmet engagerar sig för mycket eller blir för "krävande".

Det är bara pengar som styr hela tiden. Trots att 2 placeringar både gått framåt och hållit sig ifrån knark och självska debeteende så blev det pengar som styrde trots vilda protester från placeringarna som både trivdes och mådde bättre här. De behandlades som boskap. Som familjehem är du inget värd hur bra du än lyckas med placeringen då någon som bara vill tjäna pengar hellre tänker på det än den trasiga människan.

Ett barn blev omplacerat trots att hen utvecklats mycket positivt och funnit sig till rätta hos oss, detta eftersom vi krävde handledning och viss avlastning. Förskola, tidigare jourhem, barnets psykolog och biologiska föräldrarna protesterade mot omplaceringen men den genomfördes ändå. Handläggaren som ville omplacera hade tagit över ärendet en vecka tidigare och aldrig träffat barnet.

Bristande kunskap och kompetens

Om familjehemmen upplever att handläggare på socialtjänsten saknar kunskap eller kompetens att sköta sina arbetsuppgifter blir det så klart en kravsituation som påverkar familjehemmet negativt, både genom själva upplevelsen men också genom att socialtjänsten kanske fattar beslut som drabbar barnen eller familjehemmen. Det kan också innebära att familjehemmet måste vara extra påläst eller informera handläggarna om vad som gäller.

Socialtjänsten har inte alltid kunskap om de vardagliga och långsiktiga förmågorna hos de placerade,

Plus att socialtjänsten kunde vara mer kunniga inom familjehemsvården och stötta oss mer tänk om vi kunde jobba som ett team runt ungdomarna

Socialtjänsten: handläggarebyten där det tappas helhetssyn och inriktning förändras. Oerfarna handläggare som har svårt att se den placerades behov, utmanande beteenden.

Jag måste ha koll på allt. Skriva ner och söka kontakt. Jag strider för att barnet ska få rätt till allt som är dess rättighet. Jag har fått god hjälp från förskola, tandläkare, skatteverk m.m. Det har dock varit kämpigt med socialtjänsten. Nya eller ingen handläggare. Ingen kontakt mellan olika kommuner. Det finns en större problembild - men som inte kommer fram eftersom bios boendekommun inte är samma som placering. Det är gale osäkert. Risk att beslut tas på fel grunder.

När socialtjänsten kräver tillgänglighet

Det finns även beskrivningar som handlar om att socialtjänsten förväntar sig att familjehemmen ska ställa upp på förändringar med kort varsel eller finnas till hands 24/7 utan att få någon ersättning eller ens ett tack.

Krav från social så som direktiv med kort varsel. Förändringar som inte ger barnet bättre förutsättningar.

Ett barn (13år) som flyttade hem efter tre år här, rymde från ena föräldern till Stockholm (vi bor i Skåne). Polis ingrep men hen vägrade hem till föräldrarna så det blev poliseskort till oss från Stockholm, många natters oro. Och inte ens tack eller ersättning från socialtjänsten då hen landade här under 10 dagar (med mycket svåra utbrott dagligen) innan hen kunde åka hem igen.

Avvikelse (en ung placering för 2år sedan som var avviken i nästan 2månader. Hämtad av ena föräldern stöttnings från konsult och polis var obefintlig utan vi var på standby 24/7 i två månader utan att kunna göra något utanför vår hemstad ifall hen skulle dykt upp)

**socialtjänsten kräver att vi är EXTREMT flexibla med tex mötestider som med kort varsel kan ändras/bokas om/skjutas upp.*

Bristande tillgänglighet hos socialtjänsten

Det finns också de som å andra sidan upplever att socialtjänsten är svåra att få tag på. Eftersom familjehemmen är begränsade i vilka beslut de kan fatta på egen hand kan detta så klart vara väldigt påfrestande och påverka livet på många sätt.

Att inte få kontakt med socialtjänsten trots flera månaders försök. Byte av handläggare som gör dialogen svår.

Ytterst sporadisk kontakt med socialtjänsten - sker på vårt initiativ och inte deras

Svårt att nå soc. Bra.m organisation då.

Bristande stöd

Familjehemmen beskriver sig också dåligt bemötta eller nonchalerade av socialtjänsten när de ber om hjälp, att de inte blir lyssnade till eller inte får den information de behöver, vilket så klart förstärker upplevelsen av krav i situationen. Det finns också beskrivningar om att socialtjänsten nekar stöd vid trauma eller svårigheter med hänvisning till att familjehemmen har arvode och därför får lösa problemet på egen hand.

Vi har flaggat för problemet länge men inte blivit hörda eller fått höra att det inte går att göra så mycket åt för att barnet är litet och för att det varit en sol placering.

Vi har också upplevt att vi inte blir tagen på allvar. Mycket laborering kring umgängen, det har inte tagits hänsyn till barnet utan föräldrar tyvärr.

Ingen hjälp när det uppstår våldtäkt, svåra möten med bio, skola som inte fungerar. Och att jag får hör att jag har arvode så det är bara att lösa.

Föräldrar och andra anhöriga som är våldsamma och extremt psykiskt instabila. Socialsekreterare som inte berättar och tar inte hoten på allvar

Att inte få stöd vid svåra situationer eller uppdrag kan vara svårt. Ibland kan socialtjänsten till och med anse att familjehemmet engagerar sig för mycket, medan familjehemmet å andra sidan känner sig utelämnad och att socialtjänsten saknar förståelse för det känslomässiga band som kan uppstå till det placerade barnet. Och att det tvärtom *inte* görs tillräckligt görs för att hjälpa dem eller barnet.

Utåtagerande mot bio barn., barn som velat amma trots att de är 10 år så man får låsa in sig nattetid, sökt sjukvård men inte fått hjälp så fick vaka själv, ligga på vuxen psyk m barn o sen transportera 80 mil. Påverkade ungdomar i hemmet utan krav på drogtest med narkotika, fick inget stöd utan svar att de inte kan göra något

Svårt att få en placering till skolan då Ingen brytt sig om att hen blivit våldtagen och förövaren går på samma skola. Soc ansåg jag engagerade mig för mycket då hen behövde mycket bekräftelse och jag gav det. Jag är familjehem Ingen robot på en instution. Känner mig mycket utlämnad att få ta i allt det svåra som socialtjänsten inte haft eller brytt sig om.

Nekad avlastning

Uppdraget som familjehem innebär i många fall en slags dygnet-runt-jour, att alltid stå stand-by och hantera problem eller svårigheter som dyker upp, oavsett när de dyker upp. För att inte bli utarbetad kan det vara viktigt med avlastning ibland, tex för att kunna åka iväg även om det placerade barnet inte vill lämna familjehemmet. Eller att få möjlighet till en hel natts sömn om man har placerade barn som inte sover på nätterna. Trots det är det många familjehem som beskriver hur de nekas avlastning och har svårt att orka med.

**vi nekas avlastning vilket tär på oss som familj.*

Långa jourplaceringar som kräver allt-utan avlastning

Är ensamstående och mitt placerade barn har troligtvis adhd och är överviktig . Kontakt med skola , barnmottagningen , Skolfam socialtjänsten mm. Jag är 52 år och har ingen avlastning . Älskar "mitt barn" som min egen då hon bott hos mej i 7 år .

Stödet man behöver, ex om bio är svåra att hantera eller om barnet har trauma etc avlastning vid behov (ex barnet sover aldrig en hel natt).

Barnet kan inte sova själv, vilket gör att de vuxna inte får någon egentid

Bättre system för avlastning. Lätt att hela familjen kraschar av utmattning utan avlastning. Man kan inte förlita sig på att familjehemmets nätverk ska ställa upp.

Om det sker något utöver det vardagliga, till exempel om barnet blir sjukt och behöver vistas på sjukhus under långa perioder, är det viktigt att familjen kan få extra stöd och avlösning. Som ensamstående med jobb och biologiska barn kan det vara omöjligt att räcka till annars. Och även om det finns flera vuxna i familjen kan sömnlösa nätter och sjukhusvistelse tära mycket på orken.

Svårt när den placerade behöver läggas in på sjukhus och jag förväntas släppa allt och vara med på sjukhuset under flera veckor, upplever inte att socialtjänsten har förståelse för att man som ensamstående familjehem behöver extra stöd i form av en avlösare.

Den placerade är nyss fyllda två år och har Typ 1 diabetes nydebuterad när jag fick honom i december 2021. Bodde tre veckor med honom på SÖS för att lära mig

hans pump mm. Nu efter 7 månader så har vi inte sovit en hel natt, det larmar för låg och för hög. Han har oxå problem med lungorna o med magen. En fantastiskt ljuvlig liten kämpe fin på alla sätt men trötta o slitna blir vi ändå.

Det finns beskrivningar om att familjehemmet erbjuds avlastning men att den inte fungerar. Då kan avlastningen snarare vara kontraproduktiv och stjälpa istället för att hjälpa familjehemmet.

Socialen: att det är så svårt att få avlastning. Efter 3 år fick vi en avlastningsfamilj som vi själva fick hitta. De klarade inte av uppgiften pga våldsamt beteende från den placerade. Därmed avslutas det. Ett år senare hittar Socialen en ny avlastningsperson. Denna person avbokar ofta utan "riktig" anledning (ex. Jag måste städa i helgen), alternativt hör inte ens av sig för att avboka. Detta är ett stort problem främst pga att barnet är traumatiserat och behöver förutsägbarhet. Socialen säger att det är denna person eller ingen alls vi har att välja på (pga att det ej finns några andra)

Nedan citat vittnar om en oerhört tuff situation som verkar ha pågått under lång tid. Familjehemmet har försökt få stöd under många och även försökt avsluta placeringen sedan 2019. Familjehemmet beskriver en situation där hen inte kan lämna placeringen ensam hemma, hur hen är på bristningsgränsen och har tvingats avsluta både sina och de biologiska barnens aktiviteter. Placeringen har även försökt elda ner hemmet vilket måste vara en oerhörd belastning för familjehemmet. Enligt nedan hävdar socialtjänsten att saknas andra familjehem men frågan är hur stort vårdbehov ett barn kan ha i ett familjehem och när det krävs andra insatser? Ur ett arbetsmiljöperspektiv är det ytterst tveksamt om situationen skulle vara acceptabel, dessutom utan stöd och avlastning. Men eftersom familjehem saknar anställning är den lagstiftningen inte applicerbar vilket gör familjehemmen väldigt skyddslösa, dessutom utan möjlighet till fackligt stöd eller liknande.

Får noll återhämtning/avlastning. Har en 15 åring som försökt att elda ner hemmet vilket gör att jag aldrig kan lämna honom ensam hemma. Åldern ligger egentligen på 9 år. Utreds för flera diagnoser men allt står still pga semester o byte av handläggare. Jag kan inte ta med honom att handla då han kommer ut med fickorna fulla med stöldgods. Skolan ringer varje dag om att han varit muntligt och fysiskt elak mot skolkamrater o haft sönder deras saker.

Han väljer själv kläder som han sen klipper sönder (för de är hans o han får göra som han vill för det har socialtjänsten sagt)

Jag har skrikit på hjälp i 4 år men det sista året har jag bara gråtit under mötena. Sista mötet i maj sa de "det känns som att du behöver stöttning" men det får bli efter september när semestrarna e slut o skolstarten lagt sig.

Jag har sagt flera gånger att jag vill säga upp placeringen då jag inte får avlastning o får till svar: men så illa är det ju inte. Men vi skriver upp det som ett önskemål att avsluta placeringen. Inget har hänt sen första mötet om det i december 2019. De har inga familjehem får jag till svar.

Jag är en fånge i mitt eget hem. Får ta hemkörning på maten. Fått sluta med aktiviteter på övriga barn. Han vägrar gå ut efter skolan. Han har inga vänner. Vill inte åka med oss på semester. Jag fick betala 5000kr för en barnvakt så att jag o övriga barn kunde sova borta 4 nätter. Jag är som en disktrasa o går o gråter. Jobbar heltid på det då socialtjänsten inte ser behovet av att jag är hemma när

15- åringen slutar skolan. Han får sitta i trappuppgången till jag kommer hem då jag inte vågar att lämna honom. Soc säger att det va en "bra" lösning....???

Krav i relation till vårdnadshavare eller placeringens nätverk

Många respondenter lyfter också relationen eller kontakten med de biologiska föräldrarna som särskilt svår. Kraven i relation till vårdnadshavare och placeringens nätverk kan se olika ut. Det kan handla om hot, anklagelser, föräldrar som inte vill träffa familjehemmet under umgänget, föräldrar som agerar olämpligt när de är tillsammans med barnen (kör bil onyktra osv) eller föräldrar som sårar barnen på olika sätt. Det kan också handla om konflikter med de biologiska föräldrarna, att de biologiska föräldrarna anmäler familjehemmet, att de biologiska föräldrar inte följer umgängesplaner eller har svårt med kommunikation och planering osv.

Besvärliga föräldrarkontakter

Barnens biomamma!

sociala konflikter med anhöriga.

Frustrerade bio som anmäler. Osv'

Relationen till biologiska föräldern och besök och umgänge. Tex besöka häkten och fängelser

Mycket ork och energi kring det biologiska nätverket kring umgänge, osäkerhet i planering (bio lämnar up innan umgänge).

**strul med umgängen och konflikter i den placerades biologiska familj.*

En familj beskriver placeringens nätverk som det som får bågaren att rinna över.

Placeringens nätverk är det som får bågaren att rinna över. Ständiga telefonsamtal, krav på umgänge med kompisar till släktingar. Utskälld av föräldrar för att vi bryr oss för mycket om barnet. Vi förstör barnen enligt släktingarna då vi tycker om dem så mycket att de inte vill flytta hem. Listan kan göras lång.

Vårdnadshavares missbruk

Missbruk bland de biologiska föräldrarna är ett tema som återkommer i många svar. Det kan handla om återfall, umgängen där föräldrarna är påverkade, att föräldrarna kör bil med barnen trots att de är berusade osv.

Placering 1 - cp-skada, missbrukande biologisk förälder

missfall hos förälder under umg där fostret landade i min hand.

När föräldrarna gång på gång faller tillbaka i missbruk .

Barnen åker bil med berusade föräldrar

Umgängen med bioföräldrar som är påverkade.'

Påverkad bio kommer hem till oss

Vi var bortresta när barnen blev akut omhändertagna av socialtjänsten pga missbruk och brister i omsorg. Vi hade larmat många ggr innan. Barnen placerades hos främlingar och blev en jobbig process att "få hem dem". Men annars har allt rullat på. Tungt när föräldrarna tar sina återfall dock, men vi har hittat lite balans där också.

Kontakten med nätverket. Bios varav en är mitt vuxna barn. Bios av å till i missbruk men viktigt att barnen har viss kontakt även då per telefon/länk. Umgängesplan vid drogfrihet med oss som familjehem. Kontakter i övrigt med barnens nätverk är viktigt, men tar på krafterna ibland.

När barnen blir svikna

Om föräldrarna ljuger för barnen sliter det både på familjehemmen och barnen som blir svikna om och om igen. Familjehemmen tvingas bevittna barnens brustna förhoppningar och dessutom hantera eventuella utbrott eller känslor som uppstår därutav.

*Kontakter med bio-föräldrar är det som sliter mest på barnen och på oss.
Föräldrar som hittar på saker som inte är sant och ger barnen falska förhoppningar och rädslor.*

Kontakten med bioföräldrar som hela tiden sviker, barn som inte vill vara en del i vår familj utan hela tiden testar gränser, mest jourbarn.

Hot och våld

Även hot och våld förekommer från vårdnadshavare eller nätverk. Förutom att det drabbar familjehemmen direkt i form av obehag när det sker, är det inte orimligt att tänka sig att det väcker vidare tankar och funderingar hos familjehemmet. Tex en rädsla för att det ska hända de biologiska barnen något. Hur skulle man känna efteråt då om man inte agerade på hoten? Eller är hot kanske något man bör "räkna med" som familjehem? Eller ska det tas på samma allvar som om det sker i samhället i övrigt? Vilket ansvar har socialtjänsten? Polisen?

mordhot från vårdnadshavare mot oss

*Föräldrar och andra anhöriga som är våldsamma och extremt psykiskt instabila.
Socialsekreterare som inte berättar och tar inte hoten på allvar*

Vissa hot från biologiska föräldrarna när det var dags för rättegång pga egenmäktighet med barn.

När den ena biologiska föräldern blev aggressiv och hotade familjehemmet

Hot från biologiska föräldrar

Allvarliga dödshot mot familjehem och placerad.

Vi som familj och våra placerade barn lever under extrema hot.

Dödsfall

Dödsfall eller omständigheter runt ett dödsfall (ex begravning) lyfts också upp som ett krav att hantera som familjehem.

Dödsfall/dödsbesked i det biologiska nätverket.

Ett dödsfall förra hösten, då socialtjänsten var helt handfallna.

Att hantera en muslimsk begravning för placerads pappa

Vårdnadshavare som inte vill samarbeta

Biologiska föräldrar som inte vill samarbeta eller som till och med motarbetar socialtjänsten eller familjehemmen lyfts också fram. Familjehemmen hamnar på sätt och vis emellan då de får ta emot den aversion som de biologiska föräldrarna kanske känner gentemot beslutet, trots att familjehemmet inte har något med det att göra utan endast agerar på uppdrag av socialtjänsten. Frågan är hur mycket makt de biologiska föräldrarna bör ges om det inte gynnar barnen. Låt oss säga att ett barn vuxit upp större delen av sitt liv med familjehemmet, föräldrarna vägrar ha umgängen tillsammans med familjehemmet. Ska socialtjänsten lyssna på föräldrarnas önskan även om familjehemmet trots allt är barnets trygga punkt? Eller om ett barn inte vill vara med på umgänge med föräldrarna, vad är då bäst för barnet? På kort/lång sikt?

Det svåraste för oss rör den ena bioföräldern och dennes konstanta smutskastande och överklagande av alla beslut. Hemtagningsbegäran som avlöser var andra.

En bio förälder som inte vill träffa oss familjehem vilket gör det tufft för vår lille vid umgängen som Soc då låter ske utan att vi är närvarande (Umgängesstöd är med)

Ovilja till att ta emot hjälp i form av familjeterapi med bio, BUP, bios avighet till det sociala och samarbete

Om familjehemmet bevittnar olämpligheter som de anmäler till socialtjänsten kan relationen till de biologiska föräldrarna dessutom påverkas negativt.

**svårt i förhållande till biologisk familj då vi anmält händelser till soc.*

Eller om barnet har anhöriga eller närstående som inte vill träffa barnet kan det upplevas belastande för familjehemmet. Det kan vara svårt att förstå ett sådant beslut och jobbigt att förklara det för barnen, eller behöva se barnens eventuella känslor inför att vara "bortvalda"

Vi trodde att mormor, moster etc skulle vara ett nätverk för barnet men de har dragit sig undan och träffar honom kanske 4 ggr/år trots att han bor 500 meter bort.

Övriga relationer som blir ett krav

Många barn som omplaceras under dramatiska eller snabba förhållanden behöver ibland mellanlanda i ett jourhem. Då kan det tidigare jourhemmet också upplevas som ett krav av barnets nya familjehem.

Tidigare jourhem som vill ha insyn i barnets nya vardag.

Kapitel 3

I det här kapitlet summeras familjehemmens syn på vilka förutsättningar som behövs för att familjehemmen ska vilja och orka fortsätta vara familjehem. Det handlar om familjehemmens behov och hur dessa kan och behöver mötas för att de ska klara sina uppdrag.

3. Familjehemmens förutsättningar och behov

Hur ser respondenterna på förutsättningarna till god vård

Här nedan finns svar på de kvantitativa frågorna. Svaren i de kvalitativa frågorna har använts för att svara på frågan om "vilka förutsättningar som familjehem behöver för att vilja och kunna vara familjehem". Några särskilda tips kring vad som behövs för att rekrytera nya familjehem finns också.

Alla fick svara på frågan "Hur bedömer du själv de förutsättningar du har - totalt sett - för att ge den placerade en god vård?". Svaren belyser familjehemmets egen bild av de egna förutsättningarna. En annan part kanske skulle bedöma förutsättningarna på ett annat sätt. Som framgår längre fram i rapporten är "förutsättningar" också ett komplext samspel mellan den placerades behov, socialtjänstens agerande och familjehemmets resurser totalt sett.

En majoritet av familjehemmen bedömer förutsättningarna att ge det placerade barnet eller ungdomen en god vård som mycket goda. Endast 5 % bedömer förutsättningarna som mycket eller ganska dåliga, och ytterligare 6 % menar att de varken är bra eller dåliga. Om det representerar ett genomsnitt för familjehem är det ändå ett antal barn som bor i familjehem som själva inte anser sig ha förutsättningar att ge en god vård.

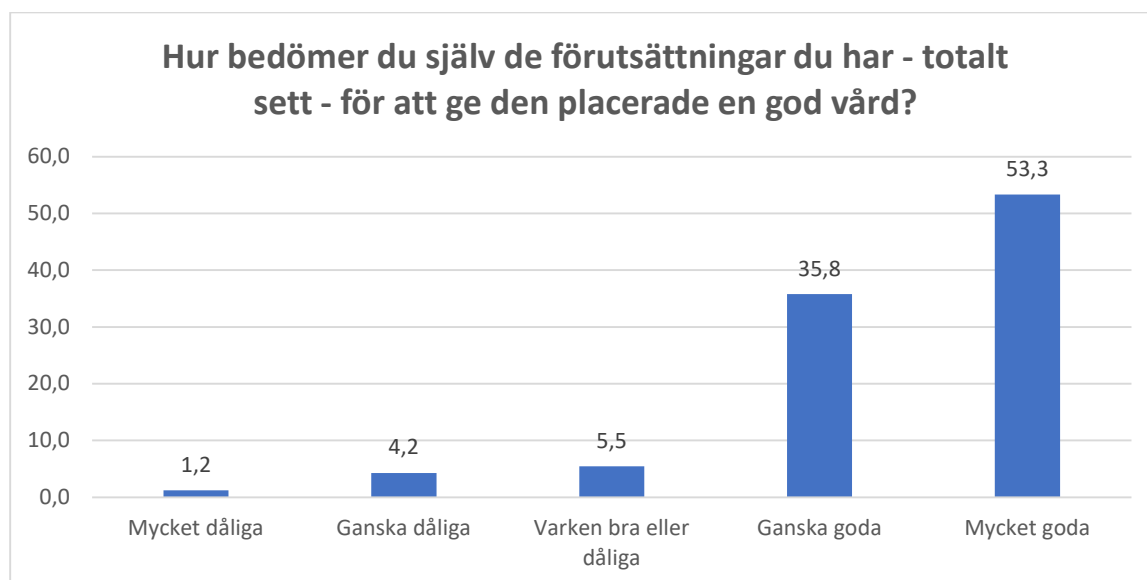


Diagram 1. Visar hur jour- och familjehem svarat på frågan om man har förutsättningar att ge en god vård.

Det är framförallt familjehem (där 5 % svarar mycket eller ganska dåliga) och de som tidigare varit familjehem (33 % av den gruppen svarar att förutsättningarna är ganska eller mycket dåliga) som svarat att deras förutsättningar att ge en god vård är dåliga medan jourhem och jour- och familjehem anser sig ha goda förutsättningar till en god vård. Likaså är tendensen (dock ej statistiska signifikant)

att familjehem som har kommunen som uppdragsgivare i högre grad anger att de har dåliga förutsättningar (6 %) jämfört med familjehem som har ett konsulentstött företag eller stiftelse som uppdragsgivare (4 %).

Egna förutsättningar i familjehemmet

Ett relativt vanligt svar på frågan om vad som är viktigt för att kunna och vilja ge en god vård, och vilka förutsättningar man som familjehem behöver, är **tid och resurser**. Det är grundläggande för familjehemmen. Andra viktiga förutsättningar som familjehem lyfter fram, förutom de förutsättningar som kommer med uppdraget, är personlig mognad, en stabil och god hälsa och ett stabilt nätverk omkring familjehemmet.

Personlig mognad. Tid för barnet.

Starkt psyke

Jag har bra förutsättningar, eftersom A. jag är lyckligt gift B. jag har en stor släkt som jag har nära relation till C. jag mår bra i mig själv D. barnet är ett fint barn, inte utåtagerande eller annat komplicerat.

Engagemanget, kunskapen, intresset av att kunna göra en framtida skillnad för en individ. En stabil miljö och trygga relationer i närmiljön.

Både jag och min man har lång erfarenhet av arbete inom psykiatri och arbete med ungdomar placerade på behandlingshem . Det ger oss förutsättningar att hantera barnens problematik när det inte räcker med " bara" kärlek

En aspekt av uppdraget är att man som familjehem kan få svårt att leva det liv man gjort tidigare. Dels kan placeringen ha svårigheter som gör det svårt i exempelvis sociala situationer, och då kanske familjehemmet väljer att avstå från dessa situationer, dels kan det vara svårt att orka fortsätta ha det sociala liv som man haft tidigare. Placerade barn som har svårigheter av olika slag kräver mycket av familjehemmet i form av närvaro, tid, härbärgering med mera. Familjehemmet behöver vara beredd på att göra stora anpassningar och ha möjligheter att göra det. Det kräver en del resurser av familjehemmet vilket nedanstående citat beskriver.

Tid och engagemang. Ett familjehem behöver vara redo att göra anpassningar och avstå från vissa saker för att ha tid, energi och utrymme till det placerade barnet. Vi behöver vara engagerade, läsa på och vilja lära nytt. Vi behöver driva på och samordna vårdkontakter, skola etc. Vi behöver härbärgera våra egna och barnets känslor och relationer till den biologiska familjen. Framför allt behöver vi vara känslomässigt närvarande och lyssna på barnet.

Viktiga förutsättningar för familjehem

Vilka "yttre" förutsättningar beskriver då familjehemmen att de behöver? Svaren på frågorna om vilka förutsättningar som är viktiga för att familjehemmen ska vilja och orka fortsätta som familjehem är rika. Likaså frågorna som handlar om vad som behöver göras för att flera ska bli familjehem. Svaren på dessa frågor går i varandra och handlar alla om mer eller mindre viktiga förutsättningar för familjehem. Alla svar som handlar om vad som är viktigt för familjehem eller vilka förutsättningar

familjehem behöver redovisas därför under denna huvudrubrik. I slutet av resultatdelen redovisas några resultat som enbart handlar om tips kring hur man kan få fler familjehem.

Många respondenter har många idéer på vad som är viktigt och svaren spänner över olika områden. Nedan är ett exempel på citat som belyser bredden i svaren.

*Ekonomisk bärighet.
Respekt.
Information.
Kontinuitet (vilket innebär att de som arbetar med barnärenden OCKSÅ måste få
ekonomisk bärighet, stöd, fortbildning, överkomlig arbetsbörda etc.)
Professionalitet från maktutövarens sida.
Kommunikation (!)*

Här är ytterligare ett citat som visar på bredden av det som är viktigt för att familjehem ska vilja och orka fortsätta ta uppdrag.

*Att bli respekterad av placerande part.
Att bli uppbackad av placerande part.
Att få hjälp när det behövs.
Att bli litad på -att jag har en långsiktigt plan och arbetar för den placerades
bästa.
Att få 'fria tyglar' snarare än 'bett och piska'.
En ordentlig ersättning.

Den placerade måste vara ok med att bli placerad. Därefter älskar jag
organisationernas samtalsstöd något som socialtjänsten ofta saknar. God kontakt
med socialtjänsten som verkligen lyssnar på barnet! och bra/hög omkostnader
och arvode. Jag lägger ner min själ i arbetet. Ger barnet vad än hen behöver och
räknar inga pengar, herregud skulle vi räkna går vi nog back.*

Tillhandahåll korrekt information om uppdraget

Ett viktigt tema som framkommer är att korrekt information måste ges till familjehemmet inför ett uppdrag. Familjehem lyfter fram att de *inte* alltid får en rättvisande bild om uppdraget. Det kan leda till att familjehem känner sig lurade in i uppdrag. Det blir också en fråga om villkor då placeringar med större och mer komplexa behov kan kräva mer både i form av tid och omkostnader. I avtalet kan familjehemmet då vilja ha en högre ersättning och även tryggare villkor om placeringen exempelvis har sönder saker i hemmet. När barnet eller den unge väl kommit till familjehemmet är det på många sätt svårare att lyfta ersättningsfrågan. Bland annat för att det redan finns ett avtal men också för att socialtjänsten kan använda de band som kanske byggts upp till barnet, i förhandlingen av villkoren.

*Skapa en trygghet till familjehemmen, visa att hjälp finns och snälla, undanhåll
inte och försköna ett uppdrag för att få familjehemmet att tacka ja!*

*Adekvat och grundlig information kring barnet samt stöttning gentemot VH som
inte alltid är så lätt att handskas med..*

Information om barnet o dess upplevelser, bakgrund så att behoven är identifierade.

Ärlighet om allt som rör barnet och familjehemmet från socialtjänstens sida.

Det är viktigt att socialtjänsten är ärliga och inte mörkar information.

Det hade varit bra om vi fått all information om barnet innan hen flyttade till oss, nu fick vi upptäcks saker efter hand, många problem hade kunnat undvikas om vi fått all relevant bakgrundsinformation.

Som det är nu finns en sekretess som hindrar socialtjänsten från att diskutera vissa saker i ärendet. Det kan dock försvåra för familjehemmen att ge en god vård.

Behandla familjehem/jourhem mer som kollegor och inte som klienter. Ibland kan jag känna mig som om det är jag som gjort något fel, allt ska hållas hemligt och göms bakom sekretess. Fast vissa upplysningar hade snarare varit nyttigt för oss att veta för att kunna göra ett bra jobb med barnen och kunna ha en fungerande relation till föräldrarna.

Lämplig matchning

När familjehemmet inte får tillräcklig eller rättvisande information blir det svårare för familjehemmet att avgöra om placeringen kommer att passa i familjen. Det blir då socialtjänsten som känner barnet som får ta det största ansvaret för det. En god matchning är viktig. Det ger betydligt bättre förutsättningar för familjehemmet att lyckas om barnet eller den unge är en person som matchar familjehemmet.

För att säkerställa att familjehemmet kan tillgodose barnets individuella behov ska socialtjänsten göra en matchning av barnets behov och det enskilda familjehemmets möjlighet att tillgodose dessa. Det görs dock inte vid alla placeringar. Ett familjehem kan bedömas som lämpligt men samtidigt ändå vara inkompatibelt med ett enskilt barn. Det kan exempelvis handla om att hemmet är beläget på en plats som upplevs otryggt för barnet eller att det inte finns möjligheter för barnet att ägna sig åt sitt fritidsintresse. Det kan också handla om att barnet eller den unge har diagnoser och särskilda svårigheter och då behöver familjehemmet ha kunskaper och mognad att kunna hantera dessa svårigheter på ett för barnet bra sätt. Likaså behövs en matchning till *hela* familjen så att det placerade barnet och eventuella barn i familjen får bästa möjliga förutsättningar att kunna trivas tillsammans. För att kunna göra en bra matchning krävs en utredning av både barn och familjehem, både vuxna och barn och utifrån olika kriterier.

Flera familjer nämner just matchningen som viktigt för dem, för att de ska ha förutsättningar att ge god vård och för att öka tillgången på familjehem.

Att det är en bra matchning,

Bra matchningar som tar höjd för barnets behov och där socialtjänsten är ärliga med kända och möjliga särskilda behov.

Matchning!

Matchningen! Att konsulenterna tar in både vem jag är och mina förutsättningar och barnets, och matchar så bra det går.

En annan aspekt av att få information om barnet är att kunna ge vård som "matchar" barnets behov. Detta förenklas av att familjehemmet känner till vad barnet varit med om.

Få mer insyn i ärendet. Ju mer man vet vad barnet varit med om ökar förmågan att möta barnet.

Vid en placering, får man väldigt dålig information om placeringen. Mycket man skulle ha behövt för att själv kunnat fundera över om placeringen är rätt matchning

En annan aspekt av matchningen handlar om att **matcha vårdbehov med kompetens**.

Skapa vårdplan med matchning av barnets behov mot familjehemmets kompetens. Nu blir det godtyckligt och inte så rättssäkert. Stor skillnad på barn som inte kan bo hemma och behöver "ny familj", och barn med ett faktiskt vårdbehov, där tid och kompetens är avgörande.

Korrekt information om uppdraget och matchning är viktigt. Även när det gäller vilken kapacitet familjehemmet upplever sig ha, och hur det matchar med de krav och utmaningar som följer med det placerade barnet. Konsekvensen kan annars bli att familjehemmet blir lämnat med ett uppdrag som kanske känns alltför stort, och utan stöd. Det för med sig många negativa konsekvenser. Förutom risken att känna sig lurad, förlora förtroende så är risken stor att placeringen sägs upp. Risken finns också att familjehemmet delar med sig av sina negativa erfarenheter till personer i sitt nätverk, i sociala medier med mera vilket i sin tur påverkar det allmännas bild av socialtjänsten generellt och familjehemsvården specifikt. Självklart kan det också vara traumatiskt för det placerade barnet om det får flytta ännu en gång.

Förbättrade arbetssätt och högre kompetens inom socialtjänsten. Idag finns för många och stora brister i utredningar, matchning samt uppföljning och stöd till familjehem... I vårt fall har socialtjänsten förminskat och förbisett att berätta om särskilda behov och trauma hos barnet. Vi blev lämnade med barn som hade större behov än vi som familjehem är rustade för och erbjöds inget stöd och ingen uppföljning.

Att barnets behov stämmer överens med vår kapacitet, att uppdraget inte blir övermäktigt.

Det finns även en uppfattning bland familjehemmen att barn med stort vårdbehov borde få komma till en familj med minst en högskoleutbildad förälder inom lämpligt område (psykologi, pedagogik, beteendevetenskap eller motsvarande). Det är en intressant tanke. I många fall kan det säkerligen vara tillräckligt med en vanlig familj med tid och kärlek men i vissa fall torde det krävas viss grundkompetens för att kunna hantera de svårigheter som uppdraget innebär. Kanske är det naivt att tro att det för ett svårt traumatiserat barn räcker med omsorg och kärlek? Eller ett barn som självskadar sig, har svårigheter inom NPF? Inte heller är det rättvist mot familjehemmen om utmaningarna är övermäktiga. Självklart kan och ska familjehem få kunskaper som behövs för uppdraget av socialtjänsten men det sker inte i tillräcklig omfattning.

Låta det vara ett krav med ex universitetsutbildning på minst en av de vuxna i hushållet.

Både jag och min man har lång erfarenhet av arbete inom psykiatri och arbete med ungdomar placerade på behandlingshem. Det ger oss förutsättningar att hantera barnens problematik när det inte räcker med "bara" kärlek

Nedan familjehem har svarat på frågan vilka förutsättningar de som familjehem har för att kunna och vilja ge en god vård. Även här lyfts utbildning och kompetens fram.

En förskolepedagogisk utbildning som ger förståelse för olikheter och med många verktyg i lådan för att möta olika barns olika behov.

Vi har fördelen av att jag har en specialistutbildning inom barn och ungdom samt erfarenhet av 7 egna barn samt erfarenhet av att ha arbetat med barn i över 20 år i olika former

Mycket goda i och med min förskollärare-och lärarutbildning, kurser om lågaffektivt bemötande och olika diagnoser, trygghetscirkeln etc.

Tydlighet i uppdraget

Familjehem och även vårdhem, behandlingsfamiljer och jourfamiljer jobbar på uppdrag av socialtjänsten. Uppdraget förtydligas i den vård- och genomförandeplan som finns för barnet. Om den är tydlig framgår också vilken roll familjehemmet har i den vård barnet behöver. När familjehem vet vad de förväntas bidra med blir det också enklare att återkoppla på om det går "bra eller dåligt". Att det finns en tydlighet i vad vården behöver innehålla är också en förutsättning för att kunna prata om villkor och omkostnader. Resultaten visar tydligt att det är viktigt för familjehemmen att det finns en tydlighet i vård- och genomförandeplanen eller i det uppdrag som formuleras till familjehemmet.

Tydlighet från socialtjänstens sida gällande vad de önskar med uppdraget, genomförandeplan.

Att det finns en tydlig plan för vad målet med vården är samt hur vägen dit kan tänkas se ut.

socialtjänsten skulle även behöva göra vårdplan och genomförandeplan, det har aldrig funnits. Jag har själv fått formulera vilka mål vi har med vården och hur vi ska arbeta för att nå dit. Det vore bra om socialtjänsten skulle höra av sig och ha en dialog runt barnet, som det är nu får vi klara oss själva. Eftersom vi har erfarenhet och kunskaper så har det ändå fungerat. Vi ser att barnet utvecklas positivt och det blir ett kvitto på att vi gör rätt. Det hade känts bra att få erkännande från socialtjänsten. Det blir ju svårt när det hela tiden slutar personal och nya börjar.

Trygghet för familjehemmet

Att ta emot ett barn och få uppdraget att knyta an till barnet och samtidigt ha vetskapen om att barnet kanske inte får bo kvar kan vara svårt. Separationer och förluster är svåra, inte minst för det placerade barnet, andra barn i familjen men även för vuxna. Att knyta an till ett barn och skapa känslomässiga band, och sedan hamna i en situation där barnet flyttas är något som många sannolikt inte vill utsätta sig för. Ett tema som framkommit i undersökningen är att det är viktigt att på olika sätt trygga upp tillvaron för familjehemmen för att fler ska våga bli familjehem. Det bör vara svårt att omplacera ett barn om det inte är uppenbart att barnet behöver omplaceras, men barn som har det tillräckligt bra ska inte omplaceras. Kontinuitet i ett familjehem bör väga väldigt tungt, och riskerna med att omplacera vägas in. Det är viktigt både för placerade barn, andra barn i familjen och för de vuxna i familjen. Ett utrett familjehem som godkänts som familjehem ska inte behöva oroa sig för att barn ska omplaceras om det inte händer allvarliga saker i familjehemmet. Barn och unga ska inte heller behöva oroa sig för omplaceringar utan känna sig trygga med att de görs enbart om det är allvarliga brister i familjehemmet.

Bättre, tydligare regelverk kring en placerings avbrott, jag upplever nämligen att möjliga uppbrott är den främsta orsaken till att fantastiska kompetenta familjer väljer bort att bli familjehem då man inte tror att man skulle orka med en dramatisk separation. Kanske borde man (åter?)införa begreppet uppväxtplacering i de svåraste fallen, t ex när förälder har IF eller annan bestående problematik. Det skulle göra att fler skulle "våga" ta emot, och då kunde vi andra familjehem kanske räcka till för de barn och ungdomar där placeringens längd är mer osäker.

Det placerade barnet har förstås behov av trygghet, men familjehemmets behov av trygghet kan också behöva beaktas. Det är svårt att knyta an till ett barn med vetskapen att barnet kan omplaceras när som helst. Här kan vårdnadsöverflytten vara en möjlig väg att gå men för barn eller familjehem som inte tycker att en vårdnadsöverflytt är aktuell ska det ändå vara möjligt att skapa trygghet och stabilitet i familjehemmet. Det bör helt enkelt vara väldigt svårt att omplacera ett barn om någon part är emot omplaceringen. Då bör oberoende experter få möjlighet att uttala sig efter att ha inhämtat information från *både* handläggares, familjehems och den placerades. Även andra personer runt barnet eller den unge kan uttala sig. Om familjehem visste att det är svårt att omplacera ett barn, och att det finns en transparent procedur kring dessa omplaceringar skulle det skapa trygghet för familjehem. Att få kunskaper kan också vara en hjälp att skapa trygghet, likaså stöd att hantera svåra händelser.

att barn som placeras får tidigare VÖF för att ge lugn o ro, trygghet, möjlighet att kunna få knyta an utan risk att ryckas upp vid längre placeringar.

Trygga förutsättningar. Barnets placering ska inte hänga på den enskilda handläggaren, jag har sett och hört alltför många barn bli borttryckta ur kärleksfulla familjehem, bara för att handläggaren blivit sur på familjehemmet. Det finns fall där de t.om angett att familjehemmet "bryr sig för mycket". Absurt och skrämmande att sådana handläggare får arbeta vidare.

Det skulle ge trygghet till hela vår familj att veta att barnet kommer stanna.

Samarbetet med socialtjänsten

Ett starkt tema i svaren är det bemötande familjehem upplever att de får från socialtjänsten. När det inte fungerar bra är det något man lyfter fram som viktigt för viljan att vara familjehem.

Respektfullhet återkommer som ord för att både beskriva vad som är viktigt och upplevelsen av respektlöshet finns där när det inte fungerar. Ett gott **samarbete** är ett annat sätt att uttrycka det som är viktigt. Familjehemmen önskar en rak kommunikation, vill vara delaktiga och informerade om viktiga beslut som rör barnet, vill inte överraskas av obehagliga beslut på godtyckliga grunder, vill förstå bakgrunden till beslut med mera.

Ett gott samarbete med socialtjänsten, kontinuerliga uppföljningar och prata rakt till varandra. Att inte ha dolda agendor.

Behandla familjehem respektfullt. Jag skulle kunna skriva en lång lista på vad man INTE ska göra, vilket gjorts mot oss och andra familjehem. Det är ett under att det fortfarande finns familjer som går med på att utsätta sig för den okunskap och respektlöshet många socialhandläggare uppvisar.

Att bli respekterad av myndighet

Jag behöver känna mig värdefull respekterad och ses som en värdefull partner av soc

*Att samarbete och förståelsen blir större hos socialtjänsten.
Och att de inte ser oss som klienter.*

Bra ekonomiskt o Bra samarbete med socialtjänsten

Samarbete.

En aspekt av respekt är att familjehemmens "regler" i familjen bör respekteras, att familjehem och socialtjänst styr åt samma håll och är överens om viktiga frågor gällande barnet. Regler i familjehemmet handlar både om att respektera en familjs rätt att ha vissa regler i familjen, om den placerades behov och även om familjen i övrigt. Det placerade barnet kan finnas i ett sammanhang med flera barn i familjen och då behöver regler betraktas i skenet av både det placerade barnet och övriga barn i familjen.

**socialtjänst måste acceptera familjehemmets regler. Ex om familjehemmet har regel om dusch varannan dag, städa rummet en dag i veckan och ungdomen inte gillar detta anser jag att det är saker FH måste få bestämma. Inte backa upp ungdomen för att "bli kompis".*

Att samarbete handlar också om att visa den placerade ungdomen eller barnet att socialtjänsten och familjehemmet drar åt samma håll. Visa att det finns ett team runt barnet som vill samma sak, eller i alla fall strävar åt samma håll. Ett återkommande tema är att familjehem *inte* upplever att det är ett team runt barnet där olika parter samarbetar för barnets bästa, och där allas kompetens betraktas som viktig och tas tillvara.

God relation till och med socialtjänsten och ev organisation. "Vi sitter i samma båt och ska ro åt samma håll" och då krävs det samarbete samförstånd och att bli överens i frågor rörande ungdomen/barnet som man ursprungligen kanske inte är. Och egen vinning och egna åsikter får stå åt sidan. Passivitet är en hopplös

faktor från socialtjänsten sida. Den förstör alla goda förutsättningar ett familjehem skulle kunna ha.

Att man ser sig som ett Team, hem, socialtjänst, skola, bup, polis och fritid. Att flera jobbar runt barnet.

Att ha alla "verktyg" som behövs. Stöd från konsult/ social sekreterare. Svårt att ge god vård om man blir motarbetad. 100% uppbackning från Socialen/ konsulten. Viktigt att jobba som ett team.

Sluta se oss som vi vore klienter. Börja samarbeta med oss som team.

Om alla delar fungerade som ett team skulle familjehem stå kvar längre. Nu drar familjehem ofta för tunga lass och krokar.

Ett bra samarbete präglas förutom av respekt också av att familjehemmen kan lita på socialtjänsten. Det kan betyda att hålla löften och överenskommelser, men också som framgått ovan att inte utsättas för obehagliga överraskningar.

**samarbete och respekt av socialtjänst.*

Ex: socialtjänst håller inte möten, ändrar med kort varsel. Man har tagit ledigt tisdag klockan 14, två dagar innan ändrar socialtjänsten till klockan 11. Och det ska man bara kunna ☹️

En god och öppen relation till uppdragsgivaren. Behovsstyrd utbildning och stöd. Gott förtroende åt båda håll.

Soc måste bli bättre i att hantera familjer.

Ett återkommande tema är familjehemmens förtroende för socialtjänsten. Det upplevs vara viktigt för samarbetet samtidigt som ett tema är avsaknaden av det. När exempelvis alltför många möten ställts in med kort varsel, handläggarna på olika subtila sätt visar att familjehemmet inte har något värde eller något att säga till om, beslut fattas utan att handläggarna kan berätta hur de kom fram till förslaget till beslut – ja då är det lätt att familjehemmen tappar förtroende för myndigheten.

Vi har varit familjehem i många år och fått förmånen att hjälpa flera ungdomar till en bättre start, vilket varit fantastiskt. Tyvärr har vi, liksom många andra, tappat förtroendet för socialtjänstens förmåga att vara uppdragsgivare. Ingen vill i längden engagera sig i något där man saknar rättigheter och inte har något värde.

Öppenhet, tillit och kompetens hos socialtjänsten.

Ett återkommande tema i samarbetet är också att familjehem uppfattar att det i alltför hög grad handlar om pengar från socialtjänstens sida. Gränserna för barnets eller den unges behov upplevs för snäva. Att som familjehem kanske både vara van vid att kunna ha en god levnadsstandard och uppleva att barnet och den unge behöver mer än vad omkostnaderna räcker till gör att en del familjer tar av egna besparingar för att kunna leva upp till de egna värderingarna kring kvalitet eller erbjuder en vård som kanske inte känns ok. Familjehemmet hamnar i ett dilemma som kan vara svårt.

Det är bara pengar som styr hela tiden. Trots att 2 placeringar både gått framåt och hållit sig ifrån knark och självskadebeteende så blev det pengar som styrde trots vilda protester från placeringarna som både trivdes och mådde bättre här. De behandlades som boskap. Som familjehem är du inget värd hur bra du än lyckas med placeringen då någon som bara vill tjäna pengar hellre tänker på det än den trasiga människan.

Ett tema är att familjehem vittnar om en upplevelse av att inte bli väl bemött av socialtjänsten.

Vi viger våra liv åt detta. Och bemöts som SKIT av socialtjänst. Jag upplever att jag bemöts med misstänksamhet.

Vi familjehem är ju inga "betjänter" åt socialtjänsten utan samarbetspartners som ska jobba för barnen/ ungdomens bästa.

Många fh blir illa behandlade av socialtjänsten vid konflikter

Lyhördhet för behov

Ett tema i svaren är att familjehem önskar och behöver en ökad lyhördhet från socialtjänsten gällande vad familjehemmet behöver för att orka. Många uppdrag ställer höga krav på anpassningar, på att hantera olika typer av svårigheter hos barnet eller den unga, vårdnadshavare som utsätter familjehemmen för hot och våld, placerade som är utåtagerande och utsätter familjehemmen för våld, stölder mm. Att då mötas av en Socialtjänst som är lyhörd och tillmötesgående, som ger stöd kan vara helt avgörande för att orka fortsätta uppdraget.

Lyssna på vad de behöver för att orka

Att man får stöd och stöttning när det är tufft. Att man blir lyssnad på och att man kan få "pysa" utan att socialtjänsten går i taket.

En inlyssnande socialtjänst som verkligen förstår hur det är att vara familjehem.

Familjehemmen vill ha en röst i viktiga frågor

Ett familjehem som har ett barn placerat hos sig lär ganska snabbt känna barnet och dess behov. Familjehemmet får god inblick i vad som fungerar i vardagen och vad som inte fungerar. En del familjehem har också särskild utbildning och/eller särskilda erfarenheter som gör att kompetensen kring barns behov är god. En rimlig konsekvens av detta är att familjehemmet ges möjligheter att vara med i dialogen om vad som behövs för att ge barnet eller ungdomen en god vård. Att ha **inflytande** och vara **delaktig** i viktiga frågor är centralt för alla människor, och det gäller även familjehem.

Att vi får vara med och bestämma vad som behövs för att ge god vård.

Större inflytande i beslut.

Utan inflytande är upplevelsen att förutsättningarna att kunna ge god vård försämrats eller helt och hållet försvinner. Denna respondent har svarat på frågan vilka förutsättningar hen har som familjehem för att kunna och vilja ge en god vård.

Inga alls. Har ingen makt utan måste enbart anpassa oss efter beslut av andra.

Flera respondenter tror att det skulle vara lättare att rekrytera familjehem om rättigheterna och möjligheterna att påverka stärktes. Idag har familjehem ett uppdrag att tillhandahålla vård men är ingen part i juridisk mening i mål som rör barnet. Om ett barn exempelvis ska omplaceras mot familjehemmets vilja har familjehemmet ingen juridisk möjlighet att påverka beslutet. Med ansvar följer mandat och möjligheter att påverka, men i familjehemsvården stannar påverkansmöjligheterna i ursprungsfamiljen, och den största makten har socialtjänsten. Att påverka om ett barn ska få bo kvar, om barnet själv vill det, går inte. Inte heller har familjehemmet någon möjlighet att påverka umgången även om de märker att barnet far illa av umgången. Detta kan naturligtvis vara en källa till stor frustration, vanmakt och hjälplöshet hos familjehemmet. Att som familjehem se när ett barn far illa, blir omplacerat mot sin vilja eller har umgången som man upplever att barnet far illa av är svårt.

Ge oss familjehem en röst i frågor rörande barnet. Idag har vi inga som helst rättigheter..

Stärka familjehemmets ställning. I dag är vi inte anställda, vi är heller inte part i målet vid domstolsförhandlingar.

Att familjehemmet ska ha en röst handlar också om känslan att bli lyssnad på. Familjehem sitter inne med oerhört mycket information som borde vara värdefull för socialtjänsten vid uppföljningar. Familjehemmet vill uppleva att den informationen är viktig och värdefull, att familjehemmet som samarbetspart är viktig i att förmedla denna information. Här kan det förstås uppstå konflikter mellan familjehemmet och socialtjänsten. Ytterst är det barnets bästa som ska vara vägledande, och vad som är barnets bästa kan familjehemmet och socialtjänsten (och även andra parter) ha olika åsikter om.

socialtjänsten har tolkningsföreträdare gentemot familjehemmet när det gäller vad som är barnets bästa. Detta trots att familjehemmet träffar barnet betydligt mycket mer, ibland har längre och mer adekvat utbildning i vissa frågor. Att försöka föra fram sina tankar till socialsekreteraren är inte alltid lätt. Nedan citat berättar att de möts av ilska när de försöker föra fram sitt perspektiv, och även att socialsekreteraren upplevs kränkt. Eftersom socialtjänsten kan avsluta uppdraget, och dessutom bidra till negativa referenser, kan det bli svårt för familjehemmet att ärligt och öppet bidra med sitt perspektiv som därför riskerar att gå förlorat. Om familjehemmet känner olust eller oro över att barnet kan omplaceras på grund av den återkoppling familjehemmet ger finns en risk att familjehemmet avstår från att dela viktig information.

Vi borde få någon rättighet i kontakten med soc. De har all makt och har verkligen inte alltid rätt om barnets bästa. När vi försöker stå på oss så blir de arga och kränkta (vissa). De kan avsluta en placering och säga att familjehemmet har samarbetsproblem. Även om vi tycker att det är socialtjänsten som har samarbetsproblem så är det vi som får dåliga referenser och barnet rycks upp från sin trygghet. Bara för att socialtjänsten har bestämt sig och inte vill se ur en annan vinkel.

Resonemanget stärks ytterligare av nedan citat. Här beskrivs en rädsla, som är helt befogad. Familjehem knyter ofta starka band till de placerade barnen (och vice versa), och att då veta om att socialtjänsten kan avbryta denna placering på ibland otydliga grunder skapar oro och rädslor. Att förlora något man älskar kan innebära en stor kris för många. Det bör vara möjligt att föra fram information, kunna diskutera olika frågor utan rädsla för att barnen ska omplaceras.

Jag tror att många skräms av att man som familjehem inte har någon talan när det kommer till beslut. Man är rädd att fästa sig och sen förlora någon. Och att behöva leva med osäkerheten alldeles för länge. Vet inte vad mitt tips kring det är, men det är absolut det som gör att jag ibland tvivlar på vårt beslut att bli familjehem.

Höja vår rätt mot Soc. Klagar man tar Soc barnen ifrån oss

Ytterligare en aspekt av att få en röst är också att få **ta vissa beslut** som rör barnet. Förutom att det kan ge en god känsla att få vara en person som får ta ansvar och får fatta viktiga beslut förenklar det också enormt för familjehemmet som annars hamnar emellan en rad olika aktörer med begränsade möjlighet att utföra sitt uppdrag. Det kan handla både om beslut i vardagen kring praktiska frågor och att kunna ha tillgång till 1177, få skriva på papper från skolan med mera.

Att få fatta fulla beslut ang barnets vård utifrån vad som är bäst för barnet i nutid och framtid utan att söka godkännanden och underskrifter.

Skulle behöva kunna läsa på 1177 för att ta del av provresultat osv men det är inte möjligt utan vårdnadsöverflytt och det är två år sen vi tackade ja till det placering har bott hos oss i sju. Barnet har en allvarlig sjukdom

Villkor och ersättningar

Hälften av alla som svarade på undersökningen tar upp frågan om ersättning och villkor som något som är en viktig förutsättning för att kunna ge en god vård till barnet eller den unge. Det får alltså betraktas som ett starkt tema, något som är viktigt för många. Det är olika aspekter av frågan som framträder, se punktlista. Dessa utvecklas ytterligare nedan.

Arvode och omkostnader

- Höjt arvode och höjd omkostnadsersättning
- Anställning och lön, inte arvode
- Göra ersättningen tjänstepensionsgrundande
- Säkerställa en likvärdig ersättningsmodell i hela landet
- Mer jämna ersättningar
- Milersättning baserad på verkliga kostnader
- Differentierad omkostnad baserad på barnets behov
- Differentierad omkostnad baserad på familjehemmets levnadskostnader
- Ta fram modell för arvode baserad på utbildning, erfarenhet och barnets behov
- Tydligare anvisningar om ersättning

- Vettig och skälig ersättning i relation till uppdragets svårighetsgrad
- Vettig och skälig ersättning i relation till att uppdraget är 24 timmar, alla dagar

Andra villkor

- Säkerställ rätten att vara ledig vid placeringar
- Säkerställ SGI vid ledighet
- Säkerställ ersättning för lönebortfall om placeringen kräver att familjehemmet inte jobbar heltid
- Ta bort tak för förlorad arbetsinkomst
- Ge rätt till föräldradagar
- Säkerställ möjligheten att kunna låna pengar
- Trygga villkor
- Minst en månads uppsägningstid för att ge någon slags ekonomisk trygghet

- Säkerställ rätten till a-kassa och sjukpenning, exempelvis mellan uppdrag (a-kassa)
- Möjlighet till semester
- Möjlighet till återhämtning

Några tillägsfrågor ställdes i och med en debatt i många familjehemsgrupper om att inflation och ökade kostnader påverkar omkostnaderna senaste året och att ersättningen för omkostnader inte följt med. Likaså tycks det inte finnas någon samsyn på Skatteverket om huruvida familjehem kan göra avdrag för högre omkostnader om man kan visa att dessa finns. Det innebär att familjehem får betala omkostnader som finns i uppdraget med lön eller arvode, alltså redan beskattade inkomster.

Milersättningen bör höjas omgående

44 % svarar att den ungefärliga milersättningen är inbakad i omkostnadsersättningen och 56 % svarar alltså att den inte är det. En klar majoritet anser att milersättningen är helt orimlig. Endast 10 % anser att den är rimlig i någon mån.

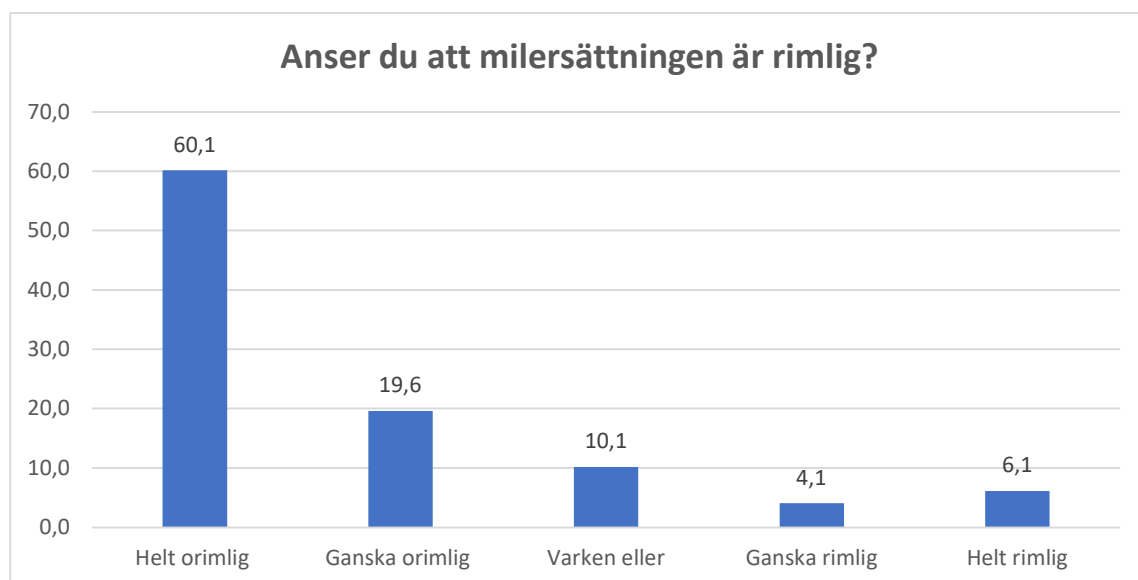


Diagram 2. Visar svaren på frågan om man anser att milersättningen är rimlig. Andel i %.

En fråga gällde hur många mil familjehemmet kör med egen bil varje månad inom ramen för sitt uppdrag. Här varierar svaren enormt. Nästan 1 av 4 familjehem svarade att de kör 100 mil eller mer. Några kör uppemot 200-400 mil (se diagram nedan). Ungefär 30 % kör upp till 50 mil och ungefär lika hög andel kör 50-99 mil (se tabell nedan). Med nuvarande bränslepriser och kostnader för slitage och värdeminskning innebär det att de faktiska kostnaderna blir ca 20 000 kr/månad för dem som kör som mest (baserat på att den totala kostnaden är 50 kr/mil).

Tabell 1. Visar andelen som kör upp till 25 mil inom ramen för uppdraget, 25-49 mil, 50-99 mil och andelen som kör mer än 100 mil/månad.

Antal mil /månad	Andel %
Upp till 25 mil	15,3
25-49 mil	29,9
50-99 mil	30,6
100 mil	24,3

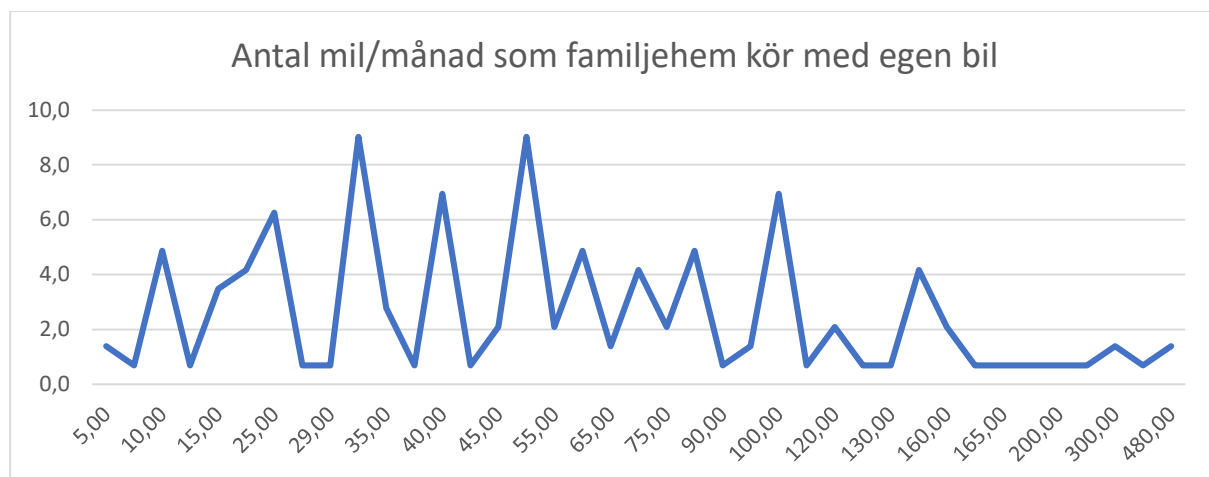


Diagram 3. Visar antal mil familjehem uppger att de kör inom ramen för uppdraget (den vågräta axeln) och hur många familjehem som svarat att de kör aktuellt milantal (den horisontella axeln). Visar antal i %.

Ungefär hälften av familjehemmen svarade att de inte får någon milersättning för de resor som de kör inom ramen för uppdraget. Resterande får ersättning i någon mån. Endast 16 % svarar att de får ersättning för alla resor, men då är alltså ersättningen i flertalet fall 18,50 kr/mil.

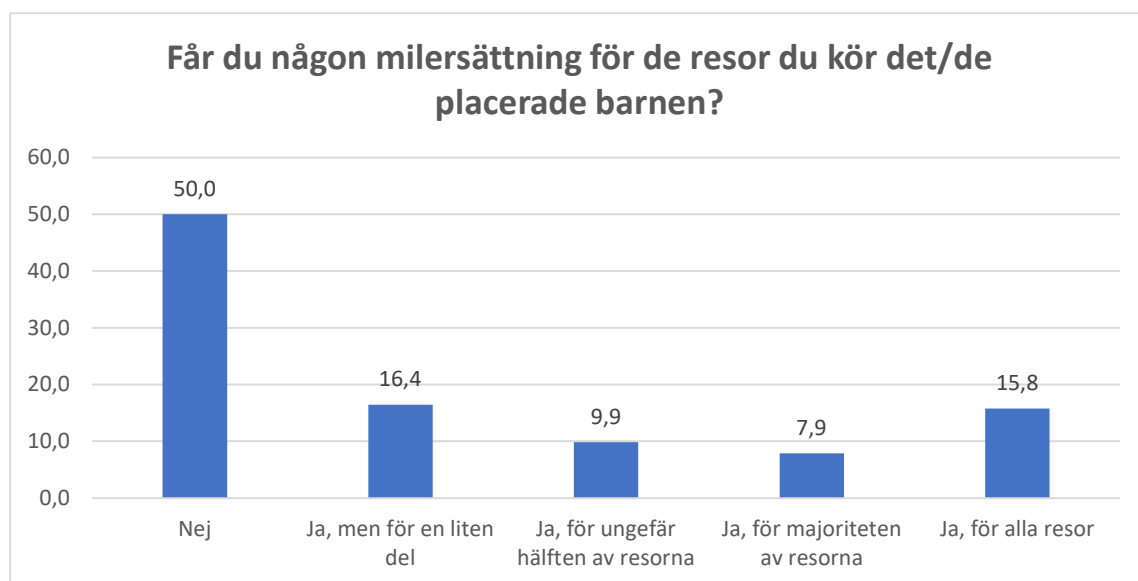


Diagram 4. Visar svaren på frågan om man får milersättning för de resor som ingår i uppdraget. Andel i % som svarat på de olika svarsalternativen.

Som framgår av tabellen nedan får 61 % av familjehemmen ersättning med 18,50 kr/mil (som är en skattefri del enligt Skatteverket). En av fyra får ingen milersättning alls och resterande 14 % får en högre ersättning. Den högsta ersättningen som ett familjehem i undersökningen får är 30 kr/mil så även denna ersättning ligger alltså lägre än vad de faktiska kostnaderna för de flesta bilar ligger på inklusive slitage, drivmedel, service, värdeminskning, försäkring med mera.

Tabell 2. Visar andelen som inte får någon milersättning, som får 18,50 kr/mil eller mer än 18,50 kr/mil.

Hur mycket ersätter din uppdragsgivare dig/mil? 18,50 kr är den skattefria delen, men ange hela det belopp som du eventuellt får.	Andel %
Ingen milersättning eller lägre än 18,5 kr/mil	24,8
18,50 kr/mil	61,4
Mer än 18,50 kr/mil	13,9

Kostnaden för resor är *en del* i alla omkostnader ett familjehem har. Resorna kan vara mer eller mindre nödvändiga såsom resor till hälso- och sjukvård, tandvård, förskola- och skola, till möten med socialtjänsten och vårdnadshavare samt nätverk, men också något mer frivilliga såsom skjutsningar till det placerade barnets aktiviteter, kompisar med mera. Enligt diagrammet nedan svarar 17 % att ersättningen täcker de omkostnader som familjehemmet har, 24 % svarar att de inte vet och resterande 59 % svarar att de får betala av privata medel för att täcka de placerade barnens omkostnader. 19 % svarar till och med att 3000 kr eller mer saknas varje månad.

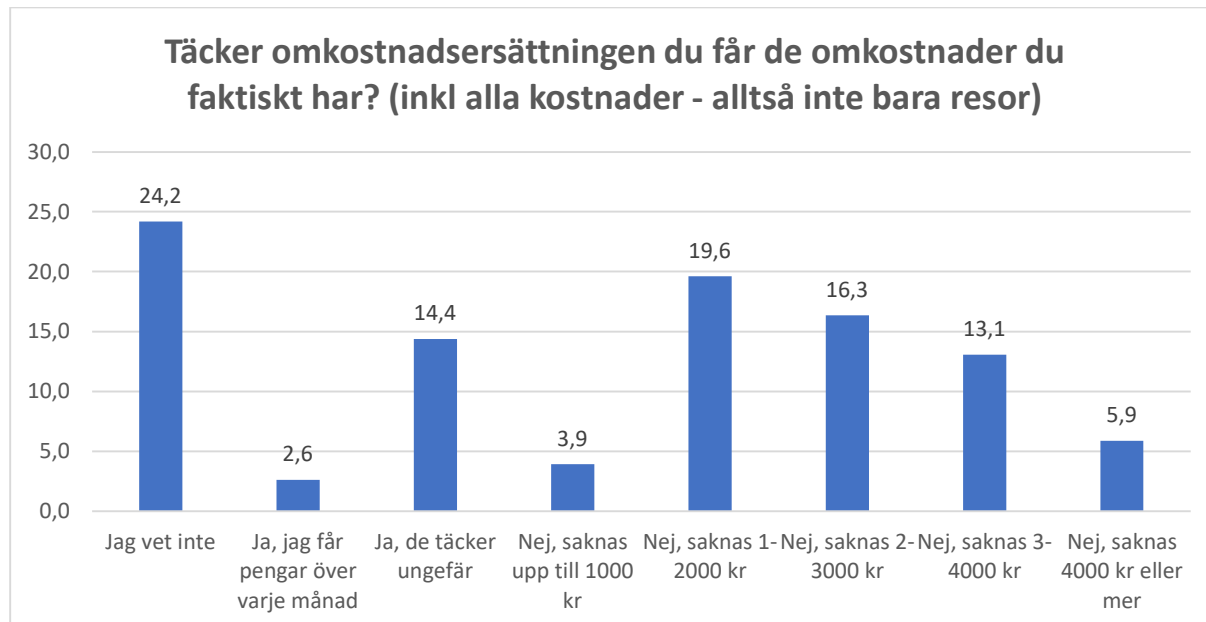


Diagram 5. Visar svaren på frågan om omkostnadsersättningen täcker de faktiska omkostnaderna. Andel i % som svarat på de olika svarsalternativen.

Arvode och omkostnader

Att frågan om arvode och omkostnader är viktig för många familjehem är tydligt i den mängd svar som rör detta, och det finns också exempelvis en grupp på Facebook som specialiserat sig på den typen av frågor för just familjehem. Det finns ingen facklig organisation och inte heller någon annan organisation som kämpar för familjehemmens rättigheter utan det är upp till varje familjehem att

förhandla om sina avtal med uppdragsgivaren. Att ha uppdrag som familjehem är just ett uppdrag som du får ett arvode för. Familjehem har inte en anställning och heller inte en lön. Det är heller inget specifikt yrke att vara familjehem.

Det finns rekommendationer från SKR, som är kommunernas intresseorganisation, och det finns också vissa riktlinjer från Konsumentverket. I rekommendationerna från SKR står exempelvis att "Omkostnadsersättningen är till för att täcka de merkostnader som familjehemmet får när det tar emot barnet i sin familj". Vidare står att "Varje kommun får dock i avtal med det enskilda familjehemmet själv besluta om ersättningen utifrån det enskilda ärendet".⁷

Arvode och känslor

Det verkar enligt svaren vara svårt och förknippat med skam att "prata pengar". Samtidigt är det viktigt för alla. En del familjehem vill kunna se uppdraget som ett arbete, som vilken samhällsinsats som helst, och vill kunna bli bekräftad i det ibland hårda arbete som utförs. Bland annat genom uppskattning och pengar.

Jag vill bli sedd och bekräftad i det arbete jag gör, jag vill in behöva skämmas för att jag får ett arvode för detta.

Bättre betalt! Låter fruktansvärt men dom här barnen förtjänar det bästa, förtjänar att ha vuxna som orkar och för att orka är det svårt att hantera heltidsjobb mm. Dessa barn har redan så mycket att bära att vardagslivet blir dyrare, det går kläder, mat, datorer, mobiler i högre grad än annars och det ska inte barnet skuldbeläggas för. Att jag som vuxen inte ska skämmas för att jag behöver en fungerande inkomst även om det är på statens bekostnad.

Arvodet är för lågt

Det finns en hel del synpunkter i svaren kring att arvoden är för låga, framförallt om det finns behov av en vuxen hemma som stöd för placeringen. Även om uppdraget kräver en vuxen hemma på heltid är ersättningen för detta låg.

Bättre betalt är väl en del. När det bokades att jag behövde finnas hemma hela tiden lovades en heltidslön men man tjänar mer på McDonalds eller liknande jobb utan utbildningskrav...

Oavsett om det finns behov av en vuxen hemma på heltid är ett tema i svaren också att många placeringar kräver mycket av familjehemmet, att det är svårt att leva ett normalt familjeliv tillsammans med det placerade barnet eller ungdomen. För att orka med krävande placeringar kan många familjehem därför behöva vara hemma på deltid, men här är det upp till familjehemmets förhandlingskraft att få ersättning för detta lönebortfall.

"Vanlig familj" pratas det ofta om att vi familjehem är,, känns som nåt som socialtjänsten säger så allt ska uppfattas som lika lätt som bio barn. Det är HELT annat att ta vid där andra vuxna svikit, skadat, övergreppat, försummat, försenat utveckling, misshandlat ett barn. inget i det är normalt så även om vi skapar en förutsägbar trygghet och normal miljö för barnen (och de vågar ja säga att de allra

⁷<https://skr.se/skr/integrationsocialomsorg/socialomsorg/barnochunga/placeradebarnochunga/familjehemsvar/ersattningrekommendationer.1506.html>

flesta familjehem gör) så tar de energi och tid av hemmen. Planeringstid, oro, framförhållning. Därför anser jag även att arvodet bör höjas så man kan va hemma och tillgodose barnet/nen samt vila lite själv/utföra vardagssysslor så barnen får tiden till godo på em/kväll/helg tills man själv känner att de flesta bottenlösa behov barnet haft börjar hitta en bättre balans, här ska man inte "tacka" familjehemmet genom att sänka arvodet för att uppdraget är mindre krävande "tack vare allt jobb" familjehemmet lagt ner.

Nivån på arvodet eller ersättningen för inkomstbortfall spelar in för möjligheten att vara ett bra familjehem. Att få ersättning för förlorad arbetsinkomst är inte självklart även om uppdraget är krävande och svårt att kombinera med ett heltidsarbete. Nedan citat belyser att tillgången till familjehem sannolikt skulle öka om ersättningen ökade. Här är förslaget att arvodet ska öka, men effekten skulle bli densamma om det fanns en modell för att avgöra i vilka fall det ska vara möjligt att få ett inkomstbortfall och hur stort det i så fall ska vara.

Höj arvodet så man kan ha råd att jobba mindre det skulle gagna både barn, fh och soc. Om man fick en riktig ersättning vet jag många som skulle vilja bli fh. Men man kan inte jobba heltid o hinna med att vara ett bra fh

Öka statusen förnedra inte med låga arvoden. Vi jobbar 365 dagar 24/7. mer än er beslutsfattare

Nationella riktlinjer för rättvisa och schyssta arvoden och omkostnader

Nivån på arvode och omkostnad är en viktig del men också att arvode och omkostnad ska kännas rimligt, **rättvist och schysst**.

Att man inte ska behöva kämpa för ett rättvist arvode

Att få rimligt betalt för det man gör

Ett tema handlar om hur enhetligt och lika det är i Sverige som helhet. Landets 290 kommuner har en ganska stor självständighet men ändå nationella gemensamma lagar och riktlinjer att förhålla sig till. Hur dessa tolkas och används i praktiken kan dock skilja sig mycket åt i landet. Upplevelsen är att rekommendationerna tolkas alltför olika av olika uppdragsgivare, även om det också är kommunernas rätt att själva göra upp om arvode och omkostnader. Där riskerar familjehemmen att hamna i kläm då alla familjehem inte är bra på att förhandla, och där önskan att ta emot ett barn kan göra att man just då bortser från det ekonomiska.

SKRs rekommendationer fungerar inte då kommunerna tolkar dem olika...

Citatet nedan belyser behovet av **enhetligheten** i landet ytterligare. Bilden som framträder bland svaren och även i olika FB-grupper samt utifrån den tidigare undersökningen är att ersättningarna varierar mycket både inom kommuner och mellan kommuner. Det finns en önskan om enhetlighet i ersättningar och villkor som bygger på tydliga kriterier. Familjehemmen vill inte att det ska hänga på vilken socialsekreterare man får, eller var man bor utan man vill ha lika arvoden och omkostnader över landet.

Försöka få enhetliga "regler", stöd, ersättningar mm över hela landet. Det ska inte vara avgörande i ditt uppdrag var i landet du bor, eller vilken socialsekreterare du får.

Det finns ingen modell för hur arvode och omkostnad avgörs, och så vitt vi känner till heller ingen transparens i *hur* arvode och omkostnad sätts. I arbetslivet har lönekriterier blivit något man använder sig av i den individuella lönesättningen. Kanske kan inspiration hämtas därifrån?

När familjehem jämför sig med varandra, vilket är lätt i och med sociala medier och de grupper som finns, behöver känslan vara att det finns kriterier för hur arvode och omkostnad sätts och att de inte ska bygga på godtycke. För mycket godtycke bidrar till känslor av orättvisa och kan vara en källa till konflikt med socialtjänsten.

Kanske ska även **uppdragets svårighetsgrad** eller **vårdbehov** vara relaterad till nivå på arvode. Som framkommit ovan kan uppdragen skilja sig mycket åt. Även här skulle det kunna finnas kriterier som stöd för att avgöra nivån på ersättningen, och dessa kriterier skulle förstås användas nationellt.

Betala arvoden som motsvarar den enorma arbetsbörda och problematik som medföljer barn med trauma, övergreppsbakgrund och diagnoser.

Rättvist?

En aspekt av rättvisa arvoden och omkostnader som speglar de verkliga kostnaderna belyses av citatet nedan. Det här jourhemmet jämför sig med att jobba på ett HVB-hem och upplever att ersättningen är betydligt lägre för jourhemmet jämfört med lönen på HVB-hemmet. En stor skillnad är också att omkostnaderna inte täcker de verkliga kostnaderna. För ett jourhem med flera placerade barn i exempelvis tonåren som ska skjutas mycket och som äter mycket innebär det att omkostnaderna inte räcker och att jourhemmet då behöver ta av övrig ersättning, vilket i sin tur innebär en oerhört låg lön trots att arbetet pågår 24/7 och i vissa fall är oerhört krävande.

Vi ska fixa läxor, köra till skola, utredningar på soc, polis, familjerätt och sjukvård. Kan vara flera om dagen. Som jour hinner man inte med livet med allt detta, inte heller att hinna sköta sin egen familj. Som ett heltidsjobb utan handledning, utan rast och utan riktig lön. Vi gör HVB-jobb med en ersättning som man inte kan leva på. Man går back på bensin o mat. Man går hemma på heltid utan pension för ett jobb med krav utan stöd

Familjehemmen hamnar i en gisslansituation

Som nämnts ovan beskriver flera personer en känsla av skam som hindrar dem från att ställa krav på högre arvoden. Kraften i det känslomässiga band som många familjehem bygger upp till de placerade barnen tycks också, enligt citatet nedan, bidra till att familjehem accepterar låga ersättningar och orimliga villkor. Rädslan att barnet ska omplaceras blir för stor. Även viljan att ta emot ett barn kan vara stark, så även innan banden uppstått kan det vara **känslomässigt svårt** för en familj att förhandla om ersättningsnivåer. Det handlar om ett barn och det är lätt att bortse från praktiska och ekonomiska konsekvenser. Detta gäller sannolikt särskilt om familjehemmet tar emot sin första placering, och det är sannolikt starkare om incitamentet att ta emot ett barn är att familjehemmet själv inte kan få egna barn. Att då "prata pengar" är sekundärt, men när vardagen kommer ikapp, och det placerade barnet kanske visar sig ha stora svårigheter kommer frågan ikapp. Då finns de starka banden till barnet och det är svårt att lyfta frågan av rädsla för omplacering. Citatet nedan speglar att

familjehem kan avstå från att prata villkor och ersättningar av rädsla för att socialtjänsten ska hota om att annars flytta barnet.

Många familjehem sitter i en känslomässig gisslansituation, där de accepterar vilka låga ersättningar och orimliga villkor som helst för att uppdragsgivaren annars hotar med att flytta på barnet

På samma sätt kan en familj som gärna vill bli familjehem välja att inte vara för krävande i avtalet av rädsla för att uppdraget då ska gå till någon annan. Det kan senare göra att familjen har en placering där ersättningen inte täcker faktiska kostnader.

Tjänstledighet

Om placeringen innebär att någon vuxen i familjen behöver vara hemma under en period (särskilt om det är ett yngre barn som tagits emot) behöver personen ta ledigt från sitt arbete. Många arbetsgivare beviljar **tjänstledighet** för detta ändamål men inte alla, och det finns inget krav på arbetsgivare att göra det. Att möjliggöra för familjehem att kunna ta tjänstledigt skulle göra det lättare och tryggare för familjehem.

Möjliggör ledighet från ordinarie arbete lättare.

Även möjlighet till föräldraledighet efterlyses.

Att familjehemmen får rätt till föräldradagar i lagen även när barnet är över 18 mån för att kunna vara lediga ex vid studiedagar osv som vanliga familjer, många arbetsgivare "krånglar" med familjehemmen även om ex Soc står för lönebortfall nekar arbetsgivare till att få ledigt då vi inte har några föräldrapenningsdagar att ta ut och nekar då ledighet, kan även neka att vi tar emot placerade barn om de är över 18 mån. Skydda familjehem o se dem som att de gör en samhällstjänst uppdrag precis som ex soldater värnpliktiga mfl

Nedan citat belyser konsekvensen av flera tjänstledighetsperioder. Vederbörande fick till slut **säga upp sig** och förlorade därför en del av sin inkomst. Det försvårar naturligtvis för familjehem.

Efter fem år med många tjänstledighetsperioder blev jag tvungen att säga upp mig. Blev kontrakterad och förlorar därmed flera tusenlappar per månad utöver att jag inte får någon tjänstepension. Det blir som att jag betalar varje månad för att göra en samhällsinsats. Det var mitt eget val, men det känns sjukt att erfarna engagerade familjehem till slut hamnar i en ekonomisk fälla.

Att vara hemma med ett placerat barn eller ungdom påverkar också den **sjukpenninggrundande inkomsten** vilket nedan citat belyser.

Jag har nu varit hemma med våran lilla. När jag nu ska tillbaka till arbetet så har jag förlorat min SGI. Helt galet!

Möjliggör nedsättning i arbetstid för att orka med uppdraget

Som framkommit kan det vara svårt att hinna eller orka kombinera ett heltidsarbete med ett uppdrag som familjehem. Det är ett annat skäl till att uppdraget bör göra det möjligt att kunna vara hemma utan att inkomsten påverkas allt för mycket, det vill säga att familjehem ska kunna få lönebortfall för att orka med sitt uppdrag.

**Ekonomisk möjlighet att vara hemma. Detta gör att man ORKAR sitt uppdrag.
Det är skrattretande att det blir tjafs med socialtjänsten om varenda krona.*

En bra ersättning så att man känner sig uppskattad och kan överväga att gå ner i tid på jobbet för att orka. Bättre kostnadsersättning när det inte är "normalt" slitage

Att kunna gå ner i arbetstid och få **lönebortfall** lyfts även fram som ett behov med fokus på **barnens behov** och välmående:

*Få ersättning för förlorad arbetsinkomst för att kunna jobba deltid. Har hand om två små på ett och ett halvt år och två och ett halvt. Socialen vill inte betala för att jag jobbar deltid utan menar att vi båda ska kunna jobba heltid när barnen fyllt ett år. Om jag haft föräldradagar hade jag jobbat Max 75%.
Barnen blir trötta efter fulla dagar på förskolan. Inte barnets bästa i fokus.*

Ge rimlig ersättning och lönebortfall så man ges tid till den placerade.

Minst 25% lönebortfallsersättning oavsett hur 'enkel' placering det är. Allt med familjehemsbarn tar 3ggr så lång tid exv papper som ska inte bara skrivas under av mig utan via socialtjänsten till bioförälder och tb samma väg. Om förskolan är stängd en dag (4k-dagar per år, 7 veckors sammanslagning varje sommar och omkring 3v under jul) måste man ansöka om och beviljas både ledighet från jobb och ersättning från soc, även om man är överens om att det inte är bra för barnet att utsättas för sammanslagningar osv.

Nedan citat belyser också vikten av att se över **taket för förlorad arbetsinkomst**. Men även **kriterier för förlorad arbetsinkomst** är viktigt att fastställa. Även om SKR ger ut rekommendationer kring vad som gäller vid lönebortfallsersättning så gör kommunerna olika bedömningar av dem.

SKRs rekommendationer fungerar inte då ... man bedömer så olika vad gäller lönebortfallsersättning.

Ta bort tak på förlorad arbetsinkomst. Låt det vara antingen motsvarande Sgi eller 100% SGI är väl mer rimligt.

Kommunernas tak för vilken ersättning man ger för förlorad arbetsinkomst innebär i praktiken att en person som tjänar betydligt mer än taket förlorar ganska mycket ekonomiskt på att ta emot ett barn. Om familjen har levnadsvanor relaterade till den höga inkomsten innebär det att det kan bli svårt att fortsätta ha samma levnadsstandard eftersom ersättningen för barnet kanske inte matchar familjens verkliga kostnader/person. Det kan hindra höginkomsttagare från att ta emot barn.

Höja statusen, bättre betalt, så även fler höginkomsttagare och folk med mer utbildning öppnar sina hem, finns kommuner som har maxtak på lönebortfall och inte alla som vill gå ned ex 10.000 i månaden i förlorad lön

Behov av semester och återhämtning

Ett tema i svaren är också familjehemmens, och jourhemmens behov av återhämtning och semester som vanliga anställningar ger möjlighet till. Detta kan förstås vara särskilt viktigt om det placerade barnet eller ungdomen är mycket krävande och det är svårt att integrera barnet eller den unge i familjelivet. För familjehem som tar emot placeringar som inte stannar så länge eller jourhem så behövs tid för återhämtning mellan placeringar för att kunna ladda om, och även ordna allt praktiskt såsom att återställa rum som kan ha blivit förstört med mera. Då behövs en ekonomisk trygghet för att möjliggöra detta.

Önskar semester och pension som alla andra.

Det mesta är verkligen bra för mig men det som saknas är betald tid för återhämtning/ semester och trygg bas mellan placeringar. Utrymme att stå tom en tid utan att behöva tänka på ekonomi. Man behöver ladda om mellan placeringar.

Omkostnader versus faktiska kostnader

En del av ersättningen som går till jour- eller familjehem är omkostnader. Dessa ska täcka kostnader som den placerade innebär och är inte något familjehemmet behöver skatta för. Många svar handlar dock om att dessa omkostnader *inte* täcker de faktiska kostnaderna för barnet. Det kan bero på olika omständigheter kopplade till barnet men också till familjens levnadsstandard.

I SKR's rekommendationer står att omkostnaden ska beräknas utifrån de kostnader det placerade barnet innebär och att särskild hänsyn ska kunna tas till särskilt dyra fritidsintressen, större slitage med mera. Dessa rekommendationer tar inte fullt ut hänsyn till familjehemmets faktiska kostnader utan blir något som familjehemmet behöver förhandla om med uppdragsgivaren. Här behövs viss hänsyn tas till både familjehemmets vanor såsom resor, utflykter och aktiviteter men även förstås barnets eller den unges behov.

Det centrala i familjehemmens svar är att man vill ha en omkostnadsersättning som täcker reella kostnader för den placerade.

Omkostnadsersättning som täcker de reella kostnaderna.

Att höja omkostnader så att de är mer realistiska till vad det verkligen kostar att ha barn och för att de verkligen ska kunna få samma som de flesta andra barn får. Både när det gäller materiella saker men även upplevelser och resor.

ekonomiskt stöd vid extra behov, möjlighet att hyra stor bil om hela familjen ska resa, stöd att ta med en extra vuxen på längre resor .

Barnens kostnadsersättningar ska motsvara vad mina egna barn skulle få och faktiskt kostnadsläge. SKR Rekommendationerna idag är ett skämt! Det ska också visas underlag för hur man räknat ut rekommendationen!!

Att ha en markant högre omkostnadsdel för att faktiskt kunna fortsätta det liv man lever. Att inte behöva tömma sparade resurser för ständiga utgifter, och dyrare semesterdagar.

Familjehemmet och socialtjänsten kan ha olika uppfattningar om vad barnet behöver och också vara olika beredda att tillmötesgå dessa behov. När familjehem ser större behov hos placeringen än vad socialtjänsten är beredd att stödja ekonomiskt hamnar familjehem i en svår etisk situation. Ska familjehemmet ta av de egna pengarna för att ombesörja barnets behov om de inte täcks av omkostnader eller ska barnets behov få stå åt sidan?

Nedan citat belyser det dilemma som personer från **socioekonomiskt starkare** grupper kan hamna i. Personer som är vana vid en högre levnadsstandard och vill kunna fortsätta att leva som tidigare tillsammans med den placerade. De hamnar lätt i en situation där omkostnaderna inte alls räcker till, och om det då innebär att familjen behöver avstå från tidigare vanor kan det förstås påverka lusten att vara familjehem. Alternativt hamnar det placerade barnet utanför familjens semestrar och fritidsaktiviteter vilket kan bli ett etiskt dilemma för familjen och ett orimligt utanförskap för det placerade barnet. Alternativt tar familjehemmet av egna pengar för att finansiera det placerade barnets kostnader.

Även de med högre levnadsstandard ska kunna utan att gå ner i standard kunna vara jour/familjehem

Bättre omkostnadsersättning för att inte exkludera familjer som vill göra mer för sina barn och kunna ha råd att göra det även när de har placerade.

Att ha en markant högre omkostnadsdel för att faktiskt kunna fortsätta det liv man lever. Att inte behöva tömma sparade resurser för ständiga utgifter, och dyrare semesterdagar.

Gör så att man klarar sig ekonomiskt med allt runtomkring, speciellt det lilla extra för barnen såsom moped, resor.

Att kunna erbjuda de placerade barnen **samma standard** som de egna barnen kan vara viktigt för många, både familjer och placerade barn och unga. Känslan av (o)rättvisa kan bli stark och är ofta en drivkraft för många att vilja göra det schysst för både barn och familjehem. Nedan citat belyser hur en familj hamnade i ett dilemma och fick ta av egna sparpengar för att kunna ta med den placerade på en planerad resa.

En kommun tyckte att den (relativt ny) placerade kunde stanna hemma vid resa till USA då vi påpekade att det var otroligt höga kostnader. Detta trots att vi ju påpekade att denna resa planerades vid placering. Givetvis tog vi av våra sparpengar så denne kunde åka med. Man kan inte bli en del av familjen om man exkluderas ifrån den.

Även individuella behov eller merkostnader i samband med sjukdom hos det placerade barnet kan skapa ett etiskt dilemma för familjehemmet.

skulle också behöva en merkostnadsersättning för omkostnaden täcker inte alla utgifter på grund av barnets sjukdom. Soc blir sura om vi tar upp det. Självklart köper vi det barnet behöver för våra pengar istället. hen saknar inget för att socialtjänsten snålar.

En annan aktuell fråga när kostnader snabbt går upp är hur omkostnaderna **indexuppräknas**, och hur snabbt de gör det. Eftersom omkostnadsersättningen redan idag är låg för många familjehem i relation till deras faktiska omkostnader och kostnaderna nu dessutom 2022 "skenar" blir det svårare för familjehem att gå runt. Det påverkar i sin tur viljan att ta emot nya placeringar.

Jag är hemma på heltid - går inte att kombinera det här uppdraget med ett vanligt arbete. Och som sagt en större ekonomisk trygghet som indexuppräknas t.ex km-ersättningen och matkostnaderna ökar men inte ersättningen. Det gör att jag i dagsläget inte tänker ta fler uppdrag om inte ersättningen höjs.

Ersättning för skadegörelse och slitage

Många av de placerade barnen har svårigheter av olika slag. Exakt hur stor andel det är saknas kunskap om. Inte sällan får barnet en diagnos under placeringen. Uppbrottet från vårdnadshavarna kan också i sig vara traumatiskt vilket kan innebära utmaningar i vården av den unge.

Hur vanligt det är att den placerade **förstör i familjehemmet** känner vi inte till men när det händer behövs förutsättningar för att kunna åtgärda skadorna. Det bör vara självklart att uppdragsgivaren bidrar ekonomiskt så att det är möjligt att återställa skadorna som uppkommit. Familjehem ska inte behöva vara oroliga för vad som händer om det placerade barnet eller ungdomen förstör i hemmet utan ska med trygghet veta att försäkringar eller uppdragsgivaren tar ansvar för dessa. Citatet nedan belyser detta och att det finns behov av entreprenörer som åtgärdar skadorna, och därmed ersättning för detta.

*Våra förutsättningar är i grunden goda men det livet kostar.
Viljan att alltid ge god vård finns alltid men att orka kostar på.
När vårt hem ständigt förstörs och de placerade är små eller stora och har behov av oss vuxna i mycket högre grad (vilket de måste få ha tillgång till) än de biologiska barnen är energin att lägga på renoveringar låga, därför behövs oftast numer till skillnad från förut entreprenörer vilket ökar kostnaden markant.
Vi har vägg förstörda, möbler förstörda och madrasser, glas i mängder, tapeter, garderober, kökets luckor. Kläder och bil, mopeder och cyklar, a-traktorer förstörda då minskar orken och möjligheten för oss som familjehem minskar.*

Skydd och eller ersättning om planering förstör och skadar.

Att kunna få rätt ersättning för skador och reparationer.

Mer differentierade ersättningar

Familjehemsuppdrag är väldigt olika. Ett barn kan komma direkt från BB, inte ha några svårigheter och växa upp i familjen, inte ha någon kontakt med sitt nätverk, ha en fungerande skolgång, vara motiverad och aktiv. Växa upp och få ett jobb. Ett annat barn kan komma i tidiga tonår, kanske med lika många år av olika övergrepp. Kanske har ungdomen redan hamnat i droger och kriminalitet. Den kan ha en stark psykisk ohälsa, göra upprepade självmordsförsök, förstöra i hemmet, stjäla, vara våldsam och vägra äta. Turerna till BUP, habiliteringen, skolan avlöser varandra. Kontakten med vårdnadshavarna innebär ständiga hot och trakasserier. Belastningen i dessa två familjehem är

väsensskild, och ändå kan en handläggare anse att SKR's ersättningsnivåer ska följas i båda fallen (som bara till liten del är differentierade).

Andra exempel är **omkostnader**. Ett barn kan vara en hemmasittare utan några direkta intressen, själv ta sig till umgänget med sina vårdnadshavare som bor på orten, eller ett barn med mycket kompisar, boende i stan utan några dyra fritidsaktiviteter. Ett annat barn kan vara och behöva vara aktivt för att må bra. Familjehemmet bor långt ut på landet, skjutsar dagligen till olika aktiviteter, betalar medlemsavgifter, utrustning, skjutsar och engagerar sig i tävlingar på helgerna. Den placerade har svårt med impuls kontroll och aggressivitet och förstör mycket i hemmet. Vårdnadshavarna kanske bor 30 mil bort, med umgänge två gånger/månad. Med höga bränslekostnader är skillnaderna i omkostnader enorma i de båda exemplen, och likaså kostnaderna för fritidsintressen. Eller om en familj är van att kunna köpa mestadels ekologisk mat. Ska den familjen kunna fortsätta göra det utan att ekonomin försämras eller ska ett familjehem då behöva ta av de privata medlen för det?

Citatet nedan berör dessa frågor. En viktig skillnad som lyfts fram i citatet är huruvida det är möjligt att fortsätta jobba eller inte, och en annan faktor som hänger samman med det är vilket vårdbehov barnet har.

Se över hela systemet med familjehemsvård. Göra en skillnad på om barnet som placeras förväntas smälta in i familjen, som kan leva vidare ganska normalt, typ som innan placering kom ELLER om barnet kräver så mycket vård, stöd, uppmärksamhet att familjehemmet bör ha placeringen som sitt enda uppdrag/inkomst, alltså inte ett annat jobb i grunden.

Stor skillnad på barn som inte kan bo hemma och behöver "ny familj", och barn med ett faktiskt vårdbehov, där tid och kompetens är avgörande.

Ekonomisk trygghet

Ekonomisk stabilitet är viktigt för de allra flesta och för familjehem som har familjehemsuppdraget som den enda inkomstkällan blir det sårbart vid förändringar. Förändringarna kan bestå av uppdrag som sägs upp med kort varsel, förändringar i lönebortfall med mera. Ett tema berör den ekonomiska tryggheten på olika sätt.

Stabilitet i situationen över tid. Nu beviljas inkomsten tre månader i taget.

Det faktum att familjehemsuppdraget är just ett uppdrag och inte en anställning för också med sig att det inte råder ett anställningsförhållande och därmed ingen **anställningstrygghet**. Det avsätts inte heller något till **tjänstepension**. Många av de svarande lyfter fram att uppdraget som familjehem borde göras om till en anställning med lön istället för arvode. På så vis skulle tryggheten och villkoren förbättras, familjehemmen skulle kunna få tjänstepension och upplever att de skulle få ökad status och ekonomisk trygghet. Nedan citat belyser att det skulle innebära en ökad trygghet om det blev ett anställningsförhållande mellan parterna och vilka fördelar det skulle kunna föra med sig.

Att det är ett riktigt arbete, få tjänstepension. Mer rättigheter och ekonomiska biten.

Höj arvudet och gör det till lön istället för arvode. Då skulle man dessutom få en bättre pension. Många fler skulle då våga ta steget vilket skulle resultera i fler familjehem och om folk slutar jobba eller går ner i tid skapas arbetstillfällen. Soc

skulle då inte behöva anlita dyra konsultföretag.. lägg de pengarna på riktig lön till fh istället.

Jag vet åtminstone 9 familjer som skulle bli fh på en gång om de bara hade riktigt betalt så de kunde jobba utanför hemmet mindre. Totalt skulle det säkert bli billigare för soc.

Anställning som ett vanligt arbete för då man är dagbarnvårdare hemma får man ju vanlig lön så att man får pension

Nedan citat belyser flera delar som handlar om de ekonomiska förutsättningarna och villkoren i övrigt som är förknippade med att vara familjehem. Ett exempel som inte tas upp av många men som förekommer är **svårigheten att få lån till bostad** i och med att det saknas ett anställningsförhållande och därmed anses vara en risk. Ett annat exempel är **uppsägningstider** som ger någon slags ekonomisk trygghet. En placering kan sägas upp på mycket kort varsel. Det var något som belystes i rapporten "Hur mår du familjehem". I den undersökningen svarade 28 % att avtalet sagts upp med så kort varsel att det skapat ekonomiska problem minst en gång. I nämnd undersökning anser familjehemmen att det är rimligt att uppsägningstiden är 1,8 månader (i genomsnitt). Då har familjehemmet en chans att dels återhämta sig efter den stora omställningen det kan innebära och även ha en liten chans att hinna få ett nytt uppdrag eller arbete.

Ge familjehemmen ekonomiska förutsättningar att bedriva god vård. Ge familjehemmen bättre avtalsvillkor och större trygghet genom tex pensionsavsättningar och trygghet i uppsägningstider etc. Verka för att vi inte ska anses vara en ekonomisk risk för banker, så vi kan "bara" vara familjehem OCH kunna låna till bostad etc från banken. Goda villkor mao.

Vårdnadsöverflytt, VÖF

Villkor vid vårdnadsöverflytt kan också behöva ses över. Rädslan för förändringar hos barnet och i uppdraget kan göra att familjehem avstår från vårdnadsöverflytt. Rädslan kan handla om att stå utan stöd om den placerades psykiska hälsa kraftigt försämras, om droger och kriminalitet kommer in i bilden eller dylikt. Likaså kan familjehemmet hamna i problem om vårdnadshavarna begär hem barnet eller den unge och familjehemmet då får stå för de rättsliga kostnaderna. Detta går förstås ut över barnen som då förlorar en trygghet som en vårdnadsöverflytt *skulle* kunna innebära. En del i villkoren är också de ekonomiska förutsättningarna som familjehemmet ges vid en vårdnadsöverflytt.

Gör rättvisa VÖF med möjlighet till uppdateringar vid svårare placeringar så rädslan för dåliga villkor resulterar i att barnet inte får en VÖF. Gör VÖF mycket oftare för att trygga barnen. Då hade vi sluppit lilla hjärtat.

Fortsatt stöd vid en vårdnadsöverflytt, att känna sig trygg i roll som familj

Kräv snabbare vårdnadsöverflytter, är inte rimligt att det ska ta mer än två år att ens starta processen. Lär ut till socialtjänsten att man kan driva vöf utan föräldrarnas medgivande.

Olika former av stöd

Ett centralt tema i svaren är olika former av stöd som jour- eller familjehemmet behöver för att ha rimliga förutsättningar att vilja och orka med sitt uppdrag. Det handlar om olika former av stöd från socialtjänsten eller det konsulentstödda företaget och förutsättningar, eller brist på förutsättningar, för att kunna vara detta stöd.

Stöd från socialtjänsten eller det konsulentstödda företaget

Flera citat har pekat på behovet av stöd från socialtjänsten för att orka med uppdraget. Stöd kan handla om mycket olika saker men handlar på ett övergripande plan om att uppleva att ens **samarbetspartner "finns där"** och konkret kan bistå på olika sätt när det behövs. Familjehemmen behöver känna att uppdragsgivaren **månar om** familjehemmet, att det finns en önskan från uppdragsgivaren att jour- eller familjehemmet ska **ha det bra**. Överlag önskar man att det ska finnas en **god kontakt** – det är viktigt för viljan att fortsätta vara jour- eller familjehem. Det kan också handla om att **driva på** när det placerade barnet eller ungdomen har vårdbehov utanför familjehemmet, **samordna** kontakter med vårdgivare och biologisk familj. Stödet kan också bestå av kontinuerlig handledning och utbildning. De olika formerna av stöd beskrivs mer nedan.

Det är helt avgörande att socialtjänsten är närvarande, stöttar familjehem och placerade barn och tar aktivt ansvar för att driva på och samordna andra stödinsatser/vårdgivare och kontakten med barnets biologiska familj. Det är helt avgörande att matchning (och inte desperation att hitta familjehem) ligger till grund för val av familjehem och att familjehem får handledning och avlastning för att göra bästa tänkbara jobb. Annars vill och orkar inte så många.

Från socialtjänstens sida är det att samordna vårdkontakter, säkra bra handledning till familjehemmet och avlastning (placering med sömnsvårigheter och mycket stress i nya situationer så familjehem inte kan resa/träffa nära och kära mm)

Att någon månar om att vi som familjehem mår bra orkar, checkar av och erbjuder råd.

Ta hand om de familjehem ni har. Har hört alldeles för många historier om familjehem där socialtjänsten avbryter placeringar så fort man försöker diskutera tex villkor.

Tillräckligt med tid o kunskap O stöttning av socialtjänsten o vår uppdragsgivare.

God kontakt med socialtjänsten - känna att både vi som familjehem och placerade barn ska kunna lita på att de är på vår sida...

Om familjehemmen inte får stöd eller måste "tjata till sig" stöd blir det en belastning som påverkar förutsättningarna negativt.

2 syskon hade jag. Den ena fick diagnosen PTSD och vi gjorde trauma-behandling. Jag fick ringa runt och tjata om hjälp från BUP och socialtjänsten innan vi kom iväg. Jag fick säga upp mig från mitt jobb och gå hem utan förlorad inkomst.

Förståelse från socialtjänsten

Det finns även förslag om att medarbetare på socialtjänsten själva borde prova på hur det är att vara kontaktfamilj, eller jour- eller familjehem. Detta speglar förmodligen en önskan om att socialtjänsten skulle ha förståelse för de utmaningar som jour- och familjehem kan ha.

Vore bra om socialtjänsten som placerar barn i familjehem under sitt yrkesliv provar på att åtminstone vara kontaktfamilj så att de blir mer verklighetsförankrade.

Tillgänglighet i stödet

Resultaten visar att det är viktigt för familjehem att socialtjänsten är närvarande och stödjande gentemot familjehem och placerat barn. Att snabbt få tag på någon när behov uppstår är en fråga som lyfts fram. Familjehem vill inte behöva vänta med att få kontakt med en socialsekreterare om det uppstår en mer eller mindre akut situation utan vill uppleva att stödet finns där, nära och snabbt.

Framförallt få stöd o hjälp vid behov. Någon som svarar när man ringer. Man ska kunna bolla situationer.

Vid behov, stöttning. Att ha någon att kontakta dygnet runt.

Tillgänglighet. Om jag behöver prata med en familjehemssekreterare ska jag inte behöva vänta flera dagar på att bli uppringd. Ofta är saker mer/ mindre akuta

Att det finns folk att få tag i 24/7 när det behövs

Sen det nästan viktigaste -ett bättre förtroende för socialtjänsten där vi kan få känna att utredare/handläggare har tid för oss och barnen och inte är så stressade och otillgängliga hela tiden.

24/7 jour så som organisationer har.

Citatet nedan handlar om tillgänglighet, men beskriver också mycket bredare vad som är viktigt för familjehem för att de ska vilja och orka vara familjehem. De vill kunna få handledning vid behov, utbildning, kunna ge feedback, känna att det finns en **tillit till familjehemmets kompetens**. De lyfter också fram behovet av närvaro och tillgänglighet i form av **uppföljningar** och att kunna **få avlastning** vid behov.

socialtjänsten bör vara tillgängliga, höra av sig, ge handledning, ge feedback, erbjuda utbildningar, finnas som stöd. Det ska vara ett samarbete, där socialtjänsten litar på familjehemmets kompetens och inte ständigt vill sänka arvudet och misstänkliggöra att vi bara är ute efter pengar. De ska besöka familjehemmet någon/några gånger per år, ringa någon gång i månaden. Om familjehemmet behöver stöd ska det erbjudas, tex i form av handledning, utbildning och avlastning. De ska även finnas som stöd och rådgivning och tipsa om olika typer av utredningar, traumabehandlingar och liknande. De ska underlätta familjehemmets arbete och samarbeta och kommunicera personalbyten, möten, umgängen och andra beslut och tankar som finns hos socialtjänsten.

Stöd i kontakt gentemot vårdnadshavare

Många efterfrågar stöd i kontakten med vårdnadshavare eller den placerades nätverk. Vårdnadshavarna, eller de biologiska föräldrarna, är ibland negativt inställda till att den unge placerats i familjehem vilket lätt går ut över familjehemmet. Det kan innebära ganska stora utmaningar i kontakten med de biologiska föräldrarna, och vid täta umgängen blir det en återkommande utmaning. Då behöver familjehemmen stöd av sin uppdragsgivare i kontakten med de biologiska föräldrarna.

Stöttning gentemot VH som inte alltid är så lätt att handskas med..

Att socialtjänsten hjälper till i kontakten med bioföräldrarna särskilt när de är negativt inställda till insatsen och kan gränsa dem.

Hjälp att få ett bra samarbete med bioföräldrar är bra.

Man måste kunna samarbeta med soc,.. föräldrar som kan vara mer krävande än barnen.

Möjliggör avlastning

Ett tydligt tema i svaren är familjehemmens behov och önskemål om att socialtjänsten ska kunna erbjuda familjehemmen avlastning. Vid krävande placeringar kan det vara viktigt för att familjehemmet ska kunna och orka fortsätta vara familjehem.

möjlighet att åka iväg utan placering. Händer att placering inte vill med på släktträff när morfar fyller 70 och då kan inte resten av familjen åka

Att få avlastning om det skulle behövas, att få möjlighet att hämta nya krafter.

Avlastning från kompetent personal i vårt hem hade vi behövt.

Stöd i form av samtal om kanske avlastning när man gett allt och det inte räcker.

Att jag får vila ibland.

Avlastning någon gång

Vid svåra uppdrag där barnet har funktionsvariationer behöver vi ha fungerade avlastning för att klara uppdraget

Ge bättre möjligheter att få relevant återhämtning för ursprungliga familjen det är svårt att orka om man har en svår placering. Man jobbar dygnet runt året om, det är tufft om man har en svår placering. Det finns inga pengar i världen som kan väga upp när man inte orkar mer.

Jag skulle vilja ha en typ mockingbirdfamilj som lärde känna mina barn och kunde avlasta om/när det ibland skulle behövas.

Socialtjänsten ger stöd vid särskilda händelser

Familjehemmet behöver också få stöd att hantera **särskilda händelser**. Det kan handla om sammanbrott, våld, kriminalitet, särskilt emotionellt krävande barn med mera. Att få information om

att ett barn ska omplaceras, eller själv som familjehem besluta att placeringen ska upphöra, kan innebära en stor påfrestning för familjehemmet, och kan leda till kris hos både vuxna och barn i familjen. Det är en förlust som familjehemmet behöver hantera, och likaså de känslor av skuld med mera som kan uppstå om familjehemmet själv säger upp placeringen.

Ge familjehemmen stöd vid sammanbrott även om socialtjänsten fått för sig att det är familjehemmet som är orsakande. De blir ändå av med ett älskat barn. Gör smartare mer omsorgsfulla placeringar för att undvika sammanbrott. Utnyttja inte FH och tänk att det går nog. Tänk att varje placering ska hålla livet ut. Relationen ska kunna bibehållas efter utflytt.

VIP-linje till BUP eller motsvarande stöd i kommunens regi för placerade barn så att de får ett bättre stöd för att kompensera för allt de har med sig för att de ska kunna få ett så bra vuxenliv som möjligt.

Handledning och utbildning från uppdragsgivaren

Ett frekvent återkommande tema i svaren både när det gäller förutsättningar som behövs för uppdraget och också när det gäller familjehemmens tips för att få fler att vilja bli familjehem är kunskaper och utbildning. Socialtjänsten kan bidra genom att erbjuda **handledning och utbildning**. Inriktningen i vad handledningen och utbildningen behöver bestå av beror förstås på den placerades behov, men exempel som ges är kunskap om och verktyg för att hantera psykisk ohälsa, hur man skapar en gynnsam miljö utifrån barnets behov, förmåga att förstå behov och känslor.

Att vi har verktygen och kunskapen att möta barnet utifrån dess behov och förutsättningar.

Kunskap och tillgång till hjälp vid psykisk ohälsa

handledning o utbildning för att skapa en gynnsam miljö.

Förmåga att förstå den placerades behov och känslor.

Handledning och stöd från uppdragsgivare

Handledning är A & O.

Handledning som anpassas efter våra behov, inte socialtjänstens.

Kunskap och vägledning.

Bättre utbildningar

Jag önskar jag hade fått det stöd och handledning som utlovades. Har fått klara många svåra bitar själv.

Ett undertema handlar om kunskap och utbildning i anknytning och för att hantera trauman, något som bedöms vara relativt vanligt bland placerade barn och ungdomar.

Att få rätt stöd och rätt kunskap, ibland behövs riktade utbildningar, kunskap om den otroligt viktiga anknytningen, traumanedveten omsorg borde alla få gå

Bra handledning för att få råd och stöd i hur man kan hjälpa barnet vidare för att läka trauma osv.

Stöd från andra familjehem

Familjehem kan också stödja varandra och på exempelvis Facebook finns flera sidor som riktar sig till familjehem. Där diskuteras olika frågor, dilemman och utmaningar löpande. Det lyfts också fram i resultaten som något familjehem behöver för att vilja och orka fortsätta sitt uppdrag. Forum behöver förstås inte vara digitala utan kan också bestå av lokala forum med fysiska träffar.

Forum med andra familjehem för att kunna få tips och stöd.

Olika utbildningar och träffar med andra familjehem och bra soc.sekr

Träffar med andra f hem skulle va skönt att ventiler

Reflektionsgrupper med riktig handledare. Man behöver bolla med andra. Tre timmar i månaden tillsammans med andra familjehem, ca 5-6 st.

En samtalsgrupp med andra familje/jourhem där man kan få tips och råd och prata av sig med andra i samma situation.

att familjehemmen har en aktivitetsdag tillsammans kanske 2 gånger året. Där vi kan få utbyta tankar, tips och råd.

Familjehem behöver uppskattning

Ett tema i resultaten handlar om familjehem som har höga krav på sig och är belastade. En teori inom arbetslivspsykologin handlar om att det behöver vara en balans mellan ansträngning och belöning, och att det om den balansen saknas finns en stor risk för olika typer av ohälsa (Siegrist, 1996; Siegrist, 2010). Den här undersökningen fokuserade inte på krav eller ansträngning i sig och inte heller på belöning, men ett tema som ändå lyfts som viktigt för familjehemmen (förutom villkor och ersättning som är en tydlig belöning) för att fortsätta orka är **uppskattning** för det arbete som utförs. Att få ta del av utbildningar kan också betraktas som en form av uppskattning, som dessutom också ger familjehemmen bättre förutsättningar att orka och klara av sina uppdrag.

**snälla, förstå vilket ARBETE vi gör! Vi öppnar våra hem för barn som vi inte har NÅGON koppling till. Vi firar jul och födelsedagar tillsammans med dessa barn.*

Vara rädd om de familjehem som redan finns och värdesätta dem.

Goda utbildningar, erfarenhetsutbyte, mer uppskattning för det man gör - ett vykort en gång om året känns fint.

Göra uppdraget mer attraktiv genom bättre stöd, uppskattning och barnfokus samt vikten av att faktiskt se hela familjen inte bara den placerade och dess VH.

Uppskattning av socialtjänsten, skälig ersättning. Möjlighet till utbildning. Kontakt med andra familjehem.

Intresse från placerande part. -Ett intresserat telefonsamtal emellanåt är otroligt uppskattat.

Socialtjänstens egna förutsättningar

Som framgått handlar många svar om socialtjänsten på olika sätt. Familjehem saknar information om uppdraget, saknar uppskattning, stöd, möjlighet att få utbildning och tycker inte heller att ersättningar och villkor är rimliga. Ett tema bland svaren som lyfts fram är dock de förutsättningar medarbetare inom socialtjänsten har. Både de förutsättningar som medarbetare har för att kunna göra ett bra jobb, må bra och vilja stanna kvar i yrket och arbetet och för att bemöta familjehem på ett bra sätt. Om socialsekreterare har en god arbetsmiljö, trivs på jobbet och vill stanna är det förmodligen troligare att de också gör ett bra jobb gentemot både barn, vårdnadshavare och familjehem. För det placerade barnet blir det också svårt att ha förtroende och vilja berätta om hur man har det om det är en ny socialsekreterare för ofta.

Tror de behövs mer personal på socialkontoren så vi får hjälp med allt vi behöver.

*Det är även viktigt att man har en socialsekreterare som stannar kvar på sitt jobb.
Viktigt för barnet med kontinuitet. Hade ett barn placerat i två år och där hade
hon 8 olika socialsekreterare.*

*Öka kompetensen för handläggarna, sätt inte nytexaminerade på svåra fall och
sänk arbetsbelastningen för handläggarna så de mår bra och orkar vara kvar
så att ett stabilt arbete kring de placerade kan behållas.*

Det familjehemmen framförallt lyfter fram inom detta tema är den höga rörligheten inom socialtjänsten, bristande kompetens och även de dubbla rollerna som handläggare har när de både ska vara förhandlande part och stöd till familjehemmet.

Hög rörlighet bland personalen försvårar stöd och minskar trygghet

Familjehemmens uppfattning är att den relativt höga rörligheten bland personalen försvårar stödet från socialtjänsten. Familjehemmets perspektiv är att rörligheten gör det svårt att hinna få en stabil relation med handläggarna.

*Bättre stöd från socialtjänsten. Alldeles för många personalbyten för att man ska
få en stabil relation.*

*Förutom högre ersättning skulle jag önska mindre personalomsättning (14
handläggare på 5 år). Det skulle vara bra att det är samma handläggare över tid,
som både vi som familjehem och barnet känner och har en långvarig relation till.*

Rörligheten hänger också ihop med tryggheten för familjehemmet. Familjehem behöver en trygghet i placeringen och känna sig säkra på att placeringen inte bara hänger på en enskild handläggares beslut utan på en rad bedömningar som är rättssäkra i den meningen att en ny handläggare skulle komma fram till samma bedömning utifrån de fakta som finns. Så är inte upplevelsen alltid.

*Inte behöva oroa sig för att det ska komma nya handläggare och riva upp beslut,
köra sitt eget race och förstöra för barnen.*

Dubbla och oförenliga roller försvårar uppdraget att stötta familjehemmet

Det finns en svårighet i att den handläggare som ska vara familjehemmets stöd också ofta är den som sköter dialogen kring arvode och omkostnader. Inte sällan tar handläggaren kommunens perspektiv och försöker spara pengar och blir därför som en motpart gentemot familjehemmet när familjehemmet vill ta upp frågor om ekonomi och avtal. Det försvårar att i nästa situation ta emot stöd från samma person som man nyss hade en konflikt om avtalet med. Det blir också väldigt "dubbelt" för familjehemmet att ena stund höra "jag är ditt stöd, jag vill se till att ni har det så bra som möjligt" och i nästa stund få nej utan sakliga argument på krav om ersättning för att täcka verkliga kostnader.

Mycket tjafs kring ekonomiska frågor och att man måste ligga ute med pengar och få ersättning i efterhand är en negativ erfarenhet vi har varit med om. Man vill lägga energin på barnet inte på ekonomiska frågor.

Kompetens inom socialtjänsten

Några familjehem har också lyft att socialsekreterarna borde ha utbildning inom fler områden såsom exempelvis anknytningsteorier, utvecklingspsykologi med mera, men kanske skulle det inte behövas om de samarbetade i ett team runt barnet med andra yrkesgrupper inom olika kompetensområden. Att det finns tillgång till psykologer inom socialtjänsten är ett förslag på kompetens som behöver komma in. När upplevelsen hos jour- och familjehemmen är att kunskapen hos socialsekreterare brister försvårar det möjligheten för familjehemmen att få stöd. Familjehemmet behöver få ett utbyte i kontakten, uppleva att den ger ett mervärde och ger familjehemmet ny kunskap, nya perspektiv, tankar med mera. Då exempelvis kunskaper inom psykologi ofta saknas har socialsekreterare ofta bristande förståelse för trauman, olika funktionsnedsättningar med mera.

Det viktiga är en kunnig och engagerad socialsekreterare. Viktigt att kunna bolla tankar och funderingar med varandra. Viktigt att socialsekreteraren skickar remisser till olika vårdinrättningar om det behövs. Tyvärr är kunskapsnivån väldigt låg bland socialtjänsten när det gäller barn med stora vårdbehov.

Det borde finnas kvalificerat (psykolog, specialister...) stöd att få från socialtjänsten direkt och inte med lång kö och endast för några få.

Önskar mer kompetenta socialsekreterare, som känner till hur de ska bemöta barn med olika diagnoser, och hur de ska stötta familjehemmen med barn med olika diagnoser. Önskar att socialsekreterarna ska sköta sitt arbete på ett bra sätt, följa lagar, göra det de ska, att de lyssnar in vad familjehemmet säger, samarbetar med familjehemmet, är ödmjuka för det viktiga och svåra arbetet som familjehemmet utför.

Det är inte ovanligt att arbetet som barnsekreterare blivit det första arbetet efter utbildningen för unga socialsekreterare. Detta trots att det är ett högt kvalificerat arbete där det är viktigt att kunna samla in information, bygga en analys på den, kunna interagera med både barn och vårdnadshavare med mera. För familjehem som kanske haft många barn som växt upp omkring sig kan det bli frustrerande att mötas av unga socialsekreterare som kanske har en helt annan bild av barnet och dess behov än vad det erfarna familjehemmet har.

Tillsätta ex..psykologer som sköter kontakten med FH istället för okunniga och unga socialsekreterare som inte ens själva har barn.

Låt bara äldre erfarna handläggare vara ansvariga för barn i fam.hem. Kan vara lite besvärligt när nytexaminerade socionomer utan egen familj och egna barn att handleda.

Socialekreterare kan inte kunna allt

Ett tema är att Socialekreterare behöver veta vad de kan och inte kan för att vara trovärdig gentemot familjehem. När behov av kompetens inom andra områden behövs, som exemplet nedan här som lyfter medicinska, pedagogiska och psykologiska frågor, ska andra sakkunniga tas in.

Stöttande handläggare, som samtidigt vet vad de inte kan. Tex medicinska, pedagogiska, psykiska frågor ska överlåtas till respektive sakkunniga.

Sakliga och rättssäkra bedömningar

Jour- och familjehemmen lyfter fram sakligheten i bedömningar, att socialekreterarna har bra underlag utifrån information som samlats in och inte dras med i känslor.

Att socialtjänsten är pålästa och inte går på egna känslor.

Goda Förutsättningar finns om socialtjänsten gör det de ska göra enligt handboken som Socialstyrelsen har gett ut.

Nedan finns citat som belyser socialtjänstens metoder och arbetssätt, bristande användning av vetenskapliga metoder och även brister i relation till aktuell lagstiftning och dess föreskrifter. Bland svaren framkommer en uppfattning om att socialtjänsten inte alltid följer lagar och riktlinjer. Förutsättningarna finns för familjehemmen att göra ett bra jobb om socialtjänsten följer de riktlinjer och rekommendationer, och självklart den lagstiftning som finns.

Att socialtjänsten ändrade hela sitt tillvägagångssätt, sina metoder och arbetssätt. Inför legitimation för socialtjänstemän. Höj kraven på kompetens och utbildning för socionomer som arbetar inom individ och familjeomsorgen. Inför krav på att socialtjänsten måste använda sig utav vetenskapliga metoder och följa socialtjänstlagens egna föreskrifter och självaste grundsyften. Samt det viktigaste av allt är att ställa höga krav på att det ska gå rätt till ända från början inom socialtjänsten när man gör barnutredningar. Allt börjar trots allt där.

Det måste införas hårda krav på socialtjänsten att använda vetenskaplig utredningsmetodik när man gör barnutredningar. BBIC är INTE en utredningsmetod! - utan de facto är BBIC endast ett dokumentationshjälpmedel, som alltså inte säger något om hur man bör utreda. Sveriges främsta specialist inom området Bo Edvarsson har grundligt förklarat hur socialtjänsten inte uppfyller kraven för att barnutredningar i dagens Sverige om de skall kunna anses vara rättssäkra. Vi hoppas att ni som läser detta och sitter som beslutsfattare tar till er detta och på allvar ser till att socialtjänsten omgående inför vetenskaplig utredningsmetodik. här finns all information författad av Sveriges främsta expert inom området som ni beslutsfattare måste införa som krav på socialtjänsten NU! allt annat är fullkomligt oacceptabelt!

LÄS HÄR

www.vetenskapligutredningsmetodik.nu

Blunda inte för verkligheten mer. Vi kräver att barn inte längre får utsättas för

*dessa trauman och rättsövergrepp samt brott mot barnkonventionen,
föräldrabalken och Europakonventionens kapitel 8.
TA ERT ANSVAR FÖR BARNEN, DERAS FAMILJER OCH FAMILJEHOM OMGÅENDE.*

Säkra utredningar ger trygghet för familjehemmet

Flera nämner vetenskaplig utredningsmetodik som central. En annan aspekt av det är att som familjehem känna sig trygg med att man har en placering som placerats på säkra grunder. Både för att bättre kunna förutsäga om placeringen kommer få stanna och för att många nog kan sätta sig in i hur det skulle vara att få sitt barn omhändertaget, och att då få det på oklara grunder är för smärtsamt att tänka.

*Vi familjehem vill inte riskera att de barn vi får tas från tillräckligt goda föräldrar
pga en rättsosäker partisk utredning!*

Kunniga beslutsfattare

Det mesta som rör socialtjänsten handlar om handläggarna och deras kompetens. Det är de som gör bedömningar och underlag. De formella besluten fattas av nämnden som är ytterst ansvarig. Men för att kunna bedöma om ett underlag är tillräckligt bra, om bedömningen verkar rimlig, behöver även **beslutsfattare** ha kunskaper.

Mer kunskap hos beslutsfattare på socialtjänsten.

Socialtjänstens arbetssätt påverkar familjehemmen

Fler familjehem är inne på hur socialtjänsten utövar sitt uppdrag och hur det påverkar familjehemmen. Familjehem blir både direkt och indirekt påverkade av socialtjänstens arbetssätt på olika sätt. Om ett barn exempelvis **omplaceras** mot familjehemmets vilja kan det innebära en svår förlust och en kris för familjehemmet, och där det är långt ifrån självklart att familjehemmet får stöd i detta enligt tidigare undersökning. I sociala medier florerar ofta spekulationer kring om det kan vara så att familjehem ibland sägs upp för att samarbetet inte fungerar smärtfritt. Likaså finns tankar om att familjehem kan sägas upp för att kommunen hittat ett billigare alternativ. Anledningen framgår inte alltid, som här nedan där ett barn omplacerades trots positiv utveckling.

*Ett barn blev omplacerat trots att hen utvecklats mycket positivt och funnit sig till rätta hos oss, detta eftersom vi krävde handledning och viss avlastning. Förskola, tidigare jourhem, barnets psykolog och biologiska föräldrarna protesterade mot omplaceringen men den genomfördes ändå. Handläggaren som ville omplacera hade tagit över ärendet en vecka tidigare och **aldrig** träffat barnet.*

Och till sist sluta flytta på barnen så fort familjehem är obekväma och inte tycker som socialtjänsten.

Omplaceringar ger socialtjänsten ett väldigt dåligt rykte. Det händer att familjehem blir förkrossade och ventilerar i sociala medier. Det är väldigt svårt att förstå den här typen av omplaceringar och de allra flesta tar sympati för det placerade barnet och familjehemmet. Det bidrar till att människor inte vill och vågar bli familjehem.

Ett annat arbetssätt eller rutin inom socialtjänsten som påverkar familjehemmen indirekt är om socialtjänsten träffar barnen och de unga eller inte, och hur ofta, för **uppföljningar**. Att som familjehem veta om att socialtjänsten ska följa upp barnen regelbundet och se att det inte sker kan skapa olustkänslor. Familjehemmet blir ofrivilligt en del av något som inte går rätt till. Detta blir också en del i det som bidrar till ett dåligt rykte för socialtjänsten.

Vi ser barn placeras, omplaceras och återplaceras på grund av brister i socialtjänstens handläggning. Vi upplever att socialtjänsten knappt träffar barnen och inte erbjuder stöd till familjehem.

Följ upp familjehemmen och säkerställ att barnen har det bra. Om allt varit bra i flera år och en ny handläggare plötsligt har en helt annan åsikt, koppla in flera och gör en objektiv utredning innan samarbets-svårigheter drabbar barnen.

Barnets bästa

Även om fokus i denna rapport är på jour- och familjehemmens situation är frågor om barnets bästa självklart viktigast. Barnets bästa är viktigt i sig men också för att det påverkar familjehemmen på olika sätt vilket blir fokus i denna undersökning.

Kvaliteten i vården påverkar familjehemmen

Ett tema i svaren handlar om att familjehemmen på olika sätt mår om att barnen har det bra och menar att systematiska uppföljningar av kvalitet är centralt. Det kan handla om att följa upp familjehemmen och hur de mår, och självklart även barnen för att säkerställa att det fortfarande fungerar bra i familjehemmet. En svag länk inom socialtjänsten är att bedömningar fortfarande görs tämligen godtyckligt, utan vetenskapliga instrument som stöd. Det medför att olika handläggare kan göra väldigt olika bedömningar. En risk blir då att en ny handläggare gör en annan bedömning som kan få stora konsekvenser för det placerade barnet. Citatet nedan belyser just detta och även hur det skulle kunna hanteras – genom en mer objektiv utredning.

Följ upp familjehemmen och säkerställ att barnen har det bra. Om allt varit bra i flera år och en ny handläggare plötsligt har en helt annan åsikt, koppla in flera och gör en objektiv utredning innan en samarbetssvårighet drabbar barnen.

För familjehemmen innebär det en stor otrygghet att en ny handläggare kan göra en annan bedömning (allt annat lika), och den otryggheten påverkar familjehemmens vilja och lust att vara familjehem. En viktig förutsättning är alltså trygghet i uppdraget. En annan aspekt som belyses av citatet ovan är att det är viktigt för familjehemmen att socialtjänsten tar sitt ansvar och följer upp vården. Eftersom många familjehem vet att det är något som ska ske kan upplevelsen bli att familjehemmet är lite av en medbrottssling om det inte sker. Det skapar en olust i uppdraget som inte gynnar viljan att vilja vara familjehem.

Lyssna på barnen

Ett starkt tema är att barnen behöver få ha en röst och vara delaktiga. Detta tycks vara viktigt för familjehemmen. Flera refererar till barnkonventionen. Förutom att det är viktigt i sig tycks det också vara viktigt för att man som familjehem inte vill vara involverad och delaktig i processer som inte går rätt till. Även om det är socialtjänstens beslut blir familjehemmet en del av det som drabbar barnet.

Detta gör att beslut och processer kring barnet påverkar familjehemmet på många sätt. Det är ett eget lidande i att se barnet fara illa och det blir också ett lidande att vara en del av beslutet men maktlös i det.

Att barnkonventionen ska gälla. Lyssna mer på barnen!!! Även de mindre barnen!!

Barnens bästa i centrum HELA vägen.

Att barnen blir lyssnade på. Ingen familj vill vara delaktiga i att myndighet 'kör över individer'.

Umgången med barnens bästa i fokus

Även umgången behöver planeras med barnets bästa i fokus och även om familjehemmet och socialtjänsten har olika syn på vad som är barnets bästa är det viktigt att familjehemmet förstår hur socialtjänsten resonerar och att socialtjänsten också kan föra dialog om det familjehemmet för fram. Om ett barn mår dåligt av ett umgänge behöver det utredas vad det kan bero på. Barn kan reagera på gamla händelser och även på förlusten eller det trauma som övergången mellan familj och familjehem innebar. Barnet kan förstås också bli direkt utsatt under umgänget. För att familjehemmet ska kunna stötta på bästa sätt och ha förtroende för socialtjänstens bedömningar behöver de ha en chans att förstå hur man kommit fram till planeringen.

Att umgången sker utifrån barnets bästa och inte för att föräldrar har rätt till det och då på bekostnad av barnets mående

Umgången där barn far illa påverkar alltså familjehemmen både direkt och indirekt. Direkt för att de får ett barn som mår dåligt att hantera och indirekt för att det gör ont att se andra fara illa. Detta är också ett exempel på när familjehemmet kan uppleva sig vara en medbrottsling och det vill man skydda sig från. En viktig förutsättning för familjehemmet är alltså att socialtjänsten lyssnar på familjehemmet när det framför att barnet far illa av umgänget och att det får en betydelse för hur umgänget organiseras och planeras framgent. Framförallt behöver det finnas sakliga argument där socialtjänsten transparent kan berätta om dessa och där de också är öppna för att lägga till och dra ifrån argument om det visar sig att de inte är aktuella.

Instifta bra regler om när man kan umgängesbegränsa, exv när barn far illa av umgänget.

Se till helheten

Det finns ibland andra barn i familjen än det placerade barnet. Det kan vara andra placerade barn från andra kommuner, egna biologiska barn eller bonusbarn. Alla barns och vuxnas rättigheter behöver beaktas. Socialtjänsten behöver se till helheten i familjen – alla barn och vuxna inkluderade.

Att socialtjänsten ser till helheten att man är en familj inte bara att allt ska rättas efter den placerade utan efter allas bästa då vår räknas som en i familjen och vi gör ingen skillnad på barnen.

Förebyggande arbete

Ett annat tema handlar om socialtjänstens förebyggande arbete som på många sätt kan vara bra, men när det innebär att barn och unga inte får det stöd de behöver och till slut ändå behöver omhändertas så har barnet hunnit bli äldre, kanske blivit mer skadat av uppväxtvillkoren och då också blir ett svårare uppdrag för ett familjehem. Detta är en del i att skapa förtroende för socialtjänstens arbete.

Sen tror jag att man på myndigheter behöver ta tag i saker långt tidigare än vad man gör nu och se till att de barn som placeras inte är så skadade som de är nu. Rädda dem innan de farit så illa. Alla familjer har inte resurser att ta hand om sitt barn trots att familjebehandling sätts in, eller signs of safety.

inte ta barnen försent så det blir så svåra placeringar (så många projekt med att jobba hem osv)

Barn som omplaceras

Ett tema i svaren är barn som omplaceras och den oro det skapar för både placerat barn som kanske varit med om flera uppbrott, och familjehemmet. Hur vanligt det är att barn omplaceras finns inte kunskaper om, och inte heller vilka skäl som ligger bakom. En omplacering kan naturligtvis vara nödvändig när den unge inte får den vård denne behöver, eller när familjehemmet säger upp placeringen. Det börjar dock bli en allmän uppfattning att barn och unga ibland omplaceras av ekonomiska skäl, och ibland på grund av samarbetssvårigheter med familjehemmet. Hur vanligt det är känner vi dock inte till. Oavsett orsak är det något som påverkar uppfattningen om socialtjänsten mycket.

Nu får det vara slut på att barn flyttas av socialtjänsten pga "samarbetssvårigheter" när det egentligen beror på ekonomiska skäl.

Ibland händer det att familjehem inte tar upp svårigheter i uppdraget, villkor och ersättningsnivåer för att de upplever att de då riskerar det placerade barnet. De befinner sig i en känslomässig gisslansituation i relation till socialtjänsten. Som nämnt tycks det fortfarande finnas en "anda" av att familjehem med "hjärtat på rätt ställe" ska acceptera mycket svåra uppdrag och låga ersättningsnivåer. Om det är bristande kompetens och professionalitet eller kulturella faktorer som leder till dessa upplevelser är svårt att avgöra, men i slutändan riskerar det att drabba det enskilda barnet.

Likställighetsprincipen - att alla familjehem möts av kompetens på likartad nivå. Idag är det många gånger rena rama vilda västern på socialkontoren - det begås lagbrott och avtalsbrott på löpande band och barn flyttas som möbler mellan familjehem pga godtycke, bristande kompetens och "samarbetssvårigheter", ofta för att familjehemmet råkar vilja diskutera sina villkor och förutsättningar. Ett familjehem ska knyta an till det placerade barnet men i nästa sekund ska familjehemmet inte bry sig om barnets vidare öden alls eller ljuga för barnet. Många familjehem sitter i en känslomässig gisslansituation, där de accepterar vilka låga ersättningar och orimliga villkor som helst för att uppdragsgivaren annars hotar med att flytta på barnet. Flera av de socialsekreterare vi har mött i

våra uppdrag har vare sig haft rätt kompetens eller ett professionellt förhållningssätt. Det har alltid i längden drabbat barnen de haft ansvar för.

Rutin vid omplaceringar

Gångse rutin vid sammanbrott och omplaceringar är att barnet eller den unge inte ska träffa det tidigare familjehemmet mer. Det är oklart på vilka grunder denna rutin vilar men det skulle kunna handla om att socialsekreterare får ytterligare en arbetsuppgift om de ska planera för att barnet ska få träffa det gamla familjehemmet tillsammans med det nya. Ur ett anknytnings- och barnperspektiv är det dock rimligt att anta att det är bättre att få ha kvar betydelsefulla vuxna, lära sig att vuxna finns kvar och kan stötta, än att vuxna bara försvinner. Det är en relation som byggts upp, en anknytning att vårda och som kan få stor betydelse för barnet längre fram i livet. För vuxna och barn i det familjehem som förlorar ett barn är det också en svår förlust och det skulle sannolikt vara bättre även för dessa om de fick fortsätta att ha en relation till barnet, om det inte är till skada för barnet. Nedan citat belyser detta.

Att vid uppbrott se till att det blir en återträff för att barn och familjehem inte ska behöva känna sig värdelösa som förlorare.

Kapitel 4

4. Övriga tips om hur socialtjänsten kan få fler familjehem

Utöver det som framkommit ovan, som både direkt och indirekt ger en förståelse för vad som behöver göras för att få fler familjehem i Sverige, har familjehemmen generöst bidragit med tips på vad som kan göras för att attrahera, rekrytera och behålla familjehem.

Nöjda familjehem sprider en positiv bild

Om familjehemmet mår bra och samarbetet med socialtjänsten fungerar väl kommer familjehemmet troligen att tala gott om livet som familjehem, och även om socialtjänsten. Det är ett sätt att göra det lättare att få familjehem. Fler vill bli det för att de hör gott om vad det innebär. Att ta hand om befintliga familjehem och utveckla arbetssätt som gör att förtroendet för socialtjänsten stärks är alltså framgångsfaktorer.

Nöjda och glada familjehem som sprider glädjen i att vara det.

Att ha goda relationer med befintliga familjehem för på så vis ha ett gott rykte när man ska rekrytera nya.

Nedan citat belyser motsatsen, där personen tycks ha hamnat i en situation där hen får kämpa hårt, utan stöd från socialtjänsten.

För att fler ska vilja bli familjehem behöver nuvarande familjer tala väl om uppdraget och uppdragsgivaren. Vi behöver vara ambassadörer. Tyvärr är det snarare tvärt om. Våra vänner och familjer hur vi sliter och kämpar utan stöd. Vi själva närmast avråder andra.

Det finns alltför många familjehem som berättar om hur de blivit utsatta för socialtjänstens maktmissbruk och blivit dömda på väldigt märkliga grunder. Det är ingen bra marknadsföring, vilket socialtjänsten inte verkar förstå.

Budskapen i nedan citat är ungefär detsamma, men denna respondent lyfter särskilt fram socialtjänstens professionalitet och respekt för familjehemmens uppdrag, och hur det snabbt påverkar bilden av familjehemsuppdraget som då förs vidare till andra. Personen lyfter också fram behovet av ett mer likartat **nationellt förhållningssätt** från uppdragsgivarna. Nu kan det variera mycket mellan olika kommuner; både vad gäller avtal och villkor samt bemötande och arbetssätt.

Ett konsekvent professionellt likartat nationellt förhållningssätt från uppdragsgivarna och en respekt för vårt uppdrag. Här är det mun-mot-mun-metoden som gäller. En uppdragsgivare kan ha hur fina rekryteringskampanjer som helst men de erfarna familjehem som kanske har dåliga erfarenheter av dessa berättar för andra. Vårt att tänka på. Man får de familjehem man förtjänar. Idag är det ett systemfel i familjehemsvården och det behöver adresseras omgående – det är barnen som blir lidande i slutänden.

Många svar handlar om liknande saker. Hur socialtjänsten agerar spelar stor roll för hur familjehemmens situation är, vilket i sin tur i hög grad påverkar hur familjehemmen pratar om uppdraget och agerar i sociala medier eller andra forum.

Det finns alltför många familjehem som berättar om hur de blivit utsatta för socialtjänstens maktmissbruk och blivit dömda på väldigt märkliga grunder. Det är ingen bra marknadsföring, vilket socialtjänsten inte verkar förstå.

Ta hand om och samarbeta med de som redan finns! Då blir det fler när de familjehemmen pratar gott om socialtjänsten och att vara familjehem.

Om existerande familjehem kan berätta för andra hur fantastiskt det är att jobba för den lra kommunen vill fler åta sig uppdrag.

Nedan citat tar specifikt upp matchningen och hur viktigt det är att det inte blir uppbrott. En svår placering som innebär att det blir ett uppbrott kan skrämma många i familjehemmets närhet från att själva bli familjehem. På samma sätt som personer i familjehemmens nätverk kan bli inspirerade om det fungerar väl.

Matcha barn med familjer bättre, jag tänker att en fel placering och ett uppbrott skrämmer säkert grannar och bekanta som hade kunnat tänka sig ett uppdrag. Aldrig chansa med svåra placeringar i nya familjehem

Marknadsför livet som familjehem

Ett tema som syns i svaren handlar om marknadsföring, och då inte den marknadsföring som nöjda familjehem själva kan ge utan en genomtänkt strategi för att kommunicera både hur livet som familjehem är och för att skapa intresse hos fler.

Mera positiv "reklam" i media. På sociala medier. Hemmahos reportage hos "lyckliga" familjehem. Väcka intresse och nyfikenhet.

Att kommuner/uppdragsgivare gör "reklam" / informerar om uppdraget.

Media borde även sprida goda exempel. Inte bara dåliga.

Informera mer att det behövs. Låta familjehem berätta och informera om hur det är att vara familjehem.

Värvnings kampanj där vi familjehem berättar hur det är

En kampanj? Om att om fler människor lade ett-två år av sitt liv på att vara familjehem så kanske vi skulle slippa både dåliga familjehem/andra sämre placeringar.

Mycket reklam i olika medier

Någon föreslår också ett slags "värvnings-system" där familjehem som finner nya familjehem belönas för det.

Be existerande familjehem tipsa om nya familjer och ge dem belöningar när tipsen leder till att ett familjehem blir godkänt.

Mer kunskap om familjehemsvården

En annat förslag som dykt upp är att studera hur familjehemmen bidrar till samhället, upplevelsen för de enskilda barnen mm. Genom att lyfta vilken viktig roll familjehemmen har kanske förutsättningarna dessutom kan förbättras.

Sprida kunskap

Forskning! Vad levererar familjehemmen jämfört med övrig samhällsvård? Hur ser kostnaden ut om man jämför? Viktigast ändå - vad säger barnen/ ungdomarna själva?

Hur skulle det se ut utan familjehem? Då skulle alla barn som inte kan bo hemma bo på institution.

Det är en skam att vi familjehem som förhoppningsvis sparar miljoner åt staten (en ungdom som hamnar på glid med droger osv räkna på vad det kostar!!!!) ska kommunerna spara in på. Fy fan rent utsagt.

Värderingar och normer

Ett annat tema i svaren handlar om att lyfta fram familjehemsuppdraget som något som ingår i att vara en del av ett samhälle, och att fler bör göra det som en samhällsinsats. Någon jämför det med att vara soldat. En person tycker inte att det handlar om status, ersättning eller dylikt utan om att vara tydlig med att fler kan och bör göra en insats. Även denna person lyfter dock fram stödet som centralt.

Höj inte "statusen", höj inte ersättningen. Var hellre tydligare med att många kan (och bör) göra en insats, med rätt stöd.

Skydda familjehem o se dem som att de gör en samhällstjänst uppdrag precis som ex soldater värnpliktiga mfl

Prata om allt gott det ger skulle aldrig göra detta om det inte gav mer än det tar. Att men får/kan göra skillnad

Att normalisera bilden av familjehems-familjen" dyker också upp som förslag.

Berätta redan i högstadiet att detta är ett sätt att vara familj och att delta på ett positivt sätt i vårt samhälle. Normalisera.

Även att bredda bilden av hur ett familjehem "måste" se ut

Se samhällsstrukturen som den är 2022, det går bra att vara familjehem om du är ensamstående eller samkönade eller har annan nationalitet, religion osv. Den bild vi ofta har är 2 vuxna villa Volvo vovve. Vilket sällan speglar barnens upplevelser och fastställer att 1 vuxen har majoriteten av förvärvsinkomsten vilket gör att ersättningar mm hålls nere.

Förtvivlat familjehem ropar på hjälp

I undersökningar likt denna kan det förstås komma fram information som är allvarlig. Även om det strikt inte hör till undersökningens frågeställningar behöver det lyftas. Både av respekt för de som har behov av att lyfta frågan och för att i bästa fall bidra till att viktiga frågor lyfts nationellt. Citatet nedan är ett sådant och rymmer flera viktiga delar.

Att stärka barnets kontakt med bioföräldrarna, att stärka barnets uppfattning om att hen inte blivit övergiven av sina biologiska föräldrar och inte ge barnet en uppfattning om att hens föräldrar varken brister i omsorgen om hen eller har valt bort hen på något sätt.

Vi har tyvärr sett nu efter ett par års placering att detta skapat enormt lidande och trauma som kommer bli livslångt för barnet. Vi lyssnade och litade ju på socialtjänstens kompetens och trodde att man uppmanades till att tala med barnet om bioföräldrarna och förklara varför hen blivit placerad för att det fanns vetenskapligt stöd för att det skulle gynna barnets förståelse och acceptans. Vi känner en enorm skuld och skam idag när vi ser det trauma och allvarliga konsekvenser detta inneburit för barnet som faktiskt blivit utsatt för ett brott mot

sina mänskliga rättigheter igenom detta förehavanden som vi medverkat till på socialtjänstens tydliga instruktioner och uppmaningar.

Vi blir även uppmanade av socialtjänsten att lära barnet som är placerat med LVU att kalla oss för mamma och pappa och hens biologiska föräldrar vid förnamn till barnet och prata med barnet om bioföräldrarna som "kompisar".

Vi har tyvärr nu i efterhand sett hur detta traumatiserat barnet allvarligt och hur hens världsbild, självuppfattning samt kontakten med bioföräldrarna blivit allvarligt skadad av detta.

Att vi väljer att berätta om detta är endast för att vi kan vara anonyma här och hoppas på att beslutsfattare ska få insikt i något som annars aldrig kommer fram i ljuset, men som allvarligt skadar och drabbar tusentals barn som lever i familjehemsplaceringar.

Skulle vi behöva uttala oss utan anonymitet skulle det innebära att vi blev stämplade av samhället. När vi försökt prata om detta lite försiktigt med familjehemssekreterarna och socialtjänsten har vi inte blivit lyssnade på och förstått att det heller inte erbjuds någon hjälp för barnet eller oss som familjehem att försöka reparera dom skador som detta innefattat för barnet. Det finns inte någon vetenskaplig strategi inom socialtjänsten alls för att se till att sånt här inte händer.

Och man hörsammar heller inte dessa svåra problem från socialtjänstens sida och vill helt enkelt inte kännas vid fenomenet överhuvudtaget. Man viftar bort det hela och försöker skylla på andra faktorer, minimerar problemet och gör ingen som helst förändring.

Vi mår väldigt dåligt över det hela men det finns ingen som lyssnar. Ingen som vill ta ansvar. Ingen som heller gör vetenskapliga bedömningar under placeringstiden av hur barnet faktiskt mår och hur dessa tillvägagångssätt faktiskt påverkar barnet.

Familjehemssekreterarna och socialtjänsten ställer frågor och besöker barnet i familjehemmet. Men det görs ingen som helst seriös kontroll av specialist med rätt kompetens för att verkligen kunna avgöra hur barnet faktiskt mår och har påverkats. Detta ser vi som en mycket allvarlig brist inom socialtjänsten som bär det yttersta ansvaret för barnets hälsa och välmående när barnet är placerat med LVU.

Att bara lyssna och blint tro på familjehemmets uppgifter är rättsosäkert och kan aldrig innebära en tillräckligt god insikt i vad man utsatt barnet för och hur barnet faktiskt påverkats av placeringen och traumatiseringen kan således idag inte upptäckas.

Bilaga. Familjehemmens tips på vad som behöver göras för att öka tillgången på familjehem

Alla fick bidra med tips på hur tillgången på familjehem kan öka. Svaren var mycket rika och har inte bearbetats i den utsträckning som är möjligt. Därför finns alla svar med här i bilaga med förhoppning om att de kan bidra till kunskaper, inspiration och kanske även till forskning.

Mer information
*bättre ersättning *vi familjehem måste skyddas från biologiska föräldrar *socialtjänst måste vara TILLGÄNGLIG svara i telefon och på mail! *socialtjänsten ska absolut inte detaljstyra familjehems liv! *avlastning *snälla, förstå vilket ARBETE vi gör! Vi öppnar våra hem för barn som vi inte har NÅGON koppling till. Vi firar jul och födelsedagar tillsammans med dessa barn. När vi trötta kommer hem från våra arbeten finns där barn med diagnoser, trauman, psykisk sjukdom som BOR i våra hem! Ibland våldsamma mot biobarn, mot djur. Förstör, stjälar bilar, är kriminella, tar droger osv. Vi viger våra liv åt detta. Och bemöts som SKIT av socialtjänst. Jag upplever att jag bemöts med misstänksamhet.
*Höj ersättningen!!!! Även om familjehem betalas som en "normal" arbetarlön för sitt uppdrag kan man ju räkna på hur mycket detta blir utslaget på två vuxna 24/7. Samt biobarn. Familjehem som tar uppdrag "bara för pengar" blir ändå inte långvariga!!! Höj ersättningen till 25 - 30 000 plus omkostnad. Detta skulle också göra att familjen kan unna sig en guldkant då och då som får familjen att orka!!! Det är en skam att vi familjehem som förhoppningsvis sparar miljoner åt staten (en ungdom som hamnar på glid med droger osv räkna på vad det kostar!!!!) ska kommunerna spara in på. Fy fan rent ut sagt. * Avlastning: avlastning ska vara en självklarhet. Kontaktperson/familj minst en helg/mnd. *Ordentlig utbildning. Reflektionsgrupper med riktig handledare. Man behöver bolla med andra. Tre timmar i månaden tillsammans med andra familjehem, ca 5-6 st.
Aldrig försöka spara pengar på barn för det blir så mycket dyrare i slutändan...
Alla vuxna som har möjlighet men ändå inte aktivt agerar för att förbättra familjehemsplacerade barns situation, bland annat genom att förbättra förutsättningarna och handläggarnas utbildning, sviker dessa barn. Det ska man veta. Det är å andra sidan aldrig för sent att göra bot och bättring, varje dag är en ny möjlighet :)
Att andra bra familjehem är ambassadörer och berättar. Att man får rätt stöd och hjälp från soc i form av kurser, grupper och utbildningar. Att nätverka med andra familjehem gör det tydligt att se hur väl lämpade andra är
Att barnkonventionen ska gälla . Lyssna mer på barnen !!! Även de mindre barnen !!
Att det finns stöd för familjehem. Att media vinklar familjehem mer positivt.
Att det är ett riktigt arbete , få tjänstepension . Mer rättigheter och ekonomiska biten .
Att ett hem att växa i vore obligatorisk , att soc tog mycket mer tid till att lära känna familjen dom placerar i. Att soc ser till att lita på familjehemmen. Om inte gör något åt det.

Att familjehem får vara med i rekryteringsprocessen när man rekommenderat någon för att kunna ge den tilltänkta familjen svar och insikt från vår sida tillsammans med utredande handläggare
Att familjehem inte ska vara rättslösa . Skapa anställningsvillkor som är rimliga om man ska vara hemma på heltid . Att omkostnaden regleras efter de faktiska kostnaderna som man har kring den placerade.
Att familjehemmen har samma trygghet och insyn som anställda på socialtjänsten.
Att familjehemmen har tid , kärlek och omsorg och att man så långt de är möjligt tittar på familjehemmets ekonomi , så att uppdragen inte handlar om pengar från familjehemmets sida.
Att fler orkar och vill hjälpa till
Att fler pratar om det.
Att förmedla att det är kärlek omtanke trygghet man ska bidra med. Folk tror alltid åhh hur har du tid!!
Att ge oss familjehem något som liknar ett fackförbund. Som förhandlar för oss och för vår talan. Vi familjehem står oss oftast slätt gentemot kommunjurister och myndigheter som utpressar oss för att vi har ett känslomässigt engagemang. Skr's rekommendationer är ju för kommunerna inte för oss enskilda familjehem.
Att ge stöd och ha förståelse för den höga arbetsbelastning som familjehem har. Helt plötsligt roddar man fler familjer i en familj, att kunna ge ersättning som hjälper hemmen att fortsätta arbetet.
Att göra reklam för det. Det finns så fruktansvärt många negativa inställningar där ute
Att ha goda relationer med befintliga familjehem för på så vis ha ett gott rykte när man ska rekrytera nya.
Att höja statusen på rollen genom att ge skälig ersättning
Att jobba från hjärtat o se varje individ
Att kommuner/uppdragsgivare gör "reklam" / informerar om uppdraget. Att kommun/uppdragsgivare är snabba på bollen då intresse visas, svarar på Mail snabbt, visar intresse!
Att konsulent / socialtjänst jobbar med oss inte mot oss . Att man som familjehem ska få möjlighet att ha en framförhållning så man kan planera om man behöver vara hemma på heltid . Någon form av anställning så man inte är helt rättslös .
Att lyfta goda exempel i media
Att man antingen är jour eller familjehem Att man får mer stöd o besök, back up 24 Tim
Att man ges möjlighet att vara hemma i den utsträckning som behövs. Att vi får bättre avtal, idags läget står vi utan inkomst mer eller mindre samma dag barnen flyttas och du vet aldrig när det kan bli. Att man höjer statusen på det vi gör. Även om man gör det med hjärtat har vi också familjer att försörja och som vill vara med på aktiviteter och vill åka på semester tillsammans
Att man inte ska behöva kämpa för ett rättvist arvode
Att man skulle få gå en kurs först o sen att man skulle få pension pengar ..alltså vanlig anställning .
Att man är mer rädd om sina familjer och stöttar, när man själv ner om hjälp
Att prata mycket med folk, tipsa, och kanske mer reklam på kläder , bilar mm.
Att skapa en trygg grund för familjehem

Att socialtjänsten börjar behandla familjer med den respekt som förtjänar när de utför ett tufft jobb för att hjälpa utsatta barn
Att socialtjänsten är på tårna när någon visar intresse.
Att soc-möten kan ske utanför kontorstid när det gäller familjehemsutredningen. Mentorsfamiljer till nya familjehem. Be existerande familjehem tipsa om nya familjer och ge dem belöningar när tipsen leder till att ett familjehem blir godkänt.
Att synen på familjehem förändras till det bättre. Att inte konsultföretaget bara ser dollartecken och ger oss som gör det stora jobbet mer betalt och mer feedback.
Att vi som är familjehem berättar!
Att vi syns och hörs mer
Att vid uppbrott se till att det blir en återträff för att barn och familjehem inte ska behöva känna sig värdelösa som förlorare.
Att, som i mitt fall, kommunen förstår hur vi jobbar och vilket jobb vi utför. Ofta känns det som att de tror att vi "bara" är hemma och inte utför ett jobb. Vi öppnar vårt hem för alla barn som kan tänkas komma, och vi jobbar 24/7!
Avföra myten om att man måste vara en supermänniska, om alla delar fungerade som ett team skulle familjehem stå kvar längre. Nu drar familjehem ofta för tunga lass och krokare.
Avlastning för att slippa ta diskussioner med tex bioföräldrar. Dessa barn borde ha en gräddfil in för utredningar bla, utbildning personal skola.
Avlastning utbildning god ersättning
Barnens bästa i fokus.
Behandla familjehem bättre. Ge dem det stöd de efterfrågar. Det är faktiskt inte svårare än så.
Behandla familjehem respektfullt. Jag skulle kunna skriva en lång lista på vad man INTE ska göra, vilket gjorts mott oss och andra familjehem. Det är ett under att det fortfarande finns familjer som går med på att utsätta sig för den okunskap och respektlöshet många socialhandläggare uppvisar.
Behandla familjehem/jourhem mer som kollegor och inte som klienter. Ibland kan jag känna mig som om det är jag som gjort något fel, allt ska hållas hemligt och göms bakom sekretess. Fast vissa upplysningar hade snarare varit nyttigt för oss att veta för att kunna göra ett bra jobb med barnen och kunna ha en fungerande relation till föräldrarna.
Behåll de ni har. Behandla dem väl. Matcha väl. Ersätt bättre och inte alltid minsta möjliga. Mentorsfamilj.
Bemöt familjehemmet med respekt. Särskilt viktigt är det när orosanmälningar mot familjehemmet inkommer från bioföräldrarna eller skola. Om existerande familjehem kan berätta för andra hur fantastiskt det är att jobba för den lrd den kommunen vill fler åta sig uppdrag.
Berätta redan i högstadiet att detta är ett sätt att vara familj och att delta på ett positivt sätt i vårt samhälle. Normalisera.
Betala arvoden som motsvarar den enorma arbetsbörda och problematik som medföljer barn med trauma, övergreppsbakgrund och diagnoser.
Bra arvode, utbildning till de som vill Bra stöd
Bra bakgrundsutredningar. Släpp idén att familjen måste bo i samma kommun.

Bra familjehemssekreterare som lyssnar in vad familjehem behöver.. Att alla kommuner erbjuder minst högsta arvode och omkostnad så att familjehem fortsätter att vara de utan att känna sig utnyttjade...
Bra grundliga utredningar . Hembesök . Ökat arvode o tjänstepensions grundande . Höja statusen på vårat hårda arbete .
Bra handledning och mycket bättre ersättningar, både arvode och omkostnad
Bra information och att familjehemmen har en aktivitetsdag tillsammans kanske 2 gånger året. Där vi kan få utbyta tankar, tips och råd.
Bra stöd och rimlig ersättning.
Bra utredningar av familjehem. Att man ser att familjen är sammansvetsad och har ett bra öga för barn som har en hemsk bakgrund.
Bättre "lön", möjlighet att åka iväg utan placering. Händer att placering inte vill med på släkträff när morfar fyller 70 och då kan inte resten av familjen åka, stöttning vid svåra placering, kp, ersättning när saker förstörs, socialsekreterare som stannar
Bättre arvode och omkostnad
Bra handledning och utbildning
Bättre arvodesersättning
Bättre ersättning/högre status/ Ibland har ja hört att man inte kan ha för bra ersättning för då skulle "pengarna" vara de avgörande inte önskan om att hjälpa ett barn.i denna "Fam hems värld"känns de fortsatt tabu att prata om omkostnader och arvoden. Men omkostnaden är ju helt avgörande för barnets förutsättningar?? Att inte förhandla om den är ju att strunta i barnets framtida ekonomiska möjligheter. "Ang bara göra de för pengarna" De tror ja inte ett dugg på då hade vi inte haft en undersköterska kvar inom vården, de är låg status på att vara familjehem, bla pga dålig ersättning tror jag. Det är dessutom lite tabu att prata om ersättning för då är man girig och gör de av fel anledning?? Innan jag valde familjehem(ett sätt o leva är sant för mig då man faktiskt är familj 24/7) hade jag högre lön och tjänste pension(dvs stabil ekonomi och goda förutsättningar) som ju efterfrågas i ansökan om att bli familjehem,,? De har jag jobbat mig till bla genom att ta betalt för de jobb jag la ner i de företag jag arbetade åt. Hade aldrig varit i den goda sitsen om jag inte förhandlat om ersättning eller villkor för min egen del, ingen har bemött mig med att jag är girig eller på nåt sätt vara en dålig person. Tvärt om dem har värdesatt de jag erbjudit och gärna mött mig i mina anspråk. Status Ett stort problem är att vi är helt oskyddade aldrig några rättigheter Ett exp är uppsägningstiden oftast en månad från kommun, tre för familjehemmet? (de som säger upp sin placering har ofta kämpat tills de gått på knäna) då är tre månader extremt uppslitande för dem och barnen. Och en månad hinner man ju inte landa i beslutet som då ofta är taget utan hänsyn till familjehemmet. barn har flyttas från familjer de bott och anknutit till pga vad soc ibland ser som familjen har samarbetsproblem? (granskas dessa handläggare i sådana beslut) lite väl godtyckligt annars?.. Och Hur är de bäst för barnet???? Vi är heller aldrig part i nåt utan kan fräntas våra ofta väldigt älskade f hem barn, vad vi sett till exp (lilla hjärtat) bio föräldrar där bio inte behöver bevisa att de ändrat sitt liv, bara säga att de är så. alt pga en handläggares bildade uppfattning av hemmet trots gott samarbete med andra handläggare

fram till denna?? Röt ägg finns ju även i denna kår. Hur många "vanliga" familjer vill utsätta sig för den risken. Samt Omsättning på handläggare. Förtroendet svajar ju när det byter så ofta. Utan att överdriva så har jag på tre placeringar under tre/två/ett år haft Sex olika familjehems handläggare, Och fem olika barn handläggare. De oroar barnen och mig, Jag undrar alltid, hur är denna person som håller mitt och barnets hjärta o framtid i sin hand, tänker dom ändra mycket, är dom förstående, jobbar vi åt samma håll, tycker hen jag är besvärlig har dom satt sig in i barnets akt?(samarbetar vi bra? Eller får vi problem?) vi går ju igenom otroligt mycke utredning innan vi blir godkända. Vilket är fantastiskt bra!. Jag Tänker att oavsett tanke bakom önskan om att få vara familjehem, så sorteras de flesta med fel avsikt ut redan där, Skulle vi jämföra med ett arvode för att tex driva ett projekt åt ett kommunalt bolag. Och begärde ersättning för min faktiska insats, och tid man lägger ner så skulle ingen säga nå du är bara ute efter pengarna.?? F hem är inte ett jobb, men kräver ofta massor av alla i familjen, skilsmässor och separationer är vanliga pga att denna uppgift ofta är krävande både fysiskt och psykiskt, den ger heller ingen tjänstepension. De krävs så otroligt mycket av familjer som tar dessa uppdrag, behöver man jobba för man mår bra av de ska man göra de men vill man lägga mycket tid och engagemang på dagen för hem/förbereda mat/vila o på så sätt frigöra tid att ge till barnen, så ska man kunna göra de då behövs de att man kan skapligt leva på arvodet precis som vilken projektledare som helst. Barnet bästa måste alltid komma först
Bättre förståelse för att vi också är familjer. Vi förväntas acceptera vad som helst. Tex övergå till kommunen efter viss tid när konsulten har varit med oss hela vägen. Det är jättestygt för oss. Respekt för våra synpunkter. Många soc är bra men vissa socialsekreterare ser oss som personal på hvb. De förstår inte att vi gör detta dygnet runt. Media borde även sprida goda exempel. Inte bara dåliga.
Bättre stöd från soc (organisationernas standard) Högre arvode och omkostnader Ge lika högt till alla även närstående placeringar Soc behöver vara mer lyhörda för vad barnen vill/inte vill/mår bäst av. Vissa är helt fantastiska inom soc och vissa har tyvärr stora brister som påverkar både barn och familjehem väldigt negativt.
Bättre stöd och rimlig ersättning.
Bättre stöd. Bättre lyhörddhet från socialtjänsten. Högre ersättning. Bättre villkor.
Bättre utbildning till socionomer
Bättre utbildningar
Bättre villkor och bättre samarbete!

Bättre, tydligare regelverk kring en placerings avbrott, jag upplever nämligen att möjliga uppbrott är den främsta orsaken till att fantastiska kompetenta familjer väljer bort att bli familjehem då man inte tror att man skulle orka med en dramatisk separation. Kanske borde man (åter?)införa begreppet uppväxtplacering i de svåraste fallen, t ex när förälder har IF eller annan bestående problematik. Det skulle göra att fler skulle "våga" ta emot, och då kunde vi andra familjehem kanske räcka till för de barn och ungdomar där placeringens längd är mer osäker.
Dags att ge oss familjehem den status vi är värda
De behöver pratas mer. Jag träffar många som vill men inte tror att dom kan/får pga ensamstående mm som inte stämmer.
Dela med mig avvara erfarenheter osv. Har man tid , plats och känner man orkar så är det mycket givande att få hjälpa ett barn som far illa.
Dessa barn är reda i ett underläge, så skapa Team i varje kommun som direkt börjar titta på behov. Är så otroligt olika mellan kommuner.
Det borde vara tjänstepensionsgrundande
Det borde värdesättas högre
Det borde finnas kvalificerat (psykolog, specialister...) stöd att få från Socialtjänsten direkt och inte med lång kö och endast för några få. Börja med att se till att de som är fh orkar vara kvar och känner att de ges det stöd som de placerade barnen behöver.
Jag anser att det de allra flesta gångerna inte är fh som behöver stöd för egen del utan för barnets del....och det är svårt att få.
Det finns alltför många familjehem som berättar om hur de blivit utsatta för socialtjänstens maktmissbruk och blivit dömda på väldigt märkliga grunder. Det är ingen bra marknadsföring, vilket socialtjänsten inte verkar förstå.
Det här att vara familjehem är fantastiskt! Jag hade dock önskat att man kunde leva på det. Efter fem år med många tjänstledighetsperioder blev jag tvungen att säga upp mig. Blev kontrakterad och förlorar därmed flera tusenlappar per månad utöver att jag inte får någon tjänstepension. Det blir som att jag betalar varje månad för att göra en samhällsinsats. Det var mitt eget val, men det känns sjukt att erfarna engagerade familjehem till slut hamnar i en ekonomisk fälla.
Det är ett intensivt dygnetruntuppdrag men ger ju också fantastiskt mycket tillbaka i form av kärlek, meningsfullt uppdrag där jag gör skillnad på riktigt.
Det är generellt för dålig ersättning och svåra uppdrag . Söka familjehem där det finns föräldrar som är genuint engagerade Tex idrottsföreningar, ridskolor mm Där föräldrar som inte räds för att engagera sig finns
Det är jätte härligt jobb , men även slitigt .
Det är svårt att jobba och samtidigt ha placering om den kräver mycket möten. Gör det till ett jobb med rätt till pension och semester/tid för återhämtning för bio familj
Detta är vårt liv, att få se dessa så liv växa och utvecklas när tryggheten kommer är värt allt. Vi kommer troligtvis att fortsätta med det så länge vi orkar.
Ekonomi... Tjänstepension

Ekonomisk bärighet. Respekt. Information. Kontinuitet (vilket innebär att de som arbetar med barnärenden OCKSÅ måste få ekonomisk bärighet, stöd, fortbildning, överkomlig arbetsbörda etc.) Professionalitet från maktutövarens sida. Kommunikation (!)
En fantastisk möjlighet att hjälpa ett barn som behöver
En kampanj? Om att om fler människor lade ett-två år av sitt liv på att vara familjehem så kanske vi skulle slippa både dåliga familjehem/andra sämre placeringar. Tror det finns många som tror att man måste vara någon slags "underfamilj", men det räcker ju gott med att vara en normal och hyfsat problemfri familj som fungerar.
Erbjuda utbildningar för de som redan är familjehem för att öka kompetensen. Vara rädd om de familjehem som redan finns och värdesätta dem.
Ett konsekvent professionellt likartat nationellt förhållningssätt från uppdragsgivarna och en respekt för vårt uppdrag. Här är det mun-mot-mun-metoden som gäller. En uppdragsgivare kan ha hur fina rekryteringskampanjer som helst men de erfarna familjehem som kanske har dåliga erfarenheter av dessa berättar för andra. Vårt att tänka på. Man får de familjehem man förtjänar. Idag är det ett systemfel i familjehemsvården och det behöver adresseras omgående - det är barnen som blir lidande i slutänden.
Familjehemmen måste få högre status och det ska vara okej att leva på att vara familjehem. Öka den ekonomiska tryggheten med anställningsliknande villkor.
Familjehems mentor
Finns väldigt många som vill hjälp dem utsatta! Men det är ju alldeles för lång och krånglig process !
Forskning! Vad levererar familjehemmen jämfört med övrig samhällsvård? Hur ser kostnaden ut om man jämför? Viktigast ändå - vad säger barnen/ ungdomarna själva?
Fortbildning. Att det blir pensionsgrundande.
Få familjehemmen att känna sig uppskattade och trygga. Vi offrar våra hjärtan och våra bio barn men är ofta inget värda. Att vara familjehem är inget man gör 8 timmar om dagen, det påverkar varje sekund av livet, antagligen resten av livet. Därför borde insatsen värderas därefter! Inte ffa i pengar utan gällande stöd och bemötande från alla myndigheter och instanser med viktigast naturligtvis från placerande kommun och rättsväsendet. En familjehemsförälder måste också alltid räknas med och ta hänsyn till kompisar till beslut kring barnet och inkluderas när man överväger att flytta barn. Både första tillfället men än mer kommande. Vi är också människor som gör plats i våra hjärtan för dessa barn.
Få fler intresserade av att bli familjehem. Bättre utbildning för kommunikation mellan soc och familjehem. Funderingar kring vilken information familjehem kan behöva angående den placering man får. Ibland kanske familjerna skulle behöva mer information än vad soc jag kan lämna ut

Följ upp familjehemmen och säkerställa att barnen har det bra. Om allt varit bra i flera år och en ny handläggare plötsligt har en helt annan åsikt, koppla in flera och gör en objektiv utredning innan en samarbets svårighet drabbar barnen. Gör rättvisa VÖF med möjlighet till uppdateringar vid svårare placeringar så rädslan för dåliga villkor resulterar i att barnet inte för en VÖF. Gör VÖF mycket oftare för att trygga barnen. Då hade vi sluppit lilla hjärtat. Ge familjehemmen stöd vid sammanbrott även om soc fått för sig att det är familjehemmet som är orsakande. De blir ändå av med ett älskat barn. Gör smartare mer omsorgsfulla placeringar för att undvika sammanbrott. Utnyttja inte FH och tänk att det går nog. Tänk att varje placering ska hålla livet ut. Relationen ska kunna bibehållas efter utflytt.
Förbättrade arbetssätt och högre kompetens inom socialtjänsten. Idag finns för många och stora brister i utredningar, matchning samt uppföljning och stöd till familjehem. Vi ser barn placeras, omplaceras och återplaceras på grund av brister i socialtjänstens handläggning. Vi upplever att socialtjänsten knappt träffar barnen och inte erbjuder stöd till familjehem. I vårt fall har Socialtjänsten förminskat och förbisett att berätta om särskilda behov och trauma hos barnet. Vi blev lämnade med barn som hade större behov än vi som familjehem är rustade för och erbjöds inget stöd och ingen uppföljning. För att fler ska vilja bli familjehem behöver nuvarande familjer tala väl om uppdraget och uppdragsgivaren. Vi behöver vara ambassadörer. Tyvärr är det snarare tvärt om. Våra vänner och familj ser hur vi sliter och kämpar utan stöd. Vi själva närmast avråder andra. Det är helt avgörande att socialtjänsten är närvarande, stöttar familjehem och placerade barn och tar aktivt ansvar för att driva på och samordna andra stödinsatser/vårdgivare och kontakten med barnets biologisk familj. Det är helt avgörande att matchning (och inte desperation att hitta familjehem) ligger till grund för val av familjehem och att familjehem får handledning och avlastning för att göra bästa tänkbara jobb. Annars vill och orkar inte så många.
Förenkla mycket. Tex rätten till att ta ledigt vid placering, mer jämna ersättningar höj de lägsta
Förklara hur man faktiskt förvärvat sin kompetens, att det inte behöver vara hP i pedagogik.
Försöka få enhetliga "regler", stöd, ersättningar mm över hela landet. Det ska inte vara avgörande i ditt uppdrag var i landet du bor, eller vilken socialsekreterare du får. Sprida rätt information till allmänheten om vad ett familjehem är, gör och får ersättning för.
Förutsättningarna som krävs är bra stöd hos en familjehemskonsulent som finns tillgänglig oavsett när, och som också ger kontinuerlig handledning. Tillgång till psykolog när det behövs. Och öka omkostnadsersättningen, km-ersättningen och en rejäl månadslön med iaf en månads uppsägningstid.
Ge "yrket" högre status. Få socialsekreterarna att stanna så vi familjehem känner oss trygga med arbetsgivaren.
Ge barn och biologiska föräldrar mindre att säga till om.
Ge bra betalt! Men var mer noggranna med vilka drivkrafter som styr familjehemmen. Jag har tagit över barn från familjehem som jag faktiskt undrar hur de ens får vara sådana. Ha bättre koll på att barnen får god del av de pengar som betalas ut, och att ett genuint intresse finns för att barn ska lyckas. Jag hör för mycket av skuldbeläggande av individ och biologisk familj helt i onödan.
Ge bättre möjligheter att få relevant återhämtning för ursprungliga familjen det är svårt att orka om man har en svår placering. Man jobbar dygnet runt året om, det är tufft om man har en svår placering. Det finns inga pengar i världen som kan väga upp när man inte orkar mer.
Ge det högre status att vi inte har barnen för pengar.
Ge en bättre ersättning för uppdraget, i grunden att ge omhändertagna barn större rättigheter och en säkrare tillvaro- att barnens behov av trygghet ska gå före bioföräldrarnas önskemål att få tillbaka sitt barn.

Ge familjehemmens lite mera trygghet.
Ge mer verktyg för att lyckas. Högre ekonomisk ersättning. Mer information. Ge nätverk mindre att säga till om.
Ge ordentligt med ersättning. Jag vet att vi inte ska göra detta för att bli rika men det kostar att ha barn och i dagens läge är det ruggigt dyrt. Jag vet inte hur många familjehem jag känner som säger att omkostnaden räcker aldrig, vi får alltid ta av våra arvoden och det är väl ändå inte tanken.
Ge oss en trygghet med t.ex. längre uppsägningstid, tillgång till handledning ofta och se jour/familjehem som en del i laget runt barnet. Vara tydlig med att det är barn som har bagage och att barnen ska inte stå i tacksamhetsskuld.
Ge rimlig ersättning och lönebortfall så man ges tid till den plaserade. Även de med högre levnadsstandard ska kunna utan att gå ner i standard kunna vara jour/ familjehem
Ge rimlig ersättning. Se till så det finns stöd och stöttning. Förnya/modernisera utredning/tester för att få bli familjehem. Jobba på ett bättre samarbete skola/förskola-familjehem.
Ge samma samhälleliga förmåner som biologiska föräldrar
Ge trygghet på olika sätt. Se till att finnas där när det krisar, se till att man backar familjehemmet när det händer saker och inte vända ryggen till. Stötta, peppa från början. Det betyder så mycket.
Genomsyrat av barnkonventionen, väl drivna social sekreterare. En respektfull relation mellan parterna kring barnet.
God kommunikation till sina familjehem, handledning, bekräfta sina familjehem och skäliga arvoden för det hårda arbete vi lägger ner. Vi är många som älskar att arbeta för barnen, men visa att vi är viktiga och kompetenta.
Ett gått ryckte kommer göra att fler vill bli familjehem/jourhem.
Goda utbildningar, erfarenhetsutbyte, mer uppskattning för det man gör - ett vykort en gång om året känns futtigt. Vettiga ersättningar.
Gott samarbete
Grundligare kontroller uppföljningar och utredningar som uppfyller kraven för att anses vara vetenskapliga. Samt se tidigare svar.
Gör det till ett ARBETE så man kan satsa 100% på barnen!
Gör en bank med familjehem
Gör familjehemsvården statlig Vi behöver en utredningsbank där våra utredningar ska finnas. Gör vården lika för alla oavsett vart i landet man bor. Satsa mer på de biologiska föräldrarna, även de ska ingå i familjevårdsteamet. Och till sist sluta flytta på barnen så fort familjehem är obekväma och inte tycker som socialtjänsten. Höj statusen för familjehemsvården! Den behövs och den är viktig!
Gör inte utredningen så besvärlig. Se människorna och gör tätare uppföljningar istället. Motarbeta inte familjehemmen, ge dom möjlighet att vara "familj" betala bättre.
Göra det enklare med byråkratin. Öka soc tanternas grundkunskaper inom familjevård.

Göra familjehemsvården attraktiv genom bla höjda arvoden. Påskynda utredningar. Under utredningen bör rekryterarna ge förslag på samtalstider efter kontorstid, då blivande familjehemmet kan ha arbeten där det är svårt att komma ifrån på dagtid.
Göra uppdraget mer attraktiv genom bättre stöd, uppskattning och barnfokus samt vikten av att faktiskt se hela familjen inte bara den placerade och dess VH.
Tillsätta ex..psykologer som sköter kontakten med FH istället för okunniga och unga socialsekreterare som inte ens själva har barn.
Hur skulle det se ut utan familjehem? Då skulle alla barn som inte kan bo hemma bo på institution.
Högre arvoden
Högre ersättning mer stöd o tid
Högre löner så åtminstone en Kan vara hemma heltid utan att det blir väldigt knapert i hushållet. Visa på det positiva med handledningen och att man kan få lära känna andra familjer o kanske även umgås lite ihop. (beroende på vad placeringen behöver)
Höj arvodet för att göra uppdraget attraktivt och sprid budskapet att det är fantastiskt att öppna sitt hem för ett barn .
Höj arvodet och gör det till lön istället för arvode. Då skulle man desutom få en bättre pension. Många fler skulle då våga ta steget vilket skulle resultera i fler fh och om folk slutar jobba eller går ner i tid skapas arbetstillfällen. Soc skulle då inte behöva anlita dyra konsultföretag lägg de pengarna på riktig lön till fh istället. Jag vet åtminstone 9 familjer som skulle bli fh på en gång om de bara hade riktigt betalt så de kunde jobba utanför hemmet mindre. Totalt skulle det säkert bli billigare för soc.
Höj arvodet så man kan ha råd att jobba mindre det skulle gagna både barn, fh och soc. Om man fick en riktig ersättning vet jag många som skulle vilja bli fh. Men man kan inte jobba heltid o hinna med att vara ett bra fh
Höj ersättning! Det är helt idiotiskt att kommunerna tar in dyra konsulentbolag. Varför gör ni inte samma upplägg som dessa? En normal lön, ständig hjälp/stöd. Konsulentbolag kostar tre gånger så mycket! Gör rätt så slipper kommunen anlita dessa.
Höj inte "statusen", höj inte ersättningen. Var hellre tydligare med att många kan (och bör) göra en insats, med rätt stöd. Jag tror inte att jätteverksamheter med 3 el fler placerade i samma familj är det bästa, alltid.
Höj statusen
Höj statusen för familjehem, arvodet samt omkostnadsersättningen. Låt bara äldre erfarna handläggare vara ansvariga för barn i fam.hem. Kan vara lite besvärligt när nyutexaminerade socionomer utan egen familj och egna barn att handleda.
Höj statusen på att vara familjehem över lag!
Höja ersättningar överlag, men särskilt för de med mycket erfarenhet eller de som har speciell kompetens. SKRs rekommendationer fungerar inte då kommunerna tolkar dem olika och man dessutom bedömer så olika vad gäller lönebortfallsersättning.

Höja statusen Tjänstepension Sålla bort de olämpliga familjehemmen Stötta och erbjud olika utbildningar, erfarenhetsutbyten osv Ersättning utifrån det jobb man faktiskt gör
Höja statusen, bättre betalt, så även fler höginkomsttagare och folk med mer utbildning öppnar sina hem, finns kommuner som har maxtak på lönebortfall och inte alla som vill gå ned ex 10.000 i månaden i förlorad lön
Höja vår rätt mot Soc. Klagar man tar Soc barnen ifrån oss
höjd reseersättning, socialtjänsten tar barnomsorgskostnaden, resebidrag
Information
Information
Information Synas Låta fd placerade berätta sin erfarenhet
Information kommer ut. Kanske att ersättningen ökas och det blir tydligare anvisningar om ersättningen.
Informera mer att det behövs. Låta familjehem berätta och informera om hur det är att vara familjehem.
Informera om att det är vanliga familjer och inga perfekta familjer som är familjehem. Vi är alla vanliga familjer med våra brister men med överskott av kärlek och utrymme i våra hjärtan.
Informera sen såklart pengar
Inför valet: synliggör hur de olika partierna kommer att jobba för dessa barn och ungdomars bästa...
Inte låta BIOs gå före barnets behov, lyssna mer på familjehemmet som har barnet i sin vård 24/7, borde vara dom som vet mest om barnet (beroende på situation förstås, hur länge barnet varit placerat)
Jag tror att informationsträffar är bra.
Jag tror att många skräms av att man som familjehem inte har någon talan när det kommer till beslut. Man är rädd att fästa sig och sen förlora någon. Och att behöva leva med osäkerheten alldeles för länge. Vet inte vad mitt tips kring det är, men det är absolut det som gör att jag ibland tvivlar på vårt beslut att bli familjehem.
Jag tror man kan vända sig till lite äldre som har eller snart har utflugna barn, de som vill ha barn men kanske inte kan få egna, de som väljer att inte skaffa egna barn kan ju ibland ändå tänka sig lite äldre barn i placering. Alla måste ju ändå genomgå alla tester, vilket inte bör sänkas några krav på. Finns ju många bra, stabila par som kanske inte är i "hetronormen" som ändå skulle funka bra. Bra avtal! både ekonomiskt som nämnts tidigare men även tex uppsägningstider och bra avslut så man inte helt plötsligt står utan lön utan skydd alls även om placering måste flyttas (pga annat än att man själv missskött sig).
Jag tycker att om man läser till socionom så ska man få en legitimation. Precis som om man läser till sjuksköterska. Om socialsekreterare sedan gör fel i sitt arbete ex. Skickar hem barnet till föräldrarna och barnet avlider så ska legitimation dras in. I dag händer det inget med socialsekreteraren, vilket leder till att fler misstag görs. Inom sjukvården så mister man sin legitimation om man felbehandlingar en patient så denna avlider. Det är en myndighet som sitter på mycket makt. Det förekommer maktmissbruk inom socialtjänsten, konstigt att ingen har granskat det.

Jag älskar verkligen att vara familjehem och har haft riktigt svåra placeringar. Många bra och erfarna familjehem skulle vilja ta emot fler än 3 placeringar och det hade gjort att de som är jourplacerade hade fått fasta familjehem snabbare, många som vill ha fler än 3 hade fått ha det och köerna hade minskat. De som behöver jour placeras hade kunnat placerats snabbare. Ordna fler lokala grupper för familjehem i kommunerna även för de som inte jobbar för just den kommunen.
Jag är otroligt glad och tacksam för att få vara familjehem men det måste sättas i rätt perspektiv. Barn idag har helt andra behov än för 30 år sedan.
Jobba på med skyddslager kring barnets rättigheter utefter tid i f hem och anknytning. Dvs Snabbare se över VÖF,, Tryggare arbets villkor.
Just det jag svarat innan. Och att soc var tvugna att lyssna mer på barnet än på Bioföräldrarna.att soc vore tvynge att hjälpa barnen att få behålla sina bra relationer.
Kommer just nu inte på mer.
Kontinuerliga utbildningar men också en basutbildning om anknytning, trauma mm för att ge bra grund till alla Men också mer utbildning om anknytning och mer om barn till socialtjänsten, upplever ibland att de har dålig kunskap om specifikt yngre barn och den viktiga anknytningen
Kräv snabbare vårdnadsöverflytter, är inte rimligt att det ska ta mer än två år att ens starta processen. Lär ut till socialtjänsten att man kan driva vof utan föräldrarnas medgivande.
Kurser för att bli familje hem o sen anställning som ett vanligt arbete för då man är dagbarnvårdare hemma får man ju vanlig lön så att man får pension
Kälvestensmetoden är högst ovetenskaplig som metod, i relation till att avgöra lämplighet. Hör behövs en översyn och riktlinjer kring vad den kan, respektive inte kan användas till.
Likställighetsprincipen - att alla familjehem möts av kompetens på likartad nivå. Idag är det många gånger rena rama vilda västern på socialkontoren - det begås lagbrott och avtalsbrott på löpande band och barn flyttas som möbler mellan familjehem pga godtycke, bristande kompetens och "samarbetssvårigheter", ofta för att familjehemmet råkar vilja diskutera sina villkor och förutsättningar. Ett familjehem ska knyta an till det placerade barnet men i nästa sekund ska familjehemmet inte bry sig om barnets vidare öden alls eller ljuga för barnet. Många familjehem sitter i en känslomässig gisslansituation, där de accepterar vilka låga ersättningar och orimliga villkor som helst för att uppdragsgivaren annars hotar med att flytta på barnet. Flera av de socialsekreterare vi har mött i våra uppdrag har vare sig haft rätt kompetens eller ett professionellt förhållningssätt. Det har alltid i längden drabbat barnen de haft ansvar för.
Lyssna mer på familjehemmen. Det är trots allt dom som har den närmsta kontakten med barnen.
Lyssna på familjehemmen, behålla sekreterarna.Kunna placera fler i de som klarar av de. Max 2 placerade hos ensamstående
Lyssna på vad de behöver för att orka
Låta det vara ett krav med ex univeristetsutbildning på minst en av de vuxna i hushållet.
Lär er vetenskaplig utredningsmetodik, stötta familjehemmen i alla väder, de måste få göra rätt på sitt eget sätt, inte på handläggarens. Respektera att de är en familj som känner placeringen bättre än handläggaren
Man lyssnar mer på familjehemmet, där placeringen bor. Det är dom som har barnet dygnet om och Barnhanläggare kanske träffar barnet vid ett fåtal tillfällen, men som tar beslut runt placeringen, som ofta inte är genomtänkt
Man måste kunna samarbeta med soc,föräldrar som kan vara mer krävande än barnen.
Man ska ha mera hjälp och tryggare försäkringar från regeringen när man är familjehem. Man har ingen trygghet alls som familjehem.

Marknadsföra och förklara, förenkla processen. Ta bort Kälvesten som inte ger något som helst vid utredning. Utbilda familjehemmen. Sen tror jag att man på myndigheter behöver ta tag i saker långt tidigare än vad man gör nu och se till att de barn som placeras inte är så skadade som de är nu. Rädda dem innan de farit så illa. Alla familjer har inte resurser att ta hand om sitt barn trots att familjebehandling sätts in, eller signs og safety.
Matcha barn med familjer bättre , jag tänker att en fel placering och ett uppbrott skrämmer säkert grannar och bekanta som hade kunnat tänka sig ett uppdrag. Aldrig chansa med svåra placeringar i nya familjehem
Matchning!
Mer betalt för de jobb vi gör...24-7 Bättre social arbetare.
Mer fördelar. Tex Kolmården
Mer info innan placering, utbildning till familjehem I bla anknytning
Mer info om vad det innebär. Mer fokus på att familjehem ska få goda förutsättningar. Det handlar inte nödvändigtvis om ekonomi, utan stöd och respekt från soc. Oavsett om stödet sker via konsulent eller kommun.
Mer info vad det innebär och att man förklarar att man inte måste vara utbildad osv utan tålamod och kärlek räcker.
Mer information och kompetenta handläggare
Mer information om de positiva sidorna av att vara Familjehem. Mer trygghet kring placeringar av yngre barn dvs mer fokus på barnets känslor och behov vid tex återförening av bio/familj. och mindre föräldrafokus.
Mer information om hur det är att jobba som det.
Mer information om vad det innebär. Folk vet så lite, har förutfattade meningar om vad vi gör.
Mer information, mer kunskap och erbjuda mer grupper för samtal och stöd.
Mer kunskap om vad det på riktigt kan innebära, upplever att yrket glorifieras en aning. Jämnare "prissättning", minska konkurrensen mellan kommun/privat. Höj arvodesdelen. Möjliggör ledighet från ordinarie arbete lättare.
Mer reklam för fam hem!! Mer information!!
Mer utbildningar , föreläsningar och handledning all tid
Mera positiv "reklam" i media. På sociala medier. Hemmahos reportage hos "lyckliga" familjehem. Väcka intresse och nyfikenhet.
Mera reklam/information om vad de innebär
Mun till mun . Familjehem som är verksamma är bästa reklamen och har säkerligen folk i sin närhet som skulle kunna utgöra fina familjehem.
Mycket reklam i olika medier
Många fh blir illa behandlade av soc vid konflikter
Måste få vår status uppgraderad.
Möjlighet till inkomstbortfall för att kunna vara närvarande familjehemsförälder.
Nej
Nu får det vara slut på att barn flyttas av socialtjänsten pga "samarbetssvårigheter" när det egentligen beror på ekonomiska skäl.
Nya familjehem borde få riktig info/utbildning om hur det verkligen är att vara fh, vilka problem som kan uppstå, info om att det inte alltid är helt enkelt. Det är otroligt mycket som händer i en familj när det kommer någon ny placering. Höjd ersättning enl skl. Socialtjänsten borde sänka sina krav på många saker såsom skolgång.

Nöjda och glada familjehem som sprider glädjen i att vara det.
Om ett familjehem är olämpligt o har fått avsluta sina uppdrag hos en uppdragsgivare skulle det absolut synas nånstans för andra potentiella uppdragsgivare. Många vänder sig nån annanstans för nya uppdrag o det blir inte seriöst o säkert.
omarbeta socialtjänsten, kräv tjänstemamma ansvar
Pension Semesterdagar
Prata om allt gott det ger skulle aldrig göra detta om det inte gav mer än det tar. Att men får/kan göra skillnad
Prata om allt som är BRA med att vara familjehem! Gör så att man klarar sig ekonomiskt med allt runtomkring, speciellt det lilla extra för barnen såsom moped, resor,
Prata om behovet, informera om behovet.
Pratar om familjehem och ge familjehem mer rättigheter. Föräldrarna ska inte ha så stor makt när de inte varit närvarande för barnen. Barnen ska ha rätt till en trygg familj Jag har nu varit hemma med våran lilla. När jag nu ska tillbaka till arbetet så har jag förlorat min sgi. Helt galet!
Redan nöjda familjehem som sprider vidare, mer biosyskon som berättar om hur det är att växa upp med fam plac barn, kontinuitet hos familjehemssekreterarna
Redpektera oss och det jobb vi gör 24 timmar 7 dar i veckan
Relevanta utredningar, utredningstiden efter arbetstid
Rensa upp bland de företag som bara skor sig på trasiga själar. Låt endast Soc göra placeringar.
Rättvis och hög ersättning. Sluta utnyttja nätverkshem. Ge dom samma chans. Bättre omkostnads ersättning för att inte exkludera familjer som vill göra mer för sina barn och kunna ha råd att göra det även när de har placerade. Ta bort tak på förlorad arbetsinkomst. Låt det vara antingen motsvarande Sgi eller 100% SGI är väl mer rimligt.
Se familjehemmen. Öka statusen förnedra inte med låga arvoden. Vi jobbar 365 dagar 24/7 mer än er beslutsfattare
Se familjehemmen. Öka statusen förnedra inte med låga arvoden. Vi jobbar 365 dagar 24/7 mer än er beslutsfattare
Se och höra och lita på familjehemmen
Se ovan, socialtjänsten behöver bli mycket bättre på en hel del saker
Se samhällsstrukturen som den är 2022, det går bra att vara familjehem om du är ensamstående eller samkönade eller har annan nationalitet, religion osv. Den bild vi ofta har är 2 vuxna villa Volvo vovve. Vilket sällan speglar barnens upplevelser och fastställer att 1 vuxen har majoriteten av förvärvsinkomsten vilket gör att ersättningar mm hålls nere.
Se till att arvoden och omkostnader är realistiska till det jobb du gör 24 timmar om dygnet. Att stöd och handledning erbjuds i större omfattning och att barnens bästa sätts före föräldrars rätt till sina barn.
Se till att det ses som ett arbete . Även om det görs med hjärtat .
Se till att nuvarande familjehem är nöjda vilket långtifrån alla är med alla besparingar, inte ta barnen försent så det blir så svåra placeringar (så många projekt med att jobba hem osv) bra ekonomisk ersättning
Se till barnets bästa och vårdnadsöverflytta när barn bott i ett hem i två år.
Se www.vetenskapligutredningsmetodik.nu Vi familjehem vill inte riskera att de barn vi får tas från tillräckligt goda föräldrar pga en rättsosäker partisk utredning!

Se över hela systemet med familjehems vård. Göra en skillnad på om barnet som placeras förväntas smälta in i familjen, som kan leva vidare ganska normalt, typ som innan placering kom ELLER om barnet kräver så mycket vård, stöd, uppmärksamhet att familjehemmet bör ha placeringen som sitt enda uppdrag/inkomst, alltså inte ett annat jobb i grunden.
Ska vara ett jobb. Lön istället för arvode
Skapa vårdplan med matchning av barnets behov mot familjehemmets kompetens. Nu blir det godtyckligt och inte så rättssäkert. Stor skillnad på barn som inte kan bo hemma och behöver "ny familj", och barn med ett faktiskt vårdbehov, där tid och kompetens är avgörande.
Skarpa en trygghet tillfamiljehemmen, visa att hjälp finns och snälla, undanhåll inte och försköna ett uppdrag för att få familjehemmet att tacka ja!
Sluta se oss som vi vore klienter. Börja samarbeta med oss som team. Lyssna på oss och barnen vi vet.. För vi lever i nuet.
Soc måste bli bättre i att hantera familjer. Mer säkert. Mindre tvångsfyllda umgänge. Inte alltid bejaka bios önskemål och krav.
Soc måste börja se till barnet mer än till föräldrarnas behov! Föräldrarnas rätt är alltför stark idag. Man lyssnar väldigt lite på barnets behov och vilja.
Soc,tjänsten måste få en ökad förståelse för uppdragen
Socialen kan skifta så otroligt mellan olika kommuner. Har man otur får man med ett besvärligt kontor att göra från första början och då kanske man sedan inte vågar ta emot fler barn.
Så utred, undersök Socialen i olika kommuner. Jämför, analysera. Vill soc själva ha familjehem utan org behöver arvodet och omkostnaderna höjas samt 24/7 jour så som organisationer har. Och möten där man i grupp kan få diskutera och prata om vardagsproblem.
Socialtjänsten behöver också prioriteras så de kan göra ett bra jobb.
Socialtjänsten behöver visa sig mer , mer information samt jobbar mer på en vi-känsla. Vi familjehem är ju inga " betjänter" åt soc utan samarbetspartners som ska jobba för barnen/ ungdomens bästa.
Socialtjänsten bör ha förtroende för Familjehem och bör lyssna på barnet när barnet säger att hen inte trivs.
Socialtjänsten bör vara tillgängliga, höra av sig, ge handledning, ge feedback, erbjuda utbildningar, finnas som stöd. Det ska vara ett samarbete, där socialtjänsten litar på familjehemmets kompetens och inte ständigt vill sänka arvodet och misstänkliggöra att vi bara är ute efter pengar. De ska besöka familjehemmet någon/några gånger per år, ringa någon gång i månaden. Om familjehemmet behöver stöd ska det erbjudas, tex i form av handledning, utbildning och avlastning. De ska även finnas som stöd och rådgivning och tipsa om olika typer av utredningar, traumabehandlingar och liknande. De ska underlätta familjehemmets arbete och samarbeta och kommunicera personalbyten, möten, umgängen och andra beslut och tankar som finns hos socialtjänsten.
Socialtjänsten bör visa Familjehem att de uppskattar vårt arbete
Socialtjänsten är väldigt granskande och ibland väldigt oförstående om att placerade barn har en stor ryggsäck. Att antalet placeringar man får ta emot skulle vara fler när man är hemma heltid. Familjehem borde vara en yrkesgrupp med samma villkor som ett fast arbete utanför hemmet.
Som sagt satsa på de som finns så de talar gott om att vara familjehem till vänner å bekanta.
Sprida kunskap
Sprida kunskap
Stärka familjehemmens ställning. I dag är vi inte anställda, vi är heller inte part i målet vid domstolsförhandlingar.
Stärka familjehems rättigheter och deras talan. Möjlighet till utbildning.

Stärka förtroendet till de sociala myndigheterna och dess samarbetsförmåga medvarvarande handläggare med hög kompetens.
Stöd o åter stöd. Även att soc hjälper bioföräldrar.
Stöttande handläggare, som samtidigt vet vad de inte kan. Tex medicinska, pedagogiska, psykiska frågor ska överlåtas till respektive sakkunniga
Svår fråga men detta är inte enkelt, är inte som att skaffa biologiska barn. Man får ett socialt nätverk med på köpet. Mycket kraft går åt till flera.
Svår fråga! Ansaret är stort, man är mycket skyddslös och rättslös som fh så ett gott stöd till fh är viktigt och att trygga upp så att fler vågar.
Svårt att svara på
Synen på familjehem måste ändras. Tillgång till utbildningar för att öka kunskapen. Handledning är mycket viktigt, enskild och i grupp. Lönen behöver höjas är under all kritik. Tillgång att nå socialen dygnet runt även på helgerna.
Synliggör frågan. Samma riktlinjer/svar oavsett vilken kommun du samarbetar med. Se det vi gör som ett jobb... Och låt det vara pensionsgrundande mm i större utsträckning. Barnens bästa i centrum HELA vägen. Ge oss familjehem en röst i frågor rörande barnet. Idag har vi inga som helst rättigheter...
Så givande på alla sätt.
Så viktigt med bra soc!
Säkra barnperspektivet för att förhindra felaktiga hemtagningar. Ökad status för familjehem vad gäller tex pension.
Sätt barnen i första rummet. Visa att barnkonventionen gör skillnad för barnen.
Söka familjer som har egna äldre barn Att man får tjänstepension,
Ta del av familjehemmens verklighet på https://familjehemsbloggen.se
Ta hand om de familjehem ni har. Har hört alldeles för många historier om familjehem där socialtjänsten avbryter placeringar så fort man försöker diskutera tex villkor.
Ta hand om de som finns. Förbered ordentligt innan placering, ta hand om löpande under.
Ta hand om och samarbeta med de som redan finns! Då blir det fler när de familjehemmen takarbeten gott om soc och att vara familjehem.
Ta mer vara på de familjehem som finns
Tala tydligt och mer om all den glädje och kärlek som man som familjehemsförälder får ta del av.
Tillgängliggör ytterligare information och exempel. Bli mer transparenta med ersättningen (SKLs nivåer är skäliga och uppfattas nog av de flesta som bra.)
Tipsa om det för vänner o bekanta.
Tjänstepension Att det klassas som ett arbete Att man gör noggranna kontroller på familjehem Mer utbildning till familjehem Barnet i fokus, barnets bästa ska alltid gå först
Tror att det ligger i den enskilde individen att ta uppdrag- lite som "hur ska man få fler undersköterskor till vården" svår fråga. Det är ju ett 24/7 uppdrag, en livsstil på något vis.
Tror de behövs mer personal på socialkontoren så vi får hjälp med allt vi behöver. Bättre ersättning .
Tydliga uppdrag och vettig ersättning.

Tydligare information från socialtjänsten till intresserade familjehem, ibland känns vården väldigt godtycklig.
Tydlighet i uppdraget ..så man får all information för att göra ett bra jobb...
Uppmuntra de som gör ett bra jobb. Tillgången till handläggare . Se till att socialtjänstens förutsättningar ökar så att de har motivation och ork att vara kvar i jobbet.
Ut med mer information
Utbildning Information kring behovet av familjehem
Utbildning kontinuerligt, tidigare VÖF när barn bott länge i en familj eller placerats som små. Att familjehemmen får rätt till föräldradagar i lagen även när barnet är över 18 mån för att kunna vara lediga ex vid liv studiedagar osv som vanliga familjer, många arbetsgivare "krånglar" med familjehemmen även om ex Soc står för lönebortfall nekar arbetsgivare till att få ledigt då vi inte har några föräldrapenningsdagar att ta ut och nekar då ledighet, kan även neka att vi tar emot placerade barn om de är över 18 mån Skydda familjehem o se dem som att de gör en samhällstjänst uppdrag precis som ex soldater värnpliktiga mfl
Utbildning och som ovan förklarat krav på rätt kompetens från socialtjänsten. Allt börjar med barnutredningarna som idag är fullkomligt oacceptabelt icke sakliga, icke rättsäkra eller vetenskapliga. Socialtjänstlagens självaste grundsyften får inte ignoreras och ej heller motverkas av socialtjänsten. Vilket vi sett är exakt Vad som faktiskt sker i dagens Sverige.
Utbildning är a och o, tex icdp grupper.. att göra det tydligt för familjehem vad som är viktigt och att få möjlighet att prata med andra
utbildning utbildning, samarbete, utbildning, utbildning handledning utbilda konsulenter rättvis ekonomi
Utbildning, handledning, ekonomi, barnets behov i centrum. Familjehem ska ses som medarbetare till socialtjänsten med rätt kompetens.
Utbildningar för familjehem -som ersätts ekonomiskt- med deltagandebevis efter genomgången kurs eller deltagande på föreläsning. Arvode efter både erfarenhet, utbildning och fortbildning. Varje genomgången kurs eller annan fortbildning skall löna sig. En solid organisation med tydlig styrning och medmänskligt synsätt. Träffar för familjehem. Respekt för all den kompetens som familjehemmen besitter. Att barnsekreterarna inte agerar myndighet utan att visa lyhördhet och ta in tankar och idéer från familjehemmen innan beslut fattas. Att barnen blir lyssnade på. Ingen familj vill vara delaktiga i att myndighet 'kör över individer'.
Utreda dem grundligt!!! Göra det pensionsgrundande med fast anställning och inte som uppdrag. Möjlighet att ta ut a-kassa mellan uppdrag för att återhämta sig. Högre omkostnad samt arvode
Utredning för dom som vill så man kan sålla bort dom som är ute efter pengar
Vanliga svenssonfamiljer med sund syn på livet

Var rädd om de som finns och ge dom de bästa förutsättningarna att lyckas. Minska omsättningen på personal i socialtjänsten. Är svårt att rekommendera någon att investera sitt hjärta i ett barn om omständigheterna runt inte är bra.
Vara väldigt tydliga från socialtjänsten om vad som förväntas samt ärliga och medkännande.
Varaktighet. Arbetet ska ha barnets mående i fokus, socialtjänsten tar ansvar för umgängesplaner ochkonflikter med biologiska föräldrar.
Vet faktiskt inte. Jag berättar om hur roligt och givande det är att jobba som familjehem för min omgivning. Ingen som tycker som vi, dom vill inte öppna upp sitt hem för någon.
Vet inte , hjärtat på rättstolkar och en god ekonomi
Vi borde få någon rättighet i kontakten med soc. De har all makt och har verkligen inte alltid rätt om barnets bästa. När vi försöker stå på oss så blir de arga och kränkta (vissa). De kan avsluta en placering och säga att familjehemmet har samarbetsproblem. Även om vi tycker att det är soc som har samarbetsproblem så är det vi som får dåliga referenser och barnet rycks upp från sin trygghet. Bara för att soc har bestämt sig och inte vill se ur en annan vinkel.
Vi har varit familjehem i många år och fått förmånen att hjälpa flera ungdomar till en bättre start, vilket varit fantastiskt. Tyvärr har vi, liksom många andra, tappat förtroendet för socialtjänstens förmåga att vara uppdragsgivare. Ingen vill i längden engagera sig i något där man saknar rättigheter och inte har något värde.
Vi som familjehem/jourhem ska dela med oss av glädjen av att vara det, allt är inte bara jobbigt man får också så mycket kärlek och man får ge så mycket kärlek.
Vi är alla olika o så oxå vi familjehem o jourhem mina viktigaste egenskaper o det jag anser viktigt behöver inte vara rätt tror de flesta vill göra gott men oj vad viktigt att vi följs upp för barnen är det viktigaste o de är de som ska ha det bäst o då oxå de barn som redan bor i hemmet
Vi är bara vanliga familjer med ett STORT HJÄRTA!
Viktigaste frågan för mig är varför man gör det o att man verkligen VERKLIGEN lyssnar på vad det blivande familjehemmet tror det innebär
Viktigt att få veta hur barn som har upplevt trauman hur de beter sig o att man skulle få verktyg att hjälpa dessa barn.lite mera psykologi möten för familjehem med barn som har speciella behov.
Vilka är dina bästa tips för att öka tillgången på lämpliga familjehem?
Visa på de positiva i att vara familjehem. Tycker att man ofta hör det som är dåligt och om de barnen som har det tufft. För vår placerade är som en dröm att ha..
Visa på vad det ger, fantastiska barn - lär känna ditt familjehem som socialsekreterare eller familjeenhet. Jag uppskattar långa relationer med samma personer!!
Vore bra om socialtjänsten som placerar barn i familjehem under sitt yrkesliv provar på att åtminstone vara kontaktfamilj så att de blir mer verklighetsförankrade.
Väl genomarbetade genomförandeplaner. Ett professionellt handhavande i allt som rör den placerade, särskilt i förhållande till bioföräldrarna där familjehemmet inte lämnas ensamma. Kontinuitet. Regelbunden handledning av en utbildad person som inte arbetar tsm med barnsekreteraren Ir på den aktuella socialtjänsten för att skapa förtroendefulla framåtskridande samtal. Höj arvodena!
Värvnings kampanj där vi familjehem berättar hur det är
Ändra och utöka kompetens hos handläggare så att det blir färre "skandaler" och konstigheter som avskräcker. Göra uppdraget tydligare och mer förutsägbart.

Ändrade lagar, bättre arvode samt omkostnader . Idag räcker inte omkostnaderna till för att ge barnet allt de behöver.
Är Familjehem sen 2006. Långtidsplaneringar (uppväxt trots att det inte får kallas så.) en VÖF.
Ärligt talat, nu när jag är med i en familjehemsgrupp på facebook, så känns det som att en stor del utan familjehemmen (där) är till viss del ganska olämpliga. Märkliga värderingar och konstiga sätt att se på sina uppdrag. Jag skulle säga att man behöver göra om systemet kring familjehem och hur de rekryteras så att man kan få bort de som inte borde ha andras barn hos sig.
Öka "reklamen" för uppdraget
Öka attraktionen.
Öka ersättning, noggrannre utredningar. Analysera mer personerna som är tänkta hem. Göra fler hembesök så barnen eller hemmen inte missas. Ge möjlighet för återhämtning för de vuxna (ersätt den likt semester tillägg).
Öka kompetensen för handläggarna, sätt inte nytexaminerade på svåra fall och sänk arbetsbelastningen för handläggarna så de mår med och orkar vara kvar så att ett stabilt arbete kring de placerade kan behållas.
Öka kunskapen på ifo. Tex ang internationell adoption. Ge självg ersättn så famhemmen slipper bråka med ifo + bioföräldrarns
Öka möjligheten för att familjehem får vara med i beslutsprocesser.
Öka närvaron o kompetensen hos soc. Ge familjehemmen ekonomiska förutsättningar att bedriva god vård. Ge familjehemmen bättre avtalsvillkor och större trygghet genom tex pensionsavsättningar och trygghet i uppsägningstider etc. Verka för att vi inte ska anses vara en ekonomisk risk för banker, så vi kan "bara" vara familjehem OCH kunna låna till bostad etc från banken. Goda villkor mao.
Öka stöd från ifo. Lyssna på famhemmen. Se till barnens bästa. Vara noga och undersöka bioföräld. Inte sända hem innan de är drogfria
Ökat arvode mer utbildning
Önskar mer kompetenta socialsekreterare, som känner till hur de ska bemöta barn med olika diagnoser, och hur de ska stötta familjehemmen med barn med olika diagnoser. Önskar att socialsekreterarna ska sköta sitt arbete på ett bra sätt, följa lagar, göra det de ska, att de lyssnar in vad familjehemmet säger, samarbetar med familjehemmet, är ödmjuka för det viktiga och svåra arbetet som familjehemmet utför. Ge ordentliga arvoden för långsiktiga placeringar.
Önskar semester och pension som alla andra. Att spara pengar till detta plus buffert utifall ungdom flyttar på en lön lägre än marknadslohn när man jobbar heltid som fam.hem är svårt.